

การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้
ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

ปริญญาานิพนธ์

ของ

วรรณเนา ธนวรรณพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้
ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

บทคัดย่อ
ของ
วรรณเนา ธนวรรณพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

ตุลาคม 2543

145209

วรรณณา ธนวรรณพงศ์. (2543). การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี. กศ.ม. (วิชาเอกธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง, รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ใน 3 ประเด็น คือ สภาพ ปัญหา และผลกระทบ การเปรียบเทียบปัญหา 3 ด้านคือ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป และความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี เปรียบเทียบผลกระทบ 3 ด้าน คือ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการปฏิบัติงาน และด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจและประเภทธุรกิจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ปฏิบัติงานบัญชีในห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไปและธุรกิจบริการ ในจังหวัดภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และชุมพร จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่เป็นระบบ LAN มีจำนวนคอมพิวเตอร์ 4 เครื่อง ขึ้นไป มีการใช้งานมาแล้ว 5 ปี ขึ้นไป เครื่องพิมพ์ (Printer) มีจำนวน 1 เครื่อง เป็นระบบ Dot-matrix เครื่องจ่ายไฟฟ้าสำรอง (UPS) มี 3 เครื่อง ขึ้นไป โปรแกรมสำเร็จรูปใช้กับระบบ Windows มีการพัฒนาโปรแกรมเฉพาะขึ้นเอง ใช้โปรแกรมจัดทำบัญชีลูกหนี้ ผู้ปฏิบัติงานได้รับความรู้จากการศึกษาด้วยตัวเอง และมีวิธีการแก้ปัญหาโดยวิธีปรึกษาผู้ดูแลระบบ
2. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศ ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่ปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวม ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูปแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงาน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่ปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวม ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์และปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบโดยรวม ด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบโดยรวม และด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านค่าใช้จ่าย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชีแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบโดยรวม และด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE OPINION OF ACCOUNTANT ON THE USE OF COMPUTER FOR ACCOUNTING
IN BUSINESS ENTERPRISE IN SOUTHERN REGION

AN ABSTRACT
BY
WANNAO TANAWANPONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Business Education

October 2000

Wannao Tanawanpong. (2000). *The Opinion of Accountant on the Use of Computer for Accounting in Business Enterprise in Southern Region*. Master Thesis. M.Ed. (Business Education).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee :
Mr. Pajongsak Moudsong, Assoc.Prof. Chusri Wongrattana.

The purpose of this research was to study about computer processing in accounting of business enterprises in southern region as perceived by accountants in 3 aspects: status, problems and impacts of computer processing. The problems of hardware, accounting application software, and knowledge and behaviors of accountants were studied and compared among accountants. The impacts of computer operations, computer expenditures, and accountants themselves were also studied and compared. The independent variables were classified by sex, working positions, working experiences in using computers in accounting among different characters and types of business operations.

The number of sample in this research were 200 accountants who were working in partnership enterprises and companies where their business operations were merchandising businesses and serviced businesses in Phuket, Suratthani and Chumporn provinces. A questionnaire was constructed and used as a research tool to collect data. Percentage, mean, standard deviation, t-test and one way analysis of variance (ANOVA) were statistical methods used to analyze the data.

The results of this research were followings:

1. The status of computer processing in accounting of business enterprises. Local Area Network system (LAN) was installed and connected among 4 or more computer sets aged 5 or more years old. Dot-matrix printer was using in this operation. There were 3 uninterrupted power supplies (UPS) in the office. Accounting applications software were operated along with Windows operation system. Some specific accounting applications software were written and used in these offices: Accounts Receivable. All accountants had to study those programs themselves under the supervision of computer system maintenance official.

2. Accountants with different sex, working positions and working experiences perceived differently towards all problems as a whole and each problem with no statistical significant. Accountants who were working in different characters of business operations perceived differently towards all problems as a whole, hardware and accounting application software with statistical significant at .05 level. In addition, they perceived differently towards knowledge and behaviors of working with no statistical significant. Accountants who were working in different types of business operations perceived differently towards all problems as a whole, accounting application software and knowledge and behaviors of working with statistical significant at .05 level. And they also perceived differently towards hardware with no statistical significant.

3. Accountants who had different working experiences and were working in different types of Business operations perceived differently towards the all impacts as a whole and each impact with no statistical significant. Accountants with different sex perceived differently towards the all impacts as a whole, operations and expenditures with statistical significant at .05 level. In addition, they perceived differently towards accountants themselves with no statistical significant. Accountants with different working positions perceived differently towards the all impacts as a whole and operations with statistical significant at .01 level. They also perceived differently towards expenditures with statistical significant at .05 level. About the impact of accountants themselves, there was difference with no statistical significant. Accountants who were working in different characters of business operations perceived differently towards the all impacts as a whole, expenditures and operations with no statistical significant. In addition, there was difference on the impact of accountants themselves with statistical significant at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้
ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

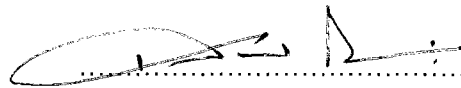
ของ

นางสาววรรณเนา ธนวรรณพงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

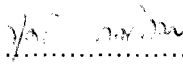
วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2543

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

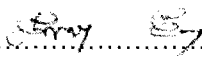
ประธาน

(อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง)

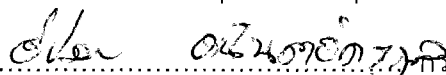
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพาดา สิริกุดตา)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์อัปสร อนันต์อักษรกุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ที่ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องอย่างดียิ่งจากอาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง ประธานผู้ควบคุมปริญญาโท และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จบริบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพาดา สิริกุตตา และอาจารย์อัปสร อนันต์อักษรกุล ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาโทและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ทำให้ปริญญาโทฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม อาจารย์อัปสร อนันต์อักษรกุล อาจารย์สุดใจ ขอเสริมศรี คุณราตรี เสียงใส คุณนิภา เพชรดำ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ขอขอบคุณอาจารย์สุดใจ ขอเสริมศรี อาจารย์บุญเรือน จงกฤษ อาจารย์จรรยา ธนวรรณพงศ์ คุณราตรี เสียงใส และคุณพัชชยา พลันการ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเก็บแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย อีกทั้งให้ความเมตตาด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณนิสิตวิชาเอกธุรกิจศึกษาทุกคนที่ให้อกำลังใจ และหวังใฝ่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณจิตสุภา สวนประเสริฐ และขอขอบคุณอัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีเป็นอย่างยิ่งตลอดมา

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบุพการี บวรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วรรณณา ธนวรรณพงศ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	3
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.....	9
	ความหมายของคอมพิวเตอร์.....	8
	ประเภทของเครื่องคอมพิวเตอร์.....	10
	ส่วนประกอบของระบบคอมพิวเตอร์.....	11
	ระบบเครือข่าย.....	14
	ประโยชน์และข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์.....	15
	ประเภทและลักษณะของธุรกิจ.....	16
	ประเภทธุรกิจ.....	16
	ลักษณะของธุรกิจ.....	18
	การบัญชีกับการดำเนินงานของสถานประกอบการธุรกิจ.....	19
	ความหมายของการบัญชี.....	19
	ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี.....	20
	ผู้ทำบัญชี.....	22
	ผู้ใช้งบการเงินและความต้องการข้อมูล.....	22
	ลักษณะของการบัญชีที่ดี.....	23
	แม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน.....	23
	ปัญหาในการทำบัญชี.....	29
	ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ข้อมูลทางบัญชีไม่สนองความต้องการของผู้บริหาร.....	29
	แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำบัญชีดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ.....	30
	การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี.....	32
	ประโยชน์ของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชี.....	32
	ข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์.....	33

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	โครงสร้างของระบบบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์.....	41
	ปัญหาที่พบในการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์.....	43
	ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี.....	44
	การวางแผนป้องกันความเสียหาย.....	45
	ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี.....	46
	ข้อเสนอแนะในการซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี.....	47
	การพัฒนาโปรแกรมขึ้นเพื่อใช้ในงานบัญชี.....	52
	มาตรฐานโปรแกรมบัญชีในการจัดทำรายงานด้วยคอมพิวเตอร์.....	52
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	59
งานวิจัยในประเทศ.....	60	
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	65
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	105
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
	อภิปรายผล.....	116
	ข้อเสนอแนะ.....	123
บรรณานุกรม.....	124	
ภาคผนวก.....	129	
ภาคผนวก ก.....	130	

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข.....	133
ภาคผนวก ค.....	142
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	144

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของกิจการทั้ง 3 ประเภท	18
2 ขั้นตอนการปฏิบัติงานในการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชี	42
3 จำนวน และร้อยละของผู้ปฏิบัติงานบัญชี จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การ ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ	73
4 จำนวน และร้อยละสภาพปัจจุบัน ของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	74
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้โดยรวม และรายด้าน	77
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	78
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	79
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านความรู้และพฤติกรรมในการ ทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	80
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ใน งานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน	81
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ใน งานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านการปฏิบัติงาน	82
11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ใน งานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านค่าใช้จ่าย	83
12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ใน งานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	84
13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถาน ประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน	85
14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถาน ประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน	86
15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีโดยรวมและรายด้าน จำแนก ตามประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	87
16 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถาน ประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชีแตกต่างกัน	88

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
28	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภท ธุรกิจที่แตกต่างกัน	100
29	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้.....	101

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงหน้าที่ทางการบัญชี	20
2 แม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการดำเนินธุรกิจตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี ส่วนบุคคลธรรมดา และห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนจะต้องจัดทำบัญชีต่อเมื่อรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี โดยต้องจัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจโดยละเอียด ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ การบัญชีเป็นกิจกรรมที่แสดงข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีระบบข้อมูลที่ต้องเป็นมาตรฐานและการเผยแพร่ที่รวดเร็ว เพื่อให้สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ เปรียบเทียบในการตัดสินใจ เพื่อการวางแผนทางธุรกิจต่อไป

การทำบัญชีที่ผ่านมามากจะเป็นการทำงานตามขั้นตอนที่สืบทอดกันมาจากผู้ทำบัญชีคนก่อน ๆ เป็นการจัดทำบัญชีด้วยมือในสมุดบัญชี ใช้เวลาในการจัดทำนาน มีความผิดพลาดในการบันทึกบัญชีบ่อย และใช้เวลานานในการหาข้อผิดพลาด โดยมีเครื่องมือที่ช่วยในการคำนวณ ซึ่งได้แก่ ลูกคิด ถึงแม้ว่าต่อมาจะมีการนำเครื่องคิดเลขเข้ามาใช้ในการคำนวณแทนลูกคิดก็ตาม แต่ก็พบว่าวิธีการทำบัญชียังคงใช้เวลานานและมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นอยู่เสมอ จึงเป็นปัญหามากในทางปฏิบัติ ดังเช่น ในกรณีที่สถานประกอบการธุรกิจบางแห่งมีรายการค้าจำนวนมาก ๆ จะทำให้การบันทึกและผ่านรายการต้องเสียเวลาและยุ่งยาก อีกทั้งเมื่อจัดทำงบทดลองขึ้นมาแล้ว งบทดลองมีจำนวนตัวเลขด้านเดบิตและเครดิตไม่เท่ากัน ผู้จัดทำบัญชีจะต้องมีการตรวจสอบและค้นหาข้อผิดพลาด ทำให้งานต่าง ๆ หยุดชะงักได้ สิ่งเหล่านี้เองที่ก่อให้เกิดเป็นปัญหาของธุรกิจ คือ ไม่สามารถจัดทำรายงานทางการเงินต่าง ๆ ให้กับฝ่ายบริหารได้ทันเวลาที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพปัจจุบัน ได้มีการนำภาษีมูลค่าเพิ่มเข้ามาใช้ในการจัดเก็บภาษีซื้อ-ภาษีขาย การจัดทำรายงานภาษีต่าง ๆ ค่อนข้างใช้ระยะเวลาจำกัด ทำให้ไม่ทันต่อระยะเวลาที่กำหนดไว้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธุรกิจ

คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของมนุษย์ และในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้กลายเป็นสิ่งสำคัญในการใช้งานประจำวันของธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะธุรกิจที่ต้องมีการจัดเก็บข้อมูลปริมาณมาก ๆ และธุรกิจที่ต้องการความถูกต้องแม่นยำในการตัดสินใจในการดำเนินงาน คอมพิวเตอร์จึงเข้าไปมีบทบาทเป็นส่วนใหญ่ การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในวงการธุรกิจ ซึ่งมากกว่าร้อยละ 70 จะเป็นงานด้านบัญชี (กิตติศิลป์ แตระกุล. 2537 : 1) โดยการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานในระยะแรก เริ่มต้นใช้กับงานที่มีการประมวลผลข้อมูลที่มีจำนวนมาก และมีขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซาก เช่น การทำบัญชีเงินเดือนและค่าแรงงาน ต่อมาได้มีการพัฒนาการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้กับงานบัญชี โดยเปลี่ยนแนวทางการใช้จากการประมวลผลข้อมูล มุ่งไปที่การเสนอข้อมูลเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจได้ถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์ และในที่สุดได้พัฒนาอีกขั้นหนึ่งคือได้มีการประดิษฐ์ชุดคำสั่งสำเร็จรูป เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำบัญชี ซึ่งโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในการทำบัญชี ได้แก่ โปรแกรมสำเร็จรูป Lotus, Microsoft Excel ซึ่งมีลักษณะเด่น 3 ประการ ได้แก่ แผ่นงาน (Worksheet, Spreadsheet) กราฟฟิก (Graphic) และฐาน

ข้อมูล (Database) เป็นโปรแกรมที่คำนวณได้อัตโนมัติ สามารถสร้างกราฟได้ และโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีต่าง ๆ เช่น ระบบบัญชีแยกประเภท ระบบบัญชีลูกหนี้ ระบบบัญชีเจ้าหนี้ ระบบบัญชีเงินเดือนและค่าแรง ระบบบัญชีสินค้าคงคลัง ระบบบัญชีสินทรัพย์ เป็นต้น (นันท์ ศรีสุวรรณ. 2538 : 20)

การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีให้ประโยชน์แก่ธุรกิจเป็นอย่างมาก สามารถจัดทำบัญชีได้อย่างรวดเร็ว ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีตามวงจรการจัดทำบัญชีได้มาก ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน สามารถผ่านรายการไประบบอื่น ๆ ได้โดยง่าย มีความถูกต้องแม่นยำ และมีประสิทธิภาพมากกว่าการบันทึกบัญชีด้วยมือในสมุดบัญชี จึงเป็นผลให้จัดหางบการเงินและรายงานต่าง ๆ ที่จำเป็นได้อย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการในการใช้งานของผู้บริหาร การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชียังให้ประโยชน์ในเรื่องการจัดเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก ลดปัญหาในการจัดเก็บเอกสาร ช่วยในการค้นหา ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงรายการที่บันทึกผิดพลาดได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ดังนั้นจึงช่วยลดต้นทุนในการจัดเก็บข้อมูล ช่วยให้การติดต่อประสานงานกับธุรกิจอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีของธุรกิจ รวมทั้งทำให้พนักงานฝ่ายบัญชีมีเวลาเหลือ ไปทำงานด้านการวิเคราะห์ วางแผนงาน หรือการปรับปรุงแก้ไขระบบงานของตนให้ดียิ่งขึ้น

ธุรกิจแต่ละประเภทจะมีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับขนาดกิจการ จำนวนรายการค้าที่เกิดขึ้น และลักษณะการประกอบการธุรกิจ ส่วนประสิทธิภาพของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องมีการดูแลการจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป การวางระบบบัญชี การควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน รวมทั้งบทบาทของนักบัญชีในปัจจุบัน นอกจากต้องมีความรู้ในด้านบัญชีเป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความรู้ความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์อีกด้วย โดยสามารถเชื่อมโยง หรือประยุกต์ความรู้ทั้งสองส่วนเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบงานทางด้านบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชีจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (Hardware) โปรแกรมสำเร็จรูป (Software) บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน (Peopleware) แต่อย่างไรก็ตามการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้น โดยทั่วไปได้แก่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ล้าสมัย ประสิทธิภาพในการใช้งานไม่ดีเท่าที่ควร หรือประสิทธิภาพของเครื่องไม่สอดคล้องกับโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีที่ใช้ และปริมาณรายการค้าที่ต้องนำมาบันทึกรายการ ปัญหาที่เกิดจากโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีที่ใช้งาน ได้แก่ ความไม่ทันสมัยสอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน การมีข้อจำกัดในการบันทึกบัญชีหรือการแสดงผลงบการเงินต่าง ๆ ขาดความเป็นมาตรฐานสากล ปัญหาที่เกิดจากผู้ปฏิบัติงานทางด้านบัญชี ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ในด้านหลักการบัญชี ภาณิอากรและคอมพิวเตอร์ การขาดความสนใจในการเรียนรู้ รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานมีความกลัวและไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงจากระบบการทำบัญชีด้วยมือในสมุดบัญชี มาเป็นการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชี

จากเหตุผลและความจำเป็นตลอดจนสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนวิชาโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชีและวิชาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านธุรกิจ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2540 ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการธุรกิจ รวมทั้งเป็นแนวทางในการตัดสินใจใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ สำหรับผู้ที่สนใจทั่วไปด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ได้ทราบถึงสภาพ ปัญหา และผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ผลการวิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชีและวิชาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านธุรกิจ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2540 สาขาวิชาการบัญชี ประเภทวิชาการบริหารธุรกิจ ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตภาคใต้ จำนวน 3 จังหวัด คือ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยประชากร ได้แก่

1. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป
2. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจบริการ
3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป
4. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจบริการ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตภาคใต้ จำนวน 3 จังหวัด คือ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีและ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยมีกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 10 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 3 คน รวม 18 คน

2. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจบริการ ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 6 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน และในเขต อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 4 คน รวม 19 คน

3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 46 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 24 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 16 คน รวม 86 คน

4. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจบริการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 61 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 7 คน รวม 77 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ตำแหน่งงาน

1.2.1 หัวหน้างานบัญชี

1.2.2 พนักงานบัญชี

1.3 ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

1.3.1 1-2 ปี

1.3.2 3-4 ปี

1.3.3 5 ปี ขึ้นไป

1.4 ลักษณะของธุรกิจ

1.4.1 ธุรกิจซื้อขายไป

1.4.2 ธุรกิจบริการ

1.5 ประเภทธุรกิจ

1.5.1 ห้างหุ้นส่วน

1.5.2 บริษัทจำกัด

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป และด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

2.3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย และด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี
 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คอมพิวเตอร์ หมายถึง คอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในงานบัญชีประเภทไมโครคอมพิวเตอร์ หรือคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เท่านั้น โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แบบผู้ใช้คนเดียว (Single User) เป็นอิสระ ไม่เชื่อมโยงหรือพ่วงต่อข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์เครื่องอื่น ๆ

1.2 ระบบเครือข่าย (Local Area Network ; LAN) มีการพ่วงข้อมูลจากเครื่องหนึ่งไปอีกเครื่องหนึ่ง

2. งานบัญชี หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการนำรายการค้าและเหตุการณ์ทางการเงินมาจัดบันทึกแล้วจัดหมวดหมู่ โดยมีการสรุปผล วิเคราะห์ ตีความหมายอย่างมีหลักเกณฑ์ การเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำการสรุปผลข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปของตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายคือการให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี หมายถึง การปฏิบัติงานทางบัญชีโดยมีการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยในการจัดทำ โดยการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ รวมทั้งผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

4. สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี หมายถึง จำนวน ประเภทของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้ ลักษณะงานบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำ รวมทั้งความรู้ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ

5. ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชี หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นเมื่อใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ซึ่งมี 3 ด้าน คือ

5.1 ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้ในการประมวลผลและควบคุมการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์ คือ ตัวเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง โดยมีข้อขัดข้อง ได้แก่ ความล้าสมัย การชำรุด ข้อจำกัดของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สถานที่ที่ติดตั้ง และการควบคุมการใช้งาน

5.2 ปัญหาด้านโปรแกรมสำเร็จรูป หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ได้แก่ ความล้าสมัย ข้อจำกัดของโปรแกรม ความผิดพลาดในการประมวลผล ขั้นตอนในการใช้งาน และความสามารถของโปรแกรม

5.3 ปัญหาด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีโดยใช้คอมพิวเตอร์ รวมทั้งอุปสรรคหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมในการทำงาน ได้แก่ ความมกั้วในการปฏิบัติงาน และลักษณะการบริหารงานภายในองค์กร

6. ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี หมายถึง สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ซึ่งมี 3 ด้าน คือ

6.1 ผลกระทบด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง สิ่งที่เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน อันเนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ได้แก่ ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน คุณภาพของข้อมูล และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

6.2 ผลกระทบด้านค่าใช้จ่าย หมายถึง สิ่งที่เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานบัญชี อันเนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหาร รวมทั้งความสูญเสียที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติงาน

6.3 ผลกระทบด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี หมายถึง สิ่งที่เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานบัญชี อันเนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ได้แก่ จำนวนผู้ปฏิบัติงาน ความรู้ ความรู้สึกที่มีต่อการปฏิบัติงานในองค์กร และความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงาน

7. ตำแหน่งงาน หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานบัญชี ได้แก่ หัวหน้างานบัญชี และพนักงานบัญชี

7.1 หัวหน้างานบัญชี หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานฝ่ายบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ซึ่งได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายบัญชี รองผู้จัดการฝ่ายบัญชี สมุห์บัญชี หรือหัวหน้าแผนกบัญชี

7.2 พนักงานบัญชี หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในระดับพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติงานบัญชีโดยมีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

8. ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี หมายถึง ผู้ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานโดยการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป

9. สถานประกอบการธุรกิจ หมายถึง สถานประกอบการที่มีลักษณะธุรกิจแบบซื้อมาขายไป และธุรกิจบริการ ที่ดำเนินการในรูปแบบหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด

9.1 ลักษณะธุรกิจ หมายถึง ลักษณะการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการ ได้แก่ ธุรกิจซื้อมาขายไป และธุรกิจบริการ

9.1.1 ธุรกิจซื้อมาขายไป หมายถึง กิจการที่ดำเนินธุรกิจโดยการซื้อสินค้ามาแล้วนำออกจำหน่ายไป จะไม่ทำการผลิตสินค้าเอง รายได้หลักมาจากการขายสินค้า เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าปลีก ร้านค้าส่ง

9.1.2 ธุรกิจบริการ หมายถึง ธุรกิจที่ทำหน้าที่ในการให้บริการ ซึ่งอาศัยความสามารถ ความชำนาญในการบริการ รายได้หลักมาจากการให้บริการ ได้แก่ โรงแรม ธุรกิจท่องเที่ยวและสถานพยาบาล เอกชน

9.2 ประเภทธุรกิจ หมายถึง รูปแบบการดำเนินธุรกิจ โดยเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ หุ้นส่วนและบริษัทจำกัด

9.2.1 ห้างหุ้นส่วน หมายถึง กิจการที่ดำเนินงานด้วยการร่วมทุนของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งได้ตกลงทำกิจการร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์จะแบ่งผลกำไรตามอัตราส่วนที่ได้ลงทุน โดยแบ่งเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ และห้างหุ้นส่วนจำกัด ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลและห้างหุ้นส่วนจำกัด

9.2.2 บริษัทจำกัด หมายถึง บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และมีผู้ถือหุ้นไม่ถึง 100 คน รวมทั้งนิติบุคคล (ถ้ามี) ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

10. เขตภาคใต้ หมายถึง 3 จังหวัด ที่เจาะจงใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
2. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
4. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
  - 4.1 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วน ที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
  - 4.2 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
5. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
6. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
7. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
8. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
9. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน
  - 9.1 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วน ที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน

9.2 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจแตกต่างกัน

10. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าและการวิจัยเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ในครั้งนี้ ดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
2. ประเภทและลักษณะธุรกิจ
3. การบัญชีกับการดำเนินงานของสถานประกอบการธุรกิจ
4. การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ความหมายของคอมพิวเตอร์

คอมพิวเตอร์ (Computer) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคอมพิวเตอร์ไว้ว่า เป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติ ทำหน้าที่เหมือนสมองกล ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ง่ายและซับซ้อน โดยวิธีทางคณิตศาสตร์

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2537 : 2) ให้ความหมายไว้ว่าคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างหนึ่งที่สามารถรับโปรแกรมและข้อมูลในรูปแบบที่เครื่องสามารถจะรับได้ แล้วทำการคำนวณ เคลื่อนย้ายข้อมูล ทำการเปรียบเทียบจนกระทั่งได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

กรมทะเบียนการค้า (2540 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คอมพิวเตอร์มาจากรากศัพท์ว่า "Computare" ซึ่งหมายถึงการนับหรือการคำนวณ ในปัจจุบันความหมายของคำว่าคอมพิวเตอร์นั้นมีขอบเขตกว้างขวางแต่สามารถสรุปได้ว่า คอมพิวเตอร์ คือ อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ช่วยในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณได้อย่างรวดเร็วและได้พัฒนามาตามลำดับ ทำให้คอมพิวเตอร์สามารถปฏิบัติงานอื่นได้เพิ่มขึ้นอีกเช่น การรับและบันทึกข้อมูล การคำนวณ การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ การเลือกตัวอย่าง การพิมพ์ และการแสดงผลลัพธ์ของข้อมูล การเก็บข้อมูลในหน่วยความจำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

กรรณิกา ตั้งวานิชกพงษ์ (2540 : 20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มนุษย์ได้คิดค้นขึ้น เพื่อนำมาใช้ในงานทางด้านภาษา ด้านการออกแบบกราฟิก ด้านการคำนวณ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยให้ผลลัพธ์อย่างรวดเร็ว

จากความหมายของคอมพิวเตอร์ที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่นำมาใช้ในการคำนวณ การวิเคราะห์ การประมวลผล จัดเก็บข้อมูล ที่จัดทำได้อย่างรวดเร็ว จึงช่วยในการปฏิบัติงานที่ซ้ำซาก มีความสลับซับซ้อน งานที่ต้องทำอยู่เป็นประจำรวมทั้งงานที่มีปริมาณของข้อมูลเป็นจำนวนมาก เพื่อการตัดสินใจ รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ใช้

ประเภทของเครื่องคอมพิวเตอร์

การแบ่งประเภทของเครื่องคอมพิวเตอร์ทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์มีความสามารถใกล้เคียงกัน ในปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็กมีความสามารถในการทำงานได้เกือบเท่าเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ จึงทำให้การแบ่งประเภทของเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำได้อย่างเด็ดขาด แต่โดยทั่วไปแล้ว หลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ขนาดของหน่วยความจำ ความเร็วในการปฏิบัติงาน จำนวนและชนิดของอุปกรณ์ ขนาดของข้อมูลที่สามารถนำเข้าประมวลผลได้ในแต่ละครั้ง ราคาเครื่อง จากหลักเกณฑ์ข้างต้นสามารถแบ่งเครื่องคอมพิวเตอร์ได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ไมโครคอมพิวเตอร์ (Microcomputer) เป็นเครื่องขนาดเล็กที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งในบ้านเรือน สถานที่ราชการและเอกชน แต่ในเวลาหนึ่ง ๆ เครื่อง 1 เครื่องจะสามารถรองรับผู้ใช้งานได้เพียง 1 คนเท่านั้น ในปัจจุบันมีการพัฒนาความสามารถของเครื่องระดับนี้มากขึ้น ทำให้การทำงานรวดเร็ว มีขนาดเล็กลงทำให้ผู้ใช้งานนำติดตัวไปได้ทุกแห่ง ราคาถูกลง และมีโปรแกรมต่าง ๆ ให้เลือกใช้ได้มากมาย นอกจากนี้ยังนิยมนำเอาเครื่อง Microcomputer ไปเป็น Workstation ของระบบสื่อสารและเป็น Terminal ของเครื่อง Mainframe อีกด้วย ตัวอย่างของเครื่องประเภทนี้ เช่น IBM PC, Apple, Macintosh และ PS/2 ซึ่งมีทั้งแบบตั้งโต๊ะ (Desktop) และกระเป๋าหิ้ว (Laptop และ Notebook)

2. มินิคอมพิวเตอร์ (Minicomputer) เป็นเครื่องขนาดกลางที่ได้รับความนิยมมากในสำนักงานขนาดกลางเพราะขนาดไม่ใหญ่จนเกินไปดูแลรักษาง่าย และสามารถรับส่งข้อมูลกับเครื่อง Mainframe ได้ด้วยความเร็วในการทำงานประมาณ 10-100 ล้านคำสั่งต่อวินาที ผู้ใช้สามารถทำงานได้เป็นร้อย ๆ คนในเวลาเดียวกัน เครื่องประเภทนี้ เช่น VAX 11/780, Concurrent 3280, IBM-AS400, Hewlatte Packard 3000 เป็นต้น

3. เมนเฟรม (Mainframe) เป็นเครื่องขนาดใหญ่ที่ใช้กันแพร่หลายในวงการธุรกิจและการศึกษา โดยใช้เป็นศูนย์กลางในการประมวลผลข้อมูล และการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ใช้ที่อยู่ห่างกัน อุปกรณ์สำหรับรับและแสดงผลข้อมูลได้เป็นจำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ สามารถประมวลผลได้มากกว่า 100 ล้านคำสั่งต่อวินาที และสามารถใช้งานได้ถึง 1,000 คนในเวลาเดียวกัน ตัวอย่างเครื่องประเภทนี้ได้แก่ IBM 9030

4. ซุปเปอร์คอมพิวเตอร์ (Supercomputer) เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีความเร็วในการทำงานสูงสุด สามารถทำงานได้เร็วถึง 1,000 ล้านคำสั่งต่อวินาที เครื่องประเภทนี้นิยมใช้ในงานที่มีการคำนวณซับซ้อน ต้องการผลลัพธ์เร็ว และมีความสำคัญสูง เช่น งานวิจัยทางนิวเคลียร์ การออกแบบยานอวกาศ การคำนวณแผ่นดินไหว เป็นต้น แต่ยังมีราคาแพงที่สุด จึงไม่เป็นที่นิยมในงานทางธุรกิจทั่วไป ตัวอย่างเครื่องคอมพิวเตอร์ประเภทนี้ เช่น เครื่อง Cray-II

ส่วนประกอบของระบบคอมพิวเตอร์

คำว่า ระบบ (System) หมายถึง การทำงานโดยมีส่วนประกอบต่าง ๆ ซึ่งทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานก็เช่นกัน จะต้องประกอบด้วย ส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้ คือ

1. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (Hardware) หมายถึงอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประมวลผล และควบคุมการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งได้แก่ตัวเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง (Peripheral) ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน คือ ส่วนนำข้อมูลเข้า ส่วนประมวลผลกลาง ส่วนแสดงผล และส่วนเก็บข้อมูลสำรอง

1.1 ส่วนนำข้อมูลเข้า (Input Unit) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ในการรับและแปลงคำสั่งหรือข้อมูลจากภายนอกให้เป็นสัญญาณไฟฟ้าที่เครื่องสามารถเข้าใจได้ นำสัญญาณไปเก็บไว้ในหน่วยความจำหลัก หรือหน่วยความจำสำรอง เพื่อรอการประมวลผลต่อไป ตัวอย่างของอุปกรณ์ที่ใช้ในการนำข้อมูลเข้า ได้แก่ เครื่องอ่านบัตร (Card Reader) เครื่องอ่านเทปแม่เหล็ก (Magnetic Tape Unit) เครื่องอ่านจานแม่เหล็ก (Magnetic Disk Unit) เครื่องอ่านฟลอปปีดิสก์ (Floppy Disk Drive) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการรับข้อมูลที่รู้จักกันดีอีก เช่น

- คีย์บอร์ด (Keyboard) เป็นอุปกรณ์ป้อนข้อมูลที่นิยมใช้กันมากที่สุด ราคาไม่แพง มีลักษณะคล้ายแป้นพิมพ์ติด ประกอบด้วยแป้นตัวอักษร ตัวเลขและสัญลักษณ์อื่น ๆ
- เมาส์ (Mouse) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลื่อนตำแหน่งของเคอร์เซอร์บนจอภาพ มีปุ่มที่ใช้ในการทำงาน 2 หรือ 3 ปุ่ม โดยทั่วไป ปุ่มซ้ายของเมาส์จะหมายถึง Enter ส่วนปุ่มขวาจะมีความหมายเหมือน Esc

- ปากกาแสง (Light Pen) มีลักษณะคล้ายปากกา แต่ที่ส่วนปลายจะมีส่วนที่ไวต่อแสง เมื่อปลายปากกาไปกระทบกับจอภาพ จะสามารถบอกตำแหน่งของ Light Pen ได้ นิยมใช้ในงานกราฟิกดีไซน์

- Optical Character Recognition (OCR) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการอ่านตรวจสอบตัวอักษร รหัส เครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ออกแบบไว้ใช้งานเฉพาะอย่างเท่านั้น

- Magnetic Ink Character Recognition (MICR) เป็นอุปกรณ์ที่นิยมใช้ในธนาคารเพื่อประมวลผลเช็คธนาคาร ซึ่งในแต่ละวันมีเป็นจำนวนมาก ข้อมูลที่เป็นตัวอักษรเกี่ยวกับเลขที่บัญชี รหัสธนาคาร และเลขที่เช็ค จะถูกพิมพ์ไว้บนเช็คเรียบร้อยแล้ว เมื่อมีการจ่ายเช็ค เครื่อง MICR จะสามารถอ่านตัวอักษรและจำนวนเงินบนเช็คได้โดยอาศัยหมึก แม่เหล็กที่พิมพ์เป็นตัวอักษรเหล่านั้น

- สแกนเนอร์ (Image Scanner) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่เปลี่ยนรูปภาพให้เป็นสัญญาณ (Digital) สามารถเก็บรายละเอียด สี สัน และมีความคมชัดสูง มีทั้งแบบ Hand Scanner ซึ่งต้องใช้มือลากเครื่องสแกนเนอร์นี้ผ่านรูปภาพที่ต้องการสแกน และแบบ Page Scanner ซึ่งผู้ใช้เพียงแต่วางรูปภาพที่ต้องการลงบนเครื่องสแกนเนอร์ ก็สามารถทำการสแกนได้แล้ว

1.2 ส่วนประมวลผลกลาง (Central Processing Unit ; CPU) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ในการควบคุมการคำนวณและประเมินผลข้อมูลที่รับเข้ามาจากส่วนนำข้อมูลเข้า ส่วนประมวลผลกลางประกอบด้วย

- หน่วยควบคุม (Control Unit) ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของส่วนต่าง ๆ การแปลความหมายของคำสั่ง การปฏิบัติตามคำสั่ง ตลอดจนจัดลำดับการทำงานของเครื่อง

- หน่วยคำนวณและเปรียบเทียบ (Arithmetic & Logical Unit ; ALU) ทำหน้าที่ในการคำนวณ เปรียบเทียบ หรือจัดการข้อมูล โดยนำข้อมูลจากหน่วยความจำ และเมื่อทำงานเสร็จแล้ว ก็จะส่งข้อมูลกลับไปเก็บไว้ในหน่วยความจำเช่นเดิม

- หน่วยความจำหลัก (Primary Storage) เป็นส่วนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแห่งแรกในการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลหรือคำสั่งต่าง ๆ ให้ส่วนประมวลผลกลาง และคอยรับผลลัพธ์ที่ได้จากการเปรียบเทียบมาเก็บไว้ เพื่อส่งต่อให้ส่วนประกอบอื่นทำงานต่อไปโดยปกติ หน่วยความจำหลักมีอยู่ภายในคอมพิวเตอร์ จะมี 2 ประเภท คือ

1. RAM (Random Access Memory) เป็นหน่วยความจำที่ใช้ในการทำงานบ่อยครั้งที่สุด เพราะเป็นหน่วยที่สามารถรับ เก็บและส่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็วที่สุด แต่เป็นการเก็บข้อมูลและโปรแกรมชั่วคราวเพื่อใช้ในการทำงาน เมื่อทำงานเสร็จก็นำข้อมูลที่ได้ออกไปเก็บที่อื่น ความจุของหน่วยความจำจะวัดโดยจำนวนไบต์ (Byte)

2. ROM (Read Only Memory) หน่วยความจำชนิดนี้ สามารถเก็บโปรแกรมหรือข้อมูลได้อย่างถาวร ถึงแม้จะปิดเครื่องไปแล้วก็ตาม

1.3 หน่วยแสดงผลลัพธ์ (Output Unit) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่แสดงผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานของคอมพิวเตอร์ โดยผลลัพธ์จะถูกเก็บลงในสื่อรับข้อมูล อุปกรณ์ที่ใช้แสดงผลลัพธ์ได้แก่

- จอภาพ (Monitor) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้แสดงผลลัพธ์จากการทำงานของโปรแกรมทั่วไป มีลักษณะคล้ายจอโทรทัศน์สามารถแสดงผลได้ทั้งผลลัพธ์ที่เป็นตัวอักษรและรูปภาพ โดยจอภาพแต่ละประเภทจะมีความละเอียดแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจำนวนจุดบนจอภาพที่เรียกว่า Picture Element (Pixel) ดังนั้นจอภาพที่มีจำนวน Pixel มาก จะมีความละเอียดสูงแสดงภาพได้ชัดเจน

- เครื่องพิมพ์ (Printer) ใช้แสดงผลลัพธ์ที่มีปริมาณมาก ๆ ไม่สะดวกที่จะดูบนจอภาพหรือต้องการผลลัพธ์เป็นเอกสาร เครื่องพิมพ์มีหลายชนิด แต่ที่นิยมใช้กันได้แก่ เครื่องพิมพ์แบบ Dot Matrix เครื่องพิมพ์แบบ Ink Jet และเครื่องพิมพ์แบบ Laser

- เครื่องพลอตเตอร์ (Plotter) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพซึ่งสามารถวาดภาพได้ตั้งแต่ภาพที่มีขนาดเล็กจนถึงภาพขนาดใหญ่ เครื่องพลอตเตอร์มีปากกาหลายสีซึ่งสามารถเคลื่อนที่ไปวาด ณ ตำแหน่งต่าง ๆ บนกระดาษได้แต่หมึกสียังมีราคาสูง

1.4 หน่วยความจำสำรอง (Secondary Storage) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่เก็บข้อมูลหรือโปรแกรมจำนวนมากที่ยังไม่ได้ใช้งานในขณะนั้น หน่วยความจำสำรองมีหลายชนิดที่นิยมใช้ เช่น

- แผ่นดิสก์ (Diskette หรือ Floppy Disk) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลที่นิยมใช้กันทั่วไป แผ่นดิสก์ทุกแผ่นจะมีสองด้าน แต่ดิสก์บางรุ่นอาจจะเก็บข้อมูลได้ด้านเดียว เรียกว่า ดิสก์แบบ Single side และบางรุ่นจะเก็บข้อมูลได้ทั้งสองด้าน เรียกว่า ดิสก์แบบ Double side โดยจะเรียกพื้นผิวด้านบนว่า Side 0 และพื้นผิวด้านล่าง Side 1 พื้นผิวแต่ละด้านจะแบ่งเป็นวง เรียกว่า Track และแต่ละ Track แบ่งเป็นส่วนย่อย เรียกว่า Sector แผ่นดิสก์แต่ละขนาดจะมีจำนวน Track และ Sector มาตรฐาน เช่น

แผ่นขนาด 5 1/4" ความจุ 360 KB มี 40 Track และ 9 Sector

แผ่นขนาด 5 1/4" ความจุ 1.2 MB มี 80 Track และ 15 Sector

แผ่นขนาด 3 1/2" ความจุ 1.44 MB มี 80 Track และ 15 Sector

แผ่นขนาด 3 1/2" ความจุ 2.88 KB มี 80 Track และ 36 Sector

แผ่นดิสก์ทุกแผ่นก่อนนำมาใช้งานต้องผ่านการฟอร์แมท (Format) โดยระบบปฏิบัติการ (Operation System) เสียก่อน เพื่อกำหนด Track และ Sector ให้อยู่ในรูปแบบที่จะใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับระบบปฏิบัติการนั้น ๆ ได้

- ฮาร์ดดิสก์ (Hard Disk) ประกอบด้วยดิสก์ซ้อนกันหลาย ๆ แผ่นบรรจุอยู่ในกล่องโลหะที่ปิดมิดชิด มีหัวอ่าน (Disk Drive) อยู่ภายในด้วย สามารถเก็บข้อมูลได้มากกว่าฟลอปปีดิสก์ มีความจุตั้งแต่ระดับ MB หรือ GB นิยมใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเก็บข้อมูลในงานที่ต้องการค้นหาข้อมูลโดยตรง เป็นงานที่มีปริมาณไม่มากนัก และต้องประมวลผลให้เสร็จในช่วงเวลาจำกัด

- แผ่นเลเซอร์ดิสก์หรือซีดีรอม (Laser Disc or Compact Disc Fom) เป็นแผ่นพลาสติกแข็งเนื้อใสขนาด 5 1/4 นิ้ว รูปวงกลม ภายในเคลือบด้วยสารพิเศษที่สะท้อนแสงแวววาว การเก็บข้อมูลทำโดยใช้แสงเลเซอร์ สามารถเก็บข้อมูลได้แผ่นละ 600 MB ถึง 1 GB

- เทปแม่เหล็ก (Magnetic Tape) ลักษณะคล้ายเทปเพลง แต่มีขนาดใหญ่กว่า เป็นหน่วยความจำสำรองที่ใช้ในเครื่องขนาดตั้งแต่ Supercomputer จนถึง Minicomputer เทปมีความกว้างประมาณ 1/2 นิ้ว เนื้อเทปเป็นสารพลาสติกเคลือบด้วยสารแม่เหล็ก มีความยาว 600, 1,200 และ 2,400 ฟุต และมีความหนาแน่นในการเก็บข้อมูล 800, 1,600 และ 6,250 ตัวอักษรต่อนิ้ว เทปมีราคาถูกกว่าดิสก์แต่การเก็บและการอ่านข้อมูล สามารถทำได้วิธีเดียวคือแบบเรียงลำดับ (Sequential Access) จึงเหมาะในการเก็บข้อมูลปริมาณมากในงานที่ไม่ต้องการความรีบเร่ง มีช่วงเวลาทำงานแน่นอน หรือใช้เก็บข้อมูลสำรอง (Backup)

- จานแม่เหล็ก (Magnetic Disk) เป็นหน่วยความจำสำรองที่ใช้กับเครื่องขนาดใหญ่ มีรูปร่างคล้ายแผ่นเสียง มี 2 แบบ คือ แบบแผ่นเดี่ยว (Disk Cartridge) และแบบเป็นชุด (Disk Pack) ซึ่งประกอบด้วยแผ่นตั้งแต่ 5-10 แผ่น โดยมีแกนแม่เหล็กยึดติดกัน ในแต่ละหน้าจะมีมากกว่า 200 Track จานแม่เหล็กนี้จะหมุนรอบตัวเอง และเครื่องคอมพิวเตอร์จะมีหน่วยขั้วจาน (Disk Drive) ซึ่งมีหัวอ่าน และบันทึก (Record/Write Head) จะลงไปยังตำแหน่งที่ต้องการอ่าน หรือบันทึกข้อมูล จานแม่เหล็กนี้มีข้อดีเหนือเทปแม่เหล็ก คือ เข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วเก็บข้อมูลได้มากกว่า แต่ละจานบรรจุข้อมูลได้ถึงสองล้านตัวอักษร หรือมากกว่านั้น และใช้เวลาถ่ายถอดข้อความเพียง 1 วินาที เป็นอุปกรณ์บันทึกข้อมูลที่นิยมมาก แม้ว่าราคาค่อนข้างแพง เพราะสะดวกในการประมวลผลแบบระบบแบ่งเวลา หรือระบบเวลาจริง

- ดรัมแม่เหล็ก (Magnetic Drum) เป็นหน่วยความจำสำรองที่ใช้กับเครื่องขนาดใหญ่เช่นกัน มีรูปร่างแบบทรงกระบอกที่หมุนรอบแกนด้วยความเร็วในการบันทึกข้อมูลลงบนผิวดรัม จะบันทึกผ่านหัวบันทึก (Write Head) และอ่านข้อความโดยหัวอ่าน (Read Head) ดรัมมีความเร็วในการเข้าถึงข้อมูลมากกว่าเทปแม่เหล็ก แต่ยังช้ากว่าจานแม่เหล็ก

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software) หมายถึงโปรแกรมหรือชุดของคำสั่งที่สั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานตามที่ได้กำหนดไว้ เช่น การรับส่งข้อมูลระหว่างอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดการบันทึกและเก็บข้อมูลการแสดงผลลัพธ์ ฯลฯ ซอฟต์แวร์แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1 ซอฟต์แวร์ระบบ (System Software) ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อจัดการและควบคุมการปฏิบัติงานของระบบคอมพิวเตอร์ ได้แก่ โปรแกรมระบบปฏิบัติการ โปรแกรมแปลภาษา ซอฟต์แวร์ระบบอื่น ๆ และโปรแกรมยูทิลิตี้ (Utility Program)

2.2 ซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software) ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อใช้สำหรับงานวิชาชีพต่าง ๆ เฉพาะอย่างตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น โปรแกรมบัญชีต่าง ๆ โปรแกรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์โรคทางการแพทย์ ผู้ใช้อาจจะเขียนโปรแกรมขึ้นใช้เอง หรือซื้อโปรแกรมที่มีการพัฒนาเพื่อขายมาใช้งานก็ได้

3. บุคลากรคอมพิวเตอร์ (Peopleware) หมายถึงบุคลากรที่ทำงานด้านคอมพิวเตอร์ ถึงแม้ว่าคอมพิวเตอร์จะทำงานได้เร็ว ถูกต้องแม่นยำหรือสามารถคำนวณได้ละเอียดเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าขาดคนทำงานด้านคอมพิวเตอร์แล้ว คอมพิวเตอร์ก็ไม่สามารถจะทำงานได้ด้วยตัวมันเอง บุคลากรที่ทำงานทางด้านคอมพิวเตอร์มีหลายประเภท เช่น

3.1 นักวิเคราะห์และออกแบบระบบข้อมูล (System Analysis and Designers) ทำหน้าที่วิเคราะห์ปัญหา กำหนดทางเลือกและวิธีการประมวลผล วางแผนการทำงานและออกแบบระบบงาน

3.2 นักเขียนโปรแกรม (Programmer) ทำหน้าที่เขียนโปรแกรม ทดสอบและแก้ไขโปรแกรม รวมทั้งการบำรุงรักษาและพัฒนาโปรแกรม ตลอดจนทำเอกสารประกอบการใช้โปรแกรม

3.3 เจ้าหน้าที่โปรแกรม (Operator) ทำหน้าที่ควบคุมการใช้และการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ การบำรุงและรักษาเครื่อง

3.4 เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล (Keypuncher) ทำหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลเข้าระบบคอมพิวเตอร์

3.5 เจ้าหน้าที่เก็บรักษาข้อมูล (Librarian) ทำหน้าที่ในการเก็บและรักษาความปลอดภัยของแฟ้มข้อมูล

ระบบเครือข่าย (Network)

ระบบเครือข่าย หรือเน็ตเวิร์ก (Network) หมายถึงกลุ่มของคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน คอมพิวเตอร์ในระบบเน็ตเวิร์กสามารถใช้ข้อมูล แอปพลิเคชันซอฟต์แวร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง (peripherals) ต่าง ๆ ร่วมกันได้ โดยระบบเครือข่ายนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ LAN (Local Area Networks) และ WAN (Wide Area Networks) ระบบ LAN จะเป็นการสื่อสารในระยะทางสั้น ๆ ส่วน WAN จะเป็นการเชื่อมต่อ LAN จำนวนมาก ๆ เข้าด้วยกันสามารถสื่อสารได้ในระยะทางที่กว้างกว่า

ระบบเครือข่ายจะส่งข้อมูลจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่ง โดยผ่านช่องทางการสื่อสาร เช่น สายโทรศัพท์ และมีอุปกรณ์เชื่อมต่อ (Interconnect Devices) สำหรับคอยจัดการส่งข้อมูลไปตามสายสื่อสาร ไม่ให้มีการส่งข้อมูลมาชนกัน

ประโยชน์ของระบบเครือข่าย

1. ทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการใช้อุปกรณ์การคำนวณ (Computing Resource) ร่วมกันทำได้ง่ายขึ้น

2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน เนื่องจากระบบเครือข่ายสามารถทำงานบางอย่างแทนมนุษย์ได้ เช่น การจัดการข้อมูล

3. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ทำให้สามารถใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ทำงานชนิดเดียวกันกับเครื่องเมนเฟรมและมินิคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีราคาแพงกว่าได้ (กรมทะเบียนการค้า. 2540 : 5-39)

ประโยชน์และข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์

ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์

1. ความเร็ว (Speed) สามารถทำงานได้เป็นล้าน ๆ ครั้งในเวลาเพียงหนึ่งวินาทีเท่านั้น
2. ความละเอียดเที่ยงตรง (Accuracy) สามารถคำนวณค่าได้ละเอียดถึงทศนิยมก็ร้อยตำแหน่งก็ได้ ถ้าคอมพิวเตอร์ได้รับการป้อนโปรแกรมคำสั่ง และข้อมูลที่ต้องการ
3. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) สามารถทำงานต่อเนื่องกันหลาย ๆ ชั่วโมง โดยไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยหรือกระทำผิดพลาดเหมือนคน
4. การเก็บรักษาข้อมูลหรือโปรแกรม (Retention) คอมพิวเตอร์สามารถเก็บและค้นหาไฟล์ข้อมูลและโปรแกรม โดยที่ข้อความหรือเนื้อหาในไฟล์นั้น ๆ จะไม่สูญหายหรือเปลี่ยนค่าไป (ถ้าไม่ได้รับคำสั่งให้ลบหรือเปลี่ยนแปลง) ไม่ว่าจะเป็นการเรียกข้อมูลหรือโปรแกรมบ่อยครั้งเพียงใดก็ตาม
5. การประหยัด (Economy)
6. การใช้งานได้หลาย ๆ ด้าน (Wide applicability)

ข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์

1. การทำงานต้องขึ้นกับมนุษย์ (Dependence of people) คอมพิวเตอร์สามารถปฏิบัติงานเฉพาะคำสั่งที่มนุษย์เป็นผู้วางให้เพราะคอมพิวเตอร์ไม่มีความคิดริเริ่มและเป็นเพียงเครื่องช่วยมนุษย์
2. การวางระบบงานคอมพิวเตอร์ต้องใช้เวลามาก (Time consuming system) เมื่อตัดสินใจใช้คอมพิวเตอร์ จะต้องมีการวางระบบงานคอมพิวเตอร์ การเขียนโปรแกรมคำสั่งเพื่อให้เครื่องทำงาน ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร
3. การรบกวนระบบงานปกติ (Disruptiveness) เมื่อนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานที่เคยเป็นอยู่ การเปลี่ยนแปลงในวิธีการทำงานคุณสมบัติของพนักงาน ฯลฯ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจมีผลกระทบต่อจิตใจของพนักงาน ความไม่พอใจและความวุ่นวายต่าง ๆ ได้ในระยะแรกเริ่ม
4. การไม่รู้จักปรับปรุงให้ดีขึ้น (Unadaptiveness) เนื่องจากคอมพิวเตอร์ทำงานทุกอย่างตามคำสั่งของมนุษย์ จึงไม่รู้จักคิดหรือปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นได้ (กรณีศึกษา ตั้งวานิชกพงษ์. 2540 : 21-22)

จากความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จะเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการทำงานทางด้านบัญชี ซึ่งเป็นงานประมวลผลที่มีความซ้ำซาก มีปริมาณงานที่มาก ต้องการความถูกต้อง แม่นยำและความรวดเร็วในการจัดทำ ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะคอมพิวเตอร์ประเภทไมโครคอมพิวเตอร์ ที่เป็นทั้งระบบผู้ใช้คนเดียวและระบบเครือข่าย เนื่องจากไมโครคอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องขนาดเล็ก ที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในสถานประกอบการธุรกิจ ทั้งในห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด โดยครอบคลุมการใช้คอมพิวเตอร์ทั้งระบบ คืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป และผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน

ประเภทและลักษณะของธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ

สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. กิจการเจ้าของคนเดียว (Proprietorship) ในลักษณะการประกอบกิจการเจ้าของคนเดียวจะมีเจ้าของเป็นผู้ถือสิทธิตามกฎหมายในทรัพย์สินต่าง ๆ ของธุรกิจ และเจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบในหนี้สินทั้งหมดของธุรกิจโดยไม่จำกัดจำนวน โดยนัยแห่งกฎหมายในการประกอบกิจการประเภทนี้ธุรกิจและเจ้าของมีสถานะเป็นบุคคลเดียวกัน ดังนั้นในการดำเนินการที่เกี่ยวกับกฎหมายจะต้องทำในนามของเจ้าของไม่ใช่ธุรกิจ และในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในหนี้สินเจ้าของจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินมากกว่าจำนวนทรัพย์สินที่นำมาลงทุนในธุรกิจ ข้อจำกัดของกิจการประเภทนี้ คือ ไม่สามารถเพิ่มเงินทุนและเครดิต เพื่อขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้นได้และต้องล้มเลิกกิจการเมื่อเจ้าของเสียชีวิตหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้

2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 บัญญัติว่า "อันสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนนั้น คือ สัญญาซึ่งมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการร่วมกันด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไร อันจะพึงได้จากกิจการที่ทำนั้น" จากบทบัญญัติของกฎหมายจะเห็นได้ว่าเป็นกิจการค้าที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันเป็นเจ้าของโดยมีสัญญาตกลงรวมทุนกันเป็นหุ้นส่วนประกอบการค้าเพื่อหวังกำไร ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนช่วยกันบริหารงาน หรือให้ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนได้รับมอบให้บริหารงานแต่ผู้เดียวก็ได้ ปกติขนาดของกิจการห้างหุ้นส่วนใหญ่กว่ากิจการเจ้าของคนเดียว

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ห้างหุ้นส่วนแยกได้เป็น 2 ประเภทคือ ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Unlimited Partnership) และห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnership)

2.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญ คือ ห้างหุ้นส่วนประเภทที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในหนี้สินทั้งปวงของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน ห้างหุ้นส่วนสามัญนั้นจะจดทะเบียนหรือไม่จัดก็ได้ หากจดทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนดแล้วจะมีผลเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วน ฉะนั้นห้างหุ้นส่วนสามัญแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งจดทะเบียน จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคล จะต้องใช้คำว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ประกอบหน้าชื่อห้างเสมอ ห้างหุ้นส่วนประเภทนี้จะต้องระบุชื่อผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการไว้โดยชัดเจนที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ หุ้นส่วนผู้จัดการจะมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ และหุ้นส่วนผู้จัดการเท่านั้น ที่มีสิทธิเข้าจัดการงานของห้างหุ้นส่วนและทำนิติกรรมใด ๆ ในนามห้างหุ้นส่วนได้

2.1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่ได้จดทะเบียน มีฐานะเป็นบุคคลธรรมดาถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนมิได้ตกลงกันไว้ในสัญญาของห้างหุ้นส่วนแล้ว กฎหมายให้ถือว่าเป็นหุ้นส่วนทุกคนมีสิทธิเข้าจัดการงานของห้างหุ้นส่วนได้

2.2 ห้างหุ้นส่วนจำกัด กฎหมายบังคับให้ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเสมอ ถ้ายังไม่ได้จดทะเบียน กฎหมายให้ถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้สินของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน จนกว่าจะได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล และห้างหุ้นส่วนประเภทนี้ต้องใช้คำว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประกอบหน้าชื่อของห้างหุ้นส่วนเสมอ และห้างหุ้นส่วนจำกัด ประกอบด้วยผู้เป็นหุ้นส่วน 2 ประเภท คือ

2.2.1 ห้างหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ หุ้นส่วนประเภทนี้รับผิดชอบเพียงไม่เกิน

จำนวนที่ตนรับจะลงทุนในห้างหุ้นส่วน หุ้นส่วนประเภทนี้ไม่มีสิทธิที่จะเข้าจัดการงานของห้างหุ้นส่วน มีสิทธิเพียงออกความเห็น รับเป็นที่ปรึกษาและตรวจสอบบัญชีเท่านั้น และทุนที่จะนำมาลงจะต้องเป็นเงินสด หรือ ทรัพย์สินเท่านั้น จะเป็นแรงงานไม่ได้

2.2.2 หุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด เป็นหุ้นส่วนประเภทที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้สินของห้างหุ้นส่วน โดยไม่จำกัดจำนวน กฎหมายระบุว่าต้องมีหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดอย่างน้อย 1 คน ในห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนประเภทนี้มีสิทธิเข้าจัดการงานของห้างหุ้นส่วนและทุนที่จะนำมาลงเป็นเงิน ทรัพย์สินหรือแรงงานก็ได้

จะเห็นว่าการจัดตั้งกิจการค้าในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนนั้น เป็นการระดมเงินทุนและความรู้ความสามารถจากผู้เป็นหุ้นส่วนหลาย ๆ คน ทำให้สมรรถภาพในการดำเนินงานย่อมดีกว่าการดำเนินงานในรูปแบบกิจการเจ้าของคนเดียว แม้ว่าการก่อตั้งในรูปนิติบุคคลจะมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายก็ตาม

3. บริษัทจำกัด (Company Limited or Corporation) คือ กิจการค้าที่ตั้งขึ้นในรูปของนิติบุคคล ด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ผู้ที่ลงทุนซื้อหุ้นของกิจการเรียกว่าผู้ถือหุ้น (Shareholders) ผู้ถือหุ้นต้องรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ คุณสมบัติของผู้ถือหุ้นไม่มีความสำคัญ ผู้ถือหุ้นแต่ละคนคือเจ้าของกิจการส่วนหนึ่งในจำนวนที่แน่นอน และได้รับส่วนแบ่งกำไรในรูปของเงินปันผล (Dividends) หุ้นอาจเปลี่ยนมือได้โดยการจำหน่ายหรือโอนหุ้นให้ผู้ลงทุนรายอื่นต่อไป โดยไม่ต้องเลิกบริษัท การบริหารงานของบริษัท กระทำโดยคณะกรรมการชุดหนึ่ง ซึ่งที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้ง บริษัทจำกัดต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้น เนื่องจากการจำกัดความรับผิดของผู้ถือหุ้นจึงทำให้มีผู้นิยมลงทุนในธุรกิจประเภทบริษัทมากกว่าประเภทอื่น บริษัทจำกัดจึงเหมาะกับกิจการค้าขนาดใหญ่ โรงงานอุตสาหกรรม สถาบันการเงิน เนื่องจากเงินทุนของบริษัทย่อมมีมากกว่ากิจการค้ารูปแบบอื่น ฉะนั้น กิจการค้ารูปแบบนี้จึงมีความสำคัญทางเศรษฐกิจมาก

ข้อเสียของบริษัทจำกัด คือผู้บริหารตลอดจนพนักงานอาจมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานน้อย เพราะไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงต่อบริษัท นอกจากจะได้รับเงินเดือนเป็นรายเดือนตามที่ตกลงกันไว้ นอกจากนี้การจัดตั้งกิจการจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในปี พ.ศ. 2521 บริษัทจำกัดซึ่งแต่เดิมมีเพียงประเภทเดียวได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือบริษัทเอกชน จำกัด (Private Company Limited) และบริษัทมหาชนจำกัด (Public Company Limited)

บริษัทเอกชนจำกัด ได้แก่ บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และมีผู้ถือหุ้นไม่ถึง 100 คน รวมทั้งนิติบุคคล (ถ้ามี) ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

บริษัทมหาชนจำกัด ได้แก่ บริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2535 โดยมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 100 คน รวมทั้งนิติบุคคล (ถ้ามี) ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนค่าหุ้นที่ต้องชำระ (ธานี หิรัญศรี. 2538 : 25-28)

ตาราง 1 การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของกิจการทั้ง 3 ประเภท

	กิจการ เจ้าของคนเดียว	ห้างหุ้นส่วน	บริษัทจำกัด
1. เงินทุนที่นำมาลง	เงินทุนมีจำกัดเพียง เจ้าของคนเดียว	เงินทุนมีมากขึ้นเนื่อง จากผู้มีร่วมลงทุน หลายคน	เงินทุนมีมากขึ้นและระดม เงินทุนเพิ่มเติมง่าย
2. การบริหารงาน	บริหารเพียงคนเดียว โดยผู้เป็นเจ้าของ	บริหารโดยผู้เป็นหุ้นส่วน บริษัท	บริหารงานโดยกรรมการ บริษัท
3. ความรับผิดชอบใน หนี้สินของกิจการ	รับผิดชอบคนเดียว	มีหุ้นส่วนอื่นช่วยรับผิดชอบ หากไม่พอจะเลยไปถึง ทรัพย์สินส่วนตัว	รับผิดชอบเฉพาะเงินที่ซื้อหุ้น
4. ผลกำไร/ขาดทุน	รับคนเดียว	เฉลี่ยระหว่างหุ้นส่วน	กำไรได้เป็นเงินปันผล
5. การจดทะเบียน	จดทะเบียนพาณิชย์ (ง่ายกว่า)	หากจดทะเบียนเป็นนิติ บุคคล จะมีขั้นตอน เพิ่มขึ้น	จดทะเบียน 2 ขั้นตอน 1. จดทะเบียน บริษัทนิติสนธิ 2. จดทะเบียนจัดตั้ง

ที่มา: สุมนา เศรษฐนันท์. 2540 : 140.

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะกิจการที่จัดตั้งในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดที่จัดตั้งในรูปแบบของบริษัทเอกชนจำกัด ทั้งนี้เพราะมีรูปแบบการดำเนินงานเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีลักษณะบัญชีที่ต้องจัดทำตามกฎหมาย และข้อมูลทางการเงินที่ใช้เพื่อการตัดสินใจ การวางแผนงานต่าง ๆ ที่ลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกัน

ลักษณะของธุรกิจ

การแบ่งลักษณะของธุรกิจ ออกตามผลผลิตที่ธุรกิจผลิตขึ้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กิจการที่เกี่ยวกับสินค้า ซึ่งสามารถแบ่งแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 กิจการซื้อมาขายไป (Merchandising firms) เป็นกิจการซึ่งไม่ได้ทำการผลิตเอง แต่จะซื้อสินค้าเข้ามาแล้วจำหน่ายไป การขายจะขายในราคาสูงกว่าราคาซื้อ เช่น กิจการขายเสื้อผ้า ห้างสรรพสินค้า ร้ายขายของชำ เป็นต้น

1.2 กิจการผลิต (Manufacturing firms) เป็นกิจการที่มีการนำวัตถุดิบและวัสดุในการผลิตมาแปรรูป ผ่านกระบวนการผลิตออกมาเป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้วจึงนำออกมาจำหน่าย เช่น การผลิตโทรทัศน์ การผลิตเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

2. กิจการเกี่ยวกับการให้บริการ (Service firm) ในกิจการธุรกิจประเภทนี้ผลผลิตที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะเป็นการให้บริการ ซึ่งอาศัยความสามารถความชำนาญในการบริการ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สถาบันการเงิน สถานพยาบาล และสำนักงานกฎหมาย เป็นต้น (สมเดช โรจนครีเสถียร. 2536 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะสถานประกอบการธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจให้บริการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม ธุรกิจท่องเที่ยว และสถานพยาบาลของเอกชน เพราะมีบัญชีที่ต้องจัดทำตามหลักการบัญชีที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ส่วนกิจการผลิตสินค้าไม่นำมาศึกษาค้นคว้าเนื่องจากลักษณะการจัดทำบัญชี มีความแตกต่างกันมากกับธุรกิจซื้อขายไปและธุรกิจบริการ ในเรื่องต้นทุนการผลิตสินค้า

การบัญชีกับการดำเนินงานของสถานประกอบการธุรกิจ

ความหมายของการบัญชี

สมาคมการบัญชีอเมริกัน (American Accounting Association) ได้ให้นิยามการบัญชีไว้ว่า การบัญชี คือ กระบวนการแยกแยะ คำนวณและเสนอข้อมูลทางธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลได้ตัดสินใจและกำหนดนโยบายได้ถูกต้อง

คณะอนุกรรมการบัญชีวิชาชีพบัญชีของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีอนุญาตแห่งประเทศไทยได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “การบัญชี” ว่าเป็นศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และนำเสนอข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีก็เพื่อให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมของกิจการ (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. 2536 : 4)

การทำบัญชี (Bookkeeping) เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการบัญชี (Accounting) โดยผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำบัญชีนี้เรียกว่า “ผู้ทำบัญชี” (Bookkeeper) และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชีเรียกว่า “นักบัญชี” (Accountant) จึงเห็นได้ว่างานของนักบัญชีมีลักษณะกว้างขวางกว่างานของผู้ทำบัญชีมาก กล่าวคือ นอกจากที่นักบัญชีจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการลงบัญชีอย่างดี เพื่อประโยชน์ในแง่ของการควบคุมแล้ว ยังจะต้องมีความสามารถในการจัดวางระบบบัญชีและตีความหมายของข้อมูลที่แสดงในงบการเงินต่าง ๆ ได้ด้วย ดังนั้นนักบัญชีจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ในการบัญชีที่กว้างขวางและลึกซึ้งกว่าผู้ทำบัญชี (ชัชรินทร์ จุลกะเสวี. 2538 : 19)

การบัญชี (Accounting) มีความหมาย 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะที่เน้นการนำเอาข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ ซึ่งได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “การบัญชี” เป็นวิชาการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลซึ่งเป็นที่ต้องการขององค์การในการทำหน้าที่ด้านการปฏิบัติการและการประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลซึ่งจัดทำตามหลักวิชาการทางการบัญชีนี้เป็นข้อมูลที่จำเป็นและมีประโยชน์ ดังนี้

1.1 ทำให้การวางแผน การควบคุม การปฏิบัติงานและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ของหน้าที่การจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.2 แสดงความเป็นจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการอย่างสมเหตุสมผล เพื่อให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ และหน่วยงานรัฐบาล ตลอดจนผู้สนใจอื่น ๆ ได้ทราบ

2. ลักษณะที่เน้นหน้าที่ทางการบัญชี ซึ่งได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การบัญชีเป็นศิลปะของการนำรายการและเหตุการณ์ทางการเงินมาจดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผล และวิเคราะห์ตีความอย่างมีหลักเกณฑ์ คำจำกัดความนี้เน้นหน้าที่การบัญชีที่จะต้องกระทำ คือ

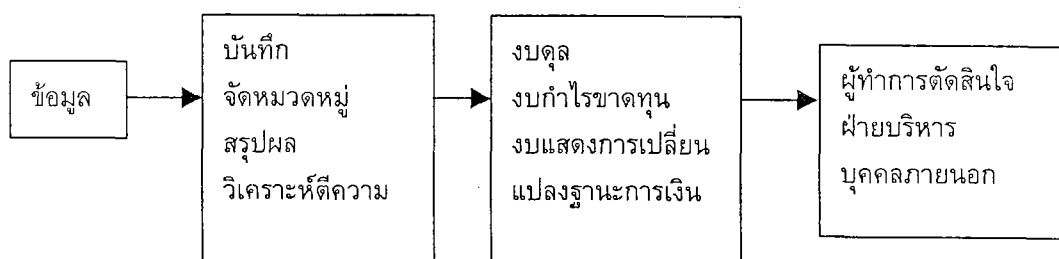
2.1 การจดบันทึก (Record) เป็นการกำหนดวิธีการลงบันทึกรายการประจำวันต่าง ๆ ของกิจการ เช่น จำนวนเงินค่าขายสินค้า ต้นทุนและค่าใช้จ่ายของสินค้าที่ซื้อมาไว้ขาย ฯลฯ อย่างมีเหตุผล ซึ่งผู้ทำบัญชีจะต้องถือเป็นระเบียบปฏิบัติ

2.2 การจัดหมวดหมู่ (Classifying) เป็นการนำข้อมูลที่บันทึกไว้มาจัดหมวดหมู่เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น การนำรายการบันทึกเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายมาจัดหมวดหมู่ไว้ด้วยกัน เป็นต้น

2.3 การสรุปผล (Summarizing) เป็นการนำข้อมูลที่ได้อ่านบันทึกไว้และจัดหมวดหมู่แล้วมาจัดทำเป็นข้อมูลซึ่งแสดงความเป็นจริงทางการเงินที่เกิดขึ้นที่สำคัญ ๆ เช่น การจัดทำเป็นบัญชีแสดงผลการดำเนินงานที่เรียกว่า บัญชีกำไรขาดทุนและจัดทำงบดุลเพื่อแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ เป็นต้น

2.4 การวิเคราะห์ตีความ (interpreting) เป็นการนำข้อมูลที่เป็นรายงานสรุปผลไว้แล้วมาวิเคราะห์ตีความโดยการเปรียบเทียบรายการที่เกิดขึ้นที่สำคัญ ๆ ในระหว่างปีและโดยการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นปีต่อไป (ชัชรินทร์ จุลกะเสวี. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก ธนชัย ยมจินดา. 2526 : 5 หลักการบัญชี.)

จากคำจำกัดความ 2 ลักษณะข้างต้น สรุปได้ว่า การบัญชี เป็นวิชาการและหน้าที่งานที่เกี่ยวกับการบันทึก การจัดหมวดหมู่ การสรุปผล การวิเคราะห์ตีความรายการ และเหตุการณ์ทางการเงิน อย่างมีหลักเกณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ทุกรูปแบบที่อยู่ในสังคม และเสนอข้อมูลต่อผู้ใช้เพื่อให้เกิดการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพประกอบ 1

ที่มา: ชัชรินทร์ จุลกะเสวี. 2538 : 20.

ภาพประกอบ 1 แสดงหน้าที่ทางการบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ในกรณีที่มีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีประกอบธุรกิจเป็นประจำในสถานที่หลายแห่งแยกจากกัน ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการธุรกิจในสถานที่นั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีเป็นกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของกิจการนั้นเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในกิจจานุเบกษา กำหนดให้บุคคลธรรมดาใด ๆ หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน ที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยตามเงื่อนไขใดเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ได้

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดให้มีการทำบัญชีนับแต่วันเริ่มทำบัญชีดังต่อไปนี้

1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดนั้น ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

2. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศนั้นได้เริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทย

3. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่กิจการร่วมค้านั้นได้เริ่มต้นประกอบกิจการ

4. สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ ให้เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่สถานที่ประกอบการธุรกิจเป็นประจำนั้นเริ่มต้นประกอบกิจการ

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในสิบสองเดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชี และปิดบัญชีในรอบสิบสองเดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อน เว้นแต่ เมื่อได้รับอนุญาตจากสรรพากรใหญ่บัญชีหรือสรรพากรบัญชีให้เปลี่ยนรอบปีบัญชีแล้วอาจปิดบัญชีก่อนครบรอบสิบสองเดือนได้ หรือในกรณีที่เป็นกิจการที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำในสถานที่หลายแห่ง ให้ปิดบัญชีพร้อมสำนักงานใหญ่

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายในห้าเดือนนับแต่วันปิดบัญชี สำหรับกรณีของบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ให้ยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ ทั้งนี้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นทำให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ อธิบดีอาจพิจารณาสั่งให้ขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีได้

งบการเงินต้องมีรายการย่อตามที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี เว้นแต่กรณีที่ได้มีกฎหมายเฉพาะกำหนดเพิ่มเติมจากรายการย่อของงบการเงินที่อธิบดีกำหนดไว้แล้ว ให้ใช้รายการย่อตามที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะนั้น งบการเงินต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีทุน สินทรัพย์ หรือรายได้ รายการใดรายการหนึ่งหรือทุกรายการไม่เกินที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่ทำการ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานประจำ เว้นแต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะได้รับอนุญาตจากสรรพากรใหญ่บัญชีหรือสรรพากรบัญชี ให้เก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่นได้ และต้องเก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีนับแต่วันปิดบัญชีหรือจนกว่าจะมีการส่งมอบบัญชีเมื่อมีการชำระบัญชีเลิกกิจการ

ถ้าบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย ให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีแจ้งต่อสรรพากรใหญ่บัญชีหรือสรรพากรบัญชีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบถึงการสูญหายหรือเสียหายนั้น

ในกรณีที่สารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีตรวจพบว่าบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีที่เป็นสาระสำคัญแก่การจัดทำบัญชีสูญหายหรือถูกทำลาย หรือปรากฏว่าบัญชีและเอกสารดังกล่าวมิได้เก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้สันนิษฐานว่าผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีมีเจตนาทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งบัญชีหรือเอกสารนั้น เว้นแต่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะพิสูจน์ให้เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว เพื่อป้องกันมิให้บัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย

ผู้ทำบัญชี

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องจัดให้มีผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่อธิบดีกำหนด เพื่อจัดทำบัญชีและมีหน้าที่ควบคุมผู้ทำบัญชีให้จัดทำบัญชีให้ตรงต่อความเป็นจริงและถูกต้องตามพระราชบัญญัติการบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาจะเป็นผู้ทำบัญชีสำหรับกิจการของตนเองก็ได้ โดยผู้ทำบัญชีต้องจัดทำบัญชี เพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชี โดยมีเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีให้ถูกต้องครบถ้วน ในการลงบัญชี ผู้ทำบัญชีต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ลงรายการเป็นภาษาไทย หากลงเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับ หรือลงรายการเป็นรหัสบัญชีให้มีคู่มือแปลรหัสเป็นภาษาไทยไว้
2. เขียนด้วยหมึก ดิจิพิมพ์ ตีพิมพ์ หรือทำด้วยวิธีอื่นใดที่ได้ผลในการทำงานเดียวกัน (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2543 : 4-8)

ผู้ใช้งบการเงินและความต้องการข้อมูล

ผู้ใช้งบการเงินประกอบด้วยผู้ลงทุน (ทั้งผู้ลงทุนในปัจจุบันและผู้ที่จะตัดสินใจลงทุนในอนาคต) ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้าและเจ้าหนี้ ลูกค้า หน่วยงานราชการ และสาธารณชน ผู้ใช้งบการเงินเหล่านี้ใช้งบการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการ ซึ่งต้องการข้อมูลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. ผู้ลงทุน หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของรวมทั้งที่ปรึกษาซึ่งต้องการทราบถึงความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุน ผู้ลงทุนต้องการข้อมูลที่จะช่วยในการพิจารณาตัดสินใจซื้อ ขาย หรือถือเงินลงทุนนั้นต่อไป นอกจากข้อมูลดังกล่าว ผู้ลงทุนที่เป็นผู้ถือหุ้นยังต้องการข้อมูลที่จะช่วยในการประเมินความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินปันผลด้วย
2. ลูกจ้าง หมายถึง ลูกจ้างรวมทั้งกลุ่มตัวแทนซึ่งต้องการข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคง และความสามารถในการทำกำไรของนายจ้าง นอกจากนั้นยังต้องการข้อมูลที่จะช่วยให้ประเมินความสามารถของกิจการในการจ่ายค่าตอบแทน บำเหน็จ บำนาญ และโอกาสในการจ้างงาน
3. ผู้ให้กู้ หมายถึง ผู้ซึ่งต้องการข้อมูลที่จะช่วยในการพิจารณาว่าเงินให้กู้ยืมและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจะได้รับชำระเมื่อครบกำหนด
4. ผู้ขายสินค้าและเจ้าหนี้อื่น หมายถึง ผู้ซึ่งต้องการข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจว่าหนี้สินจะได้รับชำระเมื่อครบกำหนด เจ้าหนี้การค้าอาจให้ความสนใจข้อมูลของกิจการในระยะเวลาที่สั้นกว่าผู้ให้กู้ นอกจากว่าการดำเนินงานของเจ้าหนี้ที่ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่
5. ลูกค้า หมายถึง ผู้ซึ่งต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ โดยเฉพาะกรณีที่มีความสัมพันธ์อันยาวนานหรือต้องการพึ่งพากิจการนั้น

6. รัฐบาลและหน่วยงานราชการ หมายถึง หน่วยงานที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการในการจัดสรรทรัพยากร การกำกับดูแล การพิจารณากำหนดนโยบายทางภาษีและเพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณรายได้ประชาชาติและจัดทำสถิติในด้านต่าง ๆ

7. สาธารณชน หมายถึง ประชาชนผู้ซึ่งต้องการข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความสำเร็จและการดำเนินงานของกิจการเนื่องจากอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสาธารณชนในการจ้างงานและการรับซื้อสินค้าจากผู้ผลิตในท้องถิ่น (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2542 : 6)

ลักษณะของการบัญชีที่ดี

1. การบันทึกรายการจะต้องละเอียดชัดเจน สามารถให้ข้อเท็จจริงได้เมื่อดูบัญชีนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเวลาใด
2. วิธีการบัญชีที่นำมาใช้นั้น จะต้องได้ผลมากที่สุดทั้งในด้านข้อเท็จจริงและสถิติ แต่สิ้นเปลืองแรงงานในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด
3. วิธีการบัญชีนั้นใช้ได้ในธุรกิจต่าง ๆ ที่ใช้หลักเดียวกัน หากจะต้องแก้ไขให้เหมาะสมกับรูปงานนั้น ๆ ก็ดัดแปลงแต่เพียงเล็กน้อย
4. วิธีการบัญชีนั้นจะต้องกระจ่าง ไม่ยุ่งยากและเข้าใจได้ง่าย แม้อื่นจะมาทำบัญชีต่อไปในภายหลังก็สามารถจะเข้าใจในวิธีการและปฏิบัติงานนั้นได้ผลดี
5. รายการต่าง ๆ จะต้องบันทึกรวบรวมไว้เป็นประเภท ๆ โดยเรียบร้อยถูกต้อง เมื่อต้องการทราบผลก็ทำได้โดยง่ายและรวดเร็ว
6. สามารถรวบรวมตัวเลขจากประเภทบัญชีที่จำแนกไว้ั้น จัดทำเป็นงบแสดงผลการค้าและฐานะการเงินได้โดยสะดวกและถูกต้องตรงตามความเป็นจริง (สุพัฒน์ อุปกนิขิต. 2536 : 25)

แม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน

1. วัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดทำบัญชีได้ลักษณะงบการเงินที่ให้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

2. ข้อสมมุติ

2.1 เกณฑ์คงค้าง หมายถึงรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีจะรับรู้เมื่อเกิดขึ้นมิใช่เมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด โดยรายการต่าง ๆ จะบันทึกบัญชีและแสดงในงบการเงินตามงวดที่เกี่ยวข้อง งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามเกณฑ์คงค้างนอกจากจะให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้งบการเงินเกี่ยวกับรายการค้าในอดีตที่เกี่ยวข้องกับรายรับและจ่ายเงินสดแล้ว ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาระผูกพันที่กิจการต้องจ่ายเป็นเงินสดในอนาคตและข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่จะได้รับเป็นเงินสดในอนาคตด้วย ดังนั้นงบการเงินจึงสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีในอดีต ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

2.2 การดำเนินงานต่อเนื่อง โดยทั่วไปงบการเงินจัดทำขึ้น ตามข้อสมมุติที่ว่ากิจการจะดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงสมมุติว่ากิจการไม่มีเจตนาหรือมีความจำเป็นที่จะเลิกกิจการหรือลดขนาดของการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ หากกิจการมีเจตนา หรือความจำเป็นดังกล่าว งบการเงินต้องจัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์อื่น และต้องเปิดเผยหลักเกณฑ์ที่ใช้ในงบการเงินด้วย

3. ข้อจำกัด

3.1 ทันท่วงเวลา การรายงานข้อมูลล่าช้าอาจทำให้ข้อมูลเสียหาย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารอาจต้องพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่จะได้รับการรายงานที่ทันต่อเวลากับความเชื่อถือได้ของรายงานนั้น กิจการอาจจำเป็นต้องเสนอรายงานให้ทันต่อเวลาก่อนที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีในทุกลักษณะซึ่งอาจทำให้ความเชื่อถือได้ลดลง ในทางกลับกัน หากกิจการจะรอจนกระทั่งทราบข้อมูลในทุกลักษณะจึงจะเสนอรายงาน รายงานนั้นอาจมีความเชื่อถือได้สูงแต่ไม่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจในช่วงเวลานั้น ในการหาความสมดุลระหว่างความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเชื่อถือได้ของข้อมูล กิจการจึงต้องพิจารณาถึงความต้องการของผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจเป็นหลัก

3.2 ความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่เสียไป ถือเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของงบการเงินมากกว่าจะเป็นลักษณะเชิงคุณภาพ โดยทั่วไปประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลควรมากกว่าต้นทุนในการจัดหาข้อมูลนั้น การประเมินประโยชน์ และต้นทุนจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจเป็นหลัก โดยเฉพาะเมื่อผู้ที่ได้รับประโยชน์จากข้อมูลไม่ต้องรับผิดชอบต่อต้นทุนในการจัดหาข้อมูลนั้นและข้อมูลอาจให้ประโยชน์แก่บุคคลอื่นนอกเหนือจากผู้ที่กิจการต้องการเสนอข้อมูล ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะกำหนดสูตรสำเร็จในการหาความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนที่เสียไปเพื่อให้การนำมาปฏิบัติได้ในทุกกรณี

3.3 ความสมดุลของลักษณะเชิงคุณภาพ ในทางปฏิบัติการสร้างความสมดุลระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งจำเป็น ผู้จัดทำงบการเงินต้องหาความสมดุลของลักษณะเชิงคุณภาพต่าง ๆ เพื่อให้งบการเงินบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพจะแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี ผู้จัดทำงบการเงินจึงจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจกับผู้ประกอบวิชาชีพในการตัดสินใจ เลือกความสมดุลดังกล่าว

4. ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

ลักษณะเชิงคุณภาพ หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน การแสดงข้อมูลที่ถูกต้องตามควร โดยทั่วไปงบการเงินแสดงข้อมูลที่ถูกต้องตามควรเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ แม้ว่าแม่บทการบัญชีนี้ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับแนวคิดในการแสดงข้อมูลที่ถูกต้องตามควร แต่การนำลักษณะเชิงคุณภาพและมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมมาปฏิบัติก็สามารถส่งผลให้งบการเงินแสดงข้อมูลที่ถูกต้องและยุติธรรมได้ หรืออีกนัยหนึ่งงบการเงินนั้นให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามควรนั่นเอง

ลักษณะเชิงคุณภาพหลักของงบการเงินมีสี่ประการ ได้แก่ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบกันได้

4.1 ความเข้าใจได้ ข้อมูลในงบการเงินต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูล ดังนั้น จึงต้องมีข้อสมมุติว่าผู้ใช้งบการเงินมีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชี รวมทั้งมีความตั้งใจตามควรที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าว อย่างไรก็ตามข้อมูลแม้ว่าจะมีความซับซ้อน แต่ถ้าเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจก็ไม่ควรละเว้นที่จะแสดงในงบการเงิน เพียงเหตุผลที่ว่าข้อมูลดังกล่าวยากเกินกว่าที่ผู้ใช้งบการเงินบางคนจะเข้าใจได้

4.2 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ข้อมูลที่มีประโยชน์ต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้ทางการเงิน ข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้ทางการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้ทางการเงินได้

บทบาทของข้อมูลที่ช่วยในการคาดคะเนและยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนที่ผ่านมามีความสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและโครงสร้างของสินทรัพย์ ที่กิจการมีอยู่ในปัจจุบันมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ทางการเงิน เพราะจะช่วยให้ผู้ใช้ทางการเงินสามารถคาดคะเน ถึงความสามารถของกิจการในการรับประโยชน์จากโอกาสใหม่ ๆ และในการแก้ไขสถานการณ์ข้อมูลเดียวกันนี้มีบทบาทในการยืนยันความถูกต้องของการคาดคะเนในอดีตที่เกี่ยวกับโครงสร้างของกิจการและผลการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้

ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการมักถือเป็นเกณฑ์ในการคาดคะเนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่ผู้ใช้ทางการเงินสนใจ เช่น การจ่ายเงินปันผล การจ่ายค่าจ้าง การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ และความสามารถของกิจการในการชำระภาระผูกพันเมื่อครบกำหนด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจะมีประโยชน์ต่อการคาดคะเนได้โดยไม่จำเป็นต้องจัดทำในรูปแบบของประมาณการ ความสามารถในการคาดคะเนจะเพิ่มขึ้น ตามลักษณะการแสดงผลข้อมูลในงบการเงินของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่เกิดขึ้นในอดีต ตัวอย่างเช่น งบกำไรขาดทุนจะมีประโยชน์ในการคาดคะเนเพิ่มขึ้น หากรายการเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีลักษณะไม่เป็นปกติ รายการผิดปกติจากการดำเนินงานและรายการที่ไม่เกิดขึ้นบ่อยของรายได้และค่าใช้จ่ายจะแสดงแยกต่างหากจากกัน

ความมีนัยสำคัญ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลขึ้นอยู่กับลักษณะและความมีนัยสำคัญของข้อมูลนั้น ในบางกรณี ลักษณะของข้อมูลเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอที่จะใช้ตัดสินว่าข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่ ตัวอย่างเช่น การรายงานส่วนงานใหม่อาจส่งผลกระทบต่อประเมินความเสี่ยงและโอกาสของกิจการ แม้ว่าผลการดำเนินงานของส่วนงานในงวดนั้นจะไม่มีนัยสำคัญในกรณีอื่น ทั้งลักษณะและความมีนัยสำคัญของข้อมูลล้วนมีส่วนสำคัญในการตัดสินว่าข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่ ตัวอย่าง เช่น มูลค่าของสินค้าคงเหลือแยกตามประเภท หลักที่เหมาะสมกับธุรกิจ หากมูลค่าของสินค้าคงเหลือไม่มีนัยสำคัญ ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือนั้นก็เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ข้อมูลจะถือว่ามีความสำคัญหากการไม่แสดงผลข้อมูล หรือการแสดงผลข้อมูลผิดพลาดมีผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ความมีนัยสำคัญขึ้นอยู่กับขนาดของรายการหรือขนาดของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นภายใต้สภาพการณ์เฉพาะ ซึ่งต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป ดังนั้น ความมีนัยสำคัญจึงถือเป็นข้อพิจารณามากกว่าจะเป็นลักษณะเชิงคุณภาพซึ่งข้อมูลต้องมีหากข้อมูลนั้นจะถือว่ามีความเกี่ยวข้อง

4.3 ความเชื่อถือได้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต้องเชื่อถือได้ ข้อมูลจะมีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้หากปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง ซึ่งทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง

ข้อมูลอาจมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจแต่การรับรู้ข้อมูลดังกล่าวอาจทำให้ผู้ใช้ทางการเงินเข้าใจผิดเนื่องจากข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ ตัวอย่างเช่น ประมาณการค่าเสียหายจากการฟ้องร้องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีอาจขาดความน่าเชื่อถือ เนื่องจากจำนวนค่าเสียหาย และผลการพิจารณาคดียังเป็นที่ไม่แน่นอนและไม่สามารถคาดเดาอย่างสมเหตุสมผลได้ ดังนั้นกิจการจึงไม่ควรรับรู้ค่าเสียหายดังกล่าวในงบการเงิน แต่ควรเปิดเผยจำนวนค่าเสียหายที่มีการเรียกร้องและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการฟ้องร้องดังกล่าว

4.3.1 การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ข้อมูลจะมีความเชื่อถือได้เมื่อรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีได้แสดงอย่างเที่ยงธรรมตามที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง ดังนั้นบุคคลควรแสดงสินทรัพย์หนี้สิน และส่วนของผู้เป็นเจ้าของเฉพาะรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีที่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการ ณ วันที่เสนอรายงาน

ข้อมูลทางการเงินอาจไม่ใช่ว่าเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการที่ต้องการให้แสดง ทั้งนี้ได้มีสาเหตุมาจากความลำเอียง หากเกิดความซับซ้อนในการวัดค่าของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีหรือเกิดจากการนำหลักการวัดค่าและเทคนิคในการนำเสนอรายการมาประยุกต์ใช้ในบางกรณี การวัดค่าผลกระทบทางการเงินของรายการบางรายการอาจมีความไม่แน่นอนสูงจนกระทั่งกิจการไม่อาจรับรู้รายการนั้นในงบการเงินได้ด้วยตัวอย่างเช่น กิจการที่มีค่าความนิยมที่เกิดขึ้นหลังจากได้ดำเนินงานมาระยะหนึ่ง แต่กิจการไม่สามารถบันทึกค่าความนิยมที่เกิดขึ้นภายในได้ เนื่องจากเป็นการยากที่กิจการจะกำหนดมูลค่าของค่าความนิยมดังกล่าวได้อย่างน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามในบางกรณีกิจการอาจจำเป็นต้องรับรู้รายการและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการผิดพลาดในการรับรู้และการวัดค่าของรายการนั้น

4.3.2 เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ข้อมูลเป็นตัวแทน อันเที่ยงธรรมของรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชี ดังนั้นข้อมูลต้องบันทึกและแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจมิใช่ตามรูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว เนื้อหาของรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีอาจไม่ตรงกับรูปแบบทางกฎหมายหรือรูปแบบที่ทำขึ้น ตัวอย่างเช่น กิจการอาจโอนสินทรัพย์ให้กับบุคคลอื่น โดยมีเอกสารยืนยันว่าได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายไปให้กับบุคคลนั้นแล้ว แต่ในสัญญาระบุให้กิจการยังคงได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากสินทรัพย์นั้นต่อไป ในกรณีดังกล่าวการที่กิจการรายงานว่าได้ขายสินทรัพย์จึงไม่ใช่ว่าเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการที่เกิดขึ้น

4.3.3 ข้อมูลที่แสดงอยู่ในงบการเงินมีความน่าเชื่อถือเมื่อมีความเป็นกลางหรือปราศจากความลำเอียง งบการเงินจะขาดความเป็นกลางหากการเลือกข้อมูลหรือการแสดงข้อมูลในงบการเงินนั้นมีผลทำให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจหรือใช้ดุลพินิจตามเจตนาของกิจการ

4.3.4 ความระมัดระวัง โดยทั่วไปผู้จัดทำงบการเงินต้องประสบกับความไม่แน่นอนอันหลีกเลี่ยงไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่าง เช่น ความสามารถในการเก็บหนี้ การประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์ที่มีตัวตน และจำนวนการเรียกร้องค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นตามสัญญาประกัน กิจการอาจแสดงความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยการเปิดเผยถึงลักษณะผลกระทบ และหลักความระมัดระวังที่กิจการใช้ในการจัดทำงบการเงิน หลักความระมัดระวังนี้รวมถึงการใช้ดุลพินิจที่จำเป็นในการประมาณการภายใต้ความไม่แน่นอน เพื่อมิให้สินทรัพย์หรือรายได้แสดงจำนวนสูงเกินไป และหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายแสดงจำนวนต่ำเกินไป อย่างไรก็ตาม การใช้หลักความระมัดระวังมิได้อนุญาตให้กิจการตั้งสำรองลับหรือตั้งค่าเผื่อไว้สูงเกินไป การแสดงสินทรัพย์หรือรายได้ให้ต่ำเกินไป หรือแสดงหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายสูงเกินไปโดยเจตนาจะทำให้งบการเงินขาดความเป็นกลางและทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ

4.3.5 ความครบถ้วน ข้อมูลในงบการเงินที่เชื่อถือได้ต้องครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัดของความมีนัยสำคัญและต้นทุนในการจัดทำ รายการบางรายการหากไม่แสดงในงบการเงินจะทำให้ข้อมูลมีความผิดพลาดหรือทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิด ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจน้อยลงและขาดความน่าเชื่อถือได้

การเปรียบเทียบกันได้ ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกันเพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการนั้น

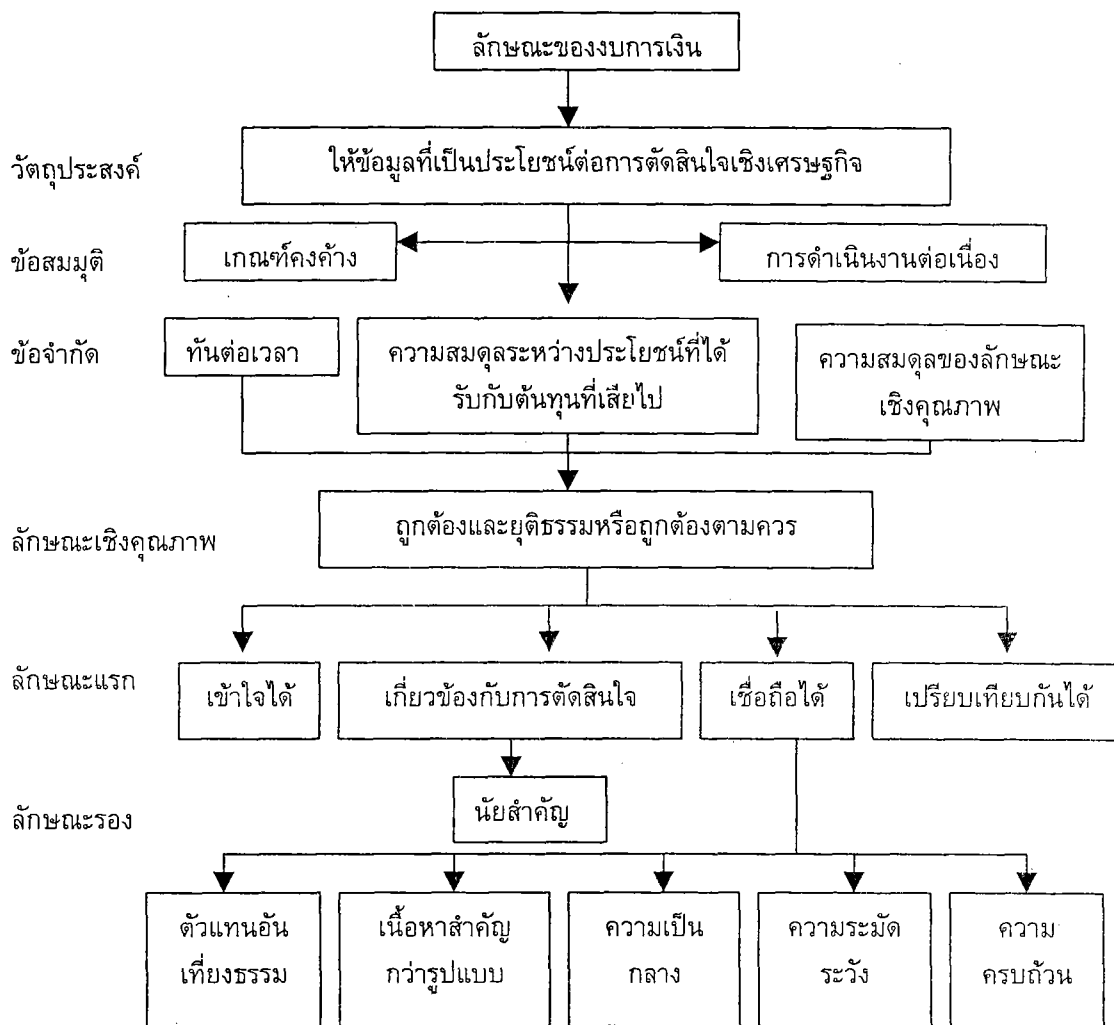
นอกจากนี้ผู้ใช้งบการเงินยังต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงิน ระหว่างกิจการเพื่อประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ดังนั้น การวัดมูลค่า และการแสดงผลกระทบทางการเงินของรายการ และเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจึงจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติภายในกิจการเดียวกันแต่ต่างรอบระยะเวลา หรือเป็นการปฏิบัติของกิจการแต่ละกิจการก็ตาม

การเปรียบเทียบกันได้เป็นลักษณะเชิงคุณภาพที่สำคัญกล่าวคือ ผู้ใช้งบการเงินจำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ผู้ใช้งบการเงินต้องสามารถระบุความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้สำหรับรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีที่คล้ายคลึงกันในรอบระยะเวลาบัญชีที่ต่างกันและความแตกต่างระหว่างนโยบายการบัญชีจะช่วยให้งบการเงินมีคุณสมบัติในการเปรียบเทียบกันได้

การที่ข้อมูลจำเป็นต้องเปรียบเทียบกันได้มิได้หมายความว่าข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบเดียวกันตลอดไป และไม่ใช่ว่าข้ออ้างอันสมควรที่จะไม่นำมาตรฐานการบัญชีที่เหมาะสมกว่ามาถือปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น กิจการไม่ควรใช้นโยบายการบัญชีต่อไปสำหรับรายการและเหตุการณ์ทางบัญชี หากนโยบายการบัญชื่อนั้นไม่สามารถทำให้ข้อมูลมีลักษณะเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเชื่อถือได้ นอกจากนี้กิจการควรเลือกใช้นโยบายการบัญชีอื่น หากทำให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและเชื่อถือได้มากขึ้น

เนื่องจากผู้ใช้งบการเงินต้องการเปรียบเทียบฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการสำหรับรอบระยะเวลาที่ต่างกัน ดังนั้น งบการเงินจึงควรแสดงข้อมูลของรอบระยะเวลาที่ผ่านมาด้วยเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ

แม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน

ที่มา: สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2542 : 31.

ภาพประกอบ 2 แม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน

จะเห็นว่าข้อมูลการบัญชีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับธุรกิจที่ต้องจัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ จึงต้องมีการจัดทำตามหลักการบัญชี ทันต่อเวลา มีคุณภาพ ถูกต้อง เข้าใจได้ง่าย เชื่อถือได้ รวมทั้งสามารถเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานบัญชีจึงต้องมีความรู้ทางด้านการบัญชีเป็นอย่างดี สามารถจัดทำได้อย่างรวดเร็วทันตามเวลาที่ต้องการใช้งาน เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ลงทุน ลูกจ้าง ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้าและเจ้าหน้ออื่น ลูกค้า รัฐบาล หน่วยงานราชการ และสาธารณชน

ปัญหาในการทำบัญชี

งานบัญชีเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญด้านบัญชีและภาษีอากร ในการบันทึกบัญชีในแต่ละวัน เดือน หรือปีนั้น ฝ่ายบัญชีมีการแบ่งหน้าที่ในการจัดทำบัญชี เช่น จัดทำบัญชีเงินสด จัดทำบัญชีลูกหนี้ จัดทำบัญชีสินค้าคงเหลือ ซึ่งหลักการนั้นแล้วก็จะมีการรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกการขายการค้ามาทดสอบความถูกต้องในการลงรายการบัญชี ก็คือ การจัดทำงบทดลอง กระดาษทำการ ต่อจากนั้นก็ทำงานการเงิน ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบประกอบอื่นที่สำคัญ

ภาพรวมของปัญหาในการจัดทำบัญชีที่นักบัญชีพบเห็นอยู่บ่อย ๆ นั้น สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในการวางระบบบัญชี การปรับปรุงระบบให้สอดคล้องทันต่อเหตุการณ์
2. ปัญหาในการวัดผลการดำเนินงาน ความแม่นยำและถูกต้อง เชื่อถือได้
3. ปัญหาการตรวจสอบข้อมูลทางบัญชีการเงิน ความชัดเจนของข้อมูล
4. ปัญหาในการจัดทำรายงานทางการเงิน และรายงานพิเศษที่ผู้บริหารต้องการ
5. ปัญหาในการควบคุมภายในของกิจการ
6. ความผิดพลาดในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและการบัญชี
7. ปัญหาของกฎหมายบัญชีและภาษีอากรที่มีการเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือแก้ไข

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ข้อมูลทางบัญชีไม่สนองความต้องการของผู้บริหาร

นักบัญชีมักจะประสบปัญหาในการนำเสนอข้อมูลทางบัญชีการเงินให้กับผู้บริหารเพื่อผู้บริหารจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจต่อการบริหารกิจการให้ประสบความสำเร็จ เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การประมวลผลทางบัญชีไม่สนองตอบความต้องการของผู้บริหารได้ คือ

1. ไม่สามารถนำเสนอข้อมูลได้ทันต่อเหตุการณ์ ในการจัดทำบัญชีของฝ่ายบัญชีบางกิจการนั้น มักจะพบปัญหาหนึ่งก็คือ ไม่สามารถปิดงบการเงินในแต่ละเดือนได้ทันต่อเหตุการณ์ ข้อมูลทางการเงินในแต่ละเดือนกว่าจะสรุปและเสนอรายงานออกมาได้อาจจะใช้เวลาคาบเกี่ยวไป 1-2 เดือน หรืออาจจะมากกว่า ซึ่งเมื่อฝ่ายบัญชีได้สรุปข้อมูลออกมาเสนอต่อผู้บริหาร ทำให้ผลของข้อมูลไม่ทันต่อการตัดสินใจ เป็นข้อมูลที่ผ่านมาหลายเดือนแล้ว สาเหตุส่วนใหญ่ที่มักจะพบเห็นอยู่บ่อย ๆ ก็คือ ฝ่ายบัญชีจัดทำบัญชีด้วยมือ ไม่ได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดทำบัญชี พบบ่อยที่สุดก็คือ งบทดลองไม่ลงตัว ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการจัดทำรายงานข้อมูลให้กับผู้บริหาร

2. การจัดทำบัญชีหลายชุด บางกิจการมีการจัดทำบัญชีหลายชุด เช่น บัญชีเพื่อเสียภาษียื่นต่อสรรพากร และบัญชีภายใน (หลักเลี้ยงภาษี) ปัญหาในการจัดทำเอกสาร และการลงรายการบัญชี มีความซ้ำซ้อน ต้องจัดทำเอกสารและการบันทึกบัญชีหลายครั้ง โอกาสผิดพลาดย่อมมีอยู่มาก และยังมีผลกระทบต่อการตรวจสอบภายในของกิจการ ซึ่งการควบคุมภายในของกิจการก็จะทำได้ยากยิ่งขึ้น ดังนั้นข้อมูลที่ผู้บริหารได้รับอาจจะมี 2 ชุด คือชุดที่บันทึกค่าใช้จ่ายและรายได้จริง และอีกชุดเพื่อยื่นเสียภาษีอากร ผู้บริหารอาจขาดความเข้าใจข้อมูลทางบัญชี ข้อเท็จจริงที่มีผลกระทบต่อการบริหารงาน และปัญหาที่พบอีกกรณีหนึ่งก็คือ การทุจริต ซึ่งทำให้ตรวจสอบได้ค่อนข้างยาก

3. ไม่มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีอากร ผู้จัดทำบัญชีบางรายมีความรู้เฉพาะด้านบัญชี แต่ด้านภาษีอากรมีความรู้เบื้องต้นแต่ขาดความเข้าใจในทางปฏิบัติ เช่น การยื่นแบบเสียภาษี การประมาณการภาษีกลางปี หรือการหักภาษี ณ ที่จ่าย หากผู้จัดทำบัญชีขาดความเข้าใจด้านกฎหมายภาษีอากรจะทำให้มีผล

กระทบต่อการยื่นชำระภาษีผิดพลาด อาจจะถูกกรมสรรพากรเรียกเก็บเบี้ยปรับเงินเพิ่ม มีผลทำให้กิจการได้รับ ความเสียหาย

4. รูปแบบของการจัดทำรายงาน ในการประมวลผลข้อมูลทางการบัญชี เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารในการนำไปตัดสินใจ ผู้จัดทำบัญชีบางรายขาดความเข้าใจในความถูกต้องที่ผู้บริหารต้องการ ข้อมูลหรือรายงานเพื่อการตัดสินใจ บางครั้งรายงานมีรูปแบบที่เข้าใจได้ยากนอกจากผู้มีความรู้ด้านบัญชี จึงจะเข้าใจได้ หรือรูปแบบของการประมวลผลข้อมูลทางการบัญชีไม่ชัดเจนย่อจนขาดรายละเอียดที่สำคัญ หรือมีรายละเอียดของข้อมูลของกิจการเกินความจำเป็น ผู้บริหารไม่มีเวลาที่จะศึกษาหรืออ่านได้ทัน

แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำบัญชีดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจประเภทใดก็ตามจะต้องคำนึงถึงการกำหนดนโยบายบัญชีและภาษีอากรเพื่อให้การจัดทำบัญชีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่นักบัญชีจะต้องไม่ลืมว่าระบบบัญชี และภาษีอากรของกิจการได้ดำเนินการอย่างมีระบบและถูกต้องตามกฎหมายบัญชีและภาษีอากรหรือไม่ หากผู้จัดทำบัญชีขาดความรู้ ความเข้าใจต่อระบบบัญชี กฎหมายที่เกี่ยวกับบัญชีและภาษีอากร จะมีผลกระทบต่อกิจการอย่างต่อเนื่อง

ในการกำหนดนโยบายบัญชีของกิจการจะต้องมีบุคลากรที่เข้ามารับผิดชอบต่อการกำหนดนโยบายบัญชีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การจัดให้มีระบบบัญชีที่ตีระบบควบคุมภายในให้เพียงพอและได้ผล ตลอดจนการจัดหางบการเงินโดยการเปิดเผยข้อมูลทางบัญชีอย่างเพียงพอ การเปิดเผยนโยบายบัญชี จะคำนึงถึงมาตรฐานการบัญชี กฎหมายบัญชีและภาษีอากรประกอบด้วยนโยบายบัญชีที่กิจการควรเปิดเผยและกำหนดหลักเกณฑ์ให้ถูกต้อง

แนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำบัญชีดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ นักบัญชี เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร และฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้

1. กฎหมายภาษีอากร ปัญหาที่พบเห็นในปัจจุบันก็คือ ฝ่ายบัญชีหรือฝ่ายกฎหมายของกิจการมักจะมีหนังสือประมวลรัษฎากรอยู่ประจำกิจการ แต่ไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขาดความเข้าใจวิธีการเลือกใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

2. กฎหมายและมาตรฐานการบัญชี ยังมีนักบัญชีอีกมากมายที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายเกี่ยวกับบัญชี ตลอดจนมาตรฐานการบัญชีที่สมาคมนักบัญชีแห่งประเทศไทยได้ประกาศออกมาใช้ อยู่เรื่อย ๆ ซึ่งนักบัญชีควรจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. ที่ปรึกษาด้านบัญชีภาษีอากร ในการจัดทำบัญชีและภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพ โดยการทำบัญชีให้ถูกต้องตามกฎหมายบัญชี มาตรฐานการบัญชี และกฎหมายภาษีอากร จากสภาพการดำเนินธุรกิจของแต่ละกิจการมีความยุ่งยากซับซ้อน บางกิจการเป็นธุรกิจเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน เข้ามาช่วยในการวางแผนภาษีอากรให้กิจการได้อย่างรัดกุมและถูกกฎหมาย

ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี หรือภาษีอากร จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่กิจการควรมีไว้เพื่อให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นให้แก่ผู้บริหารหรือฝ่ายบัญชี เช่นในกรณีที่กิจการมีความต้องการที่จะเริ่มเปิดดำเนินกิจการเริ่มโครงการใหม่ สมควรอย่างยิ่งที่จะให้ที่ปรึกษา ได้มีส่วนช่วยในการวางแผนบัญชีและภาษีอากรให้ถูกต้อง ในทางปฏิบัติค่อนข้างยากที่กิจการจะทราบได้ว่ามีใครบ้างที่มีความชำนาญเชี่ยวชาญด้านบัญชีและภาษีอากร อาจจะหาได้จากผู้สอบบัญชี นักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรโดยตรง

4. องค์กรประกอบธุรกิจ สิ่งแรกที่เจ้าของกิจการควรคำนึงก็คือการเลือกองค์กรประกอบธุรกิจ เพื่อให้กิจการได้รับประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นการเสียภาษีอากร หรือการจัดทำบัญชีก็ตาม ซึ่งองค์กรประกอบธุรกิจที่นิยมจัดตั้งคือ ธุรกิจเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด

นอกจากนี้เรายังสามารถจัดตั้งองค์กรอีกประเภทหนึ่งก็ได้ในที่นี้ก็คือธุรกิจกิจการร่วมค้า ซึ่งเกิดจากการที่นิติบุคคลแห่งหนึ่งได้เข้าร่วมลงทุนกับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอีกแห่งหนึ่ง โดยมีเป้าหมายดำเนินธุรกิจร่วมกันเมื่อถึงกำหนดกิจการร่วมค้าก็จะเลิกไป และมีการแบ่งปันกำไรกัน ซึ่งผลกำไรจากกิจการร่วมค้าเมื่อได้แบ่งให้ผู้ร่วมค้าแล้วได้รับการยกเว้นภาษีจากผลกำไร

5. การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ในการจัดทำบัญชีและภาษีอากรของกิจการนั้น กิจการควรจะต้องเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ในงบการเงินไม่ว่าจะเป็นงบกำไรขาดทุน งบดุล งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน หรือหมายเหตุประกอบงบการเงิน การเปิดเผยข้อมูลจะมีส่วนทำให้งบการเงินมีความชัดเจนและเข้าใจได้ดีขึ้น เช่น ชื่อกิจการ วันที่งบการเงิน หน่วยเงินตราหรือจำนวนเงินที่แสดงในงบการเงิน รายการใดที่มีสาระสำคัญจะต้องจัดแสดงแยกออกมาต่างหากให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. ข้อยกเว้นหรือสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ผู้จัดทำบัญชีควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวกฎหมาย ประกาศ คำชี้แจง หนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากร ในกรณีที่กฎหมายภาษีอากรมีข้อยกเว้นหรือให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้เสียภาษี เช่น เงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทจดทะเบียน หรือบริษัทที่กิจการได้เข้าไปลงทุนเกินกว่าร้อยละ 25 ของเงินทุน เมื่อมีการจ่ายเงินปันผลให้กับกิจการจะได้รับการยกเว้นให้ถือเงินปันผลเป็นรายได้เพียงครั้งหนึ่งเท่านั้น นั่นก็หมายความว่ากิจการจะนำเงินปันผลครั้งหนึ่งไปถือเป็นรายได้ในการคำนวณภาษีอากร (สมเดช โรจนคุรีเสถียร. 2539 : 9 -14)

7. ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น การประยุกต์คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการรายงานผล เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำและรายงานข้อมูลทางบัญชีและเป็นการสร้างฐานข้อมูลทางบัญชีที่สมบูรณ์ โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ที่นักบัญชีควรมีความรู้ เพื่อนำมาใช้ในงานบัญชี ได้แก่

7.1 โปรแกรมที่ใช้สำหรับงานทั่วไป (General Application Software) เช่น โปรแกรมตารางงาน โปรแกรมกราฟิก ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานบัญชีในด้านวิเคราะห์การลงทุน การจัดทำงบประมาณเงินสด การพยากรณ์ยอดขาย การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การวางแผนกำไรล่วงหน้า เป็นต้น

7.2 โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี (Specialized Application Software) เช่น โปรแกรมบัญชีแยกประเภท โปรแกรมคำนวณภาษี โปรแกรมควบคุมสินค้าคงคลัง โปรแกรมเงินเดือน เป็นต้น

8. นักบัญชีจะต้องเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบ มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ จึงจะทำให้การจัดทำและรายงานผลทางด้านบัญชีมีประสิทธิภาพ สุพรรณ อุปนิกขิต (2536 : 25-26) ได้กล่าวไว้ว่านักบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ควรมีคุณสมบัติดังนี้

8.1 รับผิดชอบต่อวิชาชีพของตน

8.2 รับผิดชอบในการเสนอข้อมูลทางบัญชีที่เชื่อถือได้ ถูกต้องรวดเร็วและมีประโยชน์อย่างแท้จริงในการตัดสินใจ

8.3 รับผิดชอบในการวิเคราะห์ จัดหาระบบ วิธีการ และรูปแบบบัญชีที่ดี เหมาะสม และเอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และในการใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

8.4 รับผิดชอบในการใช้ความรอบคอบพิจารณาหาหลักปฏิบัติที่เหมาะสมและส่งผลกระทบในด้านลบให้น้อยที่สุดแก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

8.5 รับผิดชอบในการพัฒนาตนเองและให้ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาชีพและสังคม

จึงเห็นได้ว่างานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม ต้องจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้ได้รายงานทางการเงินที่เป็นข้อมูลแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามภายใต้ข้อบังคับของพระราชบัญญัติการบัญชี และข้อกำหนดของกระทรวงพาณิชย์ โดยมีรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องจัดทำ เช่น รายงานที่ต้องจัดทำ ระยะเวลาที่ต้องนำเสนอเอกสารที่กำหนด การตรวจสอบบัญชี รวมทั้งบทลงโทษหากสถานประกอบการใด ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ดังนั้น นักบัญชีจึงต้องมีความรู้ในเรื่องกฎหมายบัญชี ความรู้ทางด้านบัญชี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง รวมทั้งต้องมีความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่อสามารถนำความรู้มาปฏิบัติงานทางด้านบัญชีให้รวดเร็วขึ้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้การจัดทำบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

การเข้าสู่เป้าหมายหรือนโยบายของธุรกิจ หากไม่มีการพัฒนาให้ทันคู่แข่งชั้น กิจการก็จะมีจุดด้อยที่จะเข้าสู่ตลาดแข่งขันไม่ได้ การดำเนินธุรกิจจะต้องอาศัยเครื่องมือเครื่องใช้ที่จะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารให้สามารถแข่งขันกับธุรกิจอื่นได้ ที่เห็นได้ชัดเจนคือการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกิจการ โดยเฉพาะอุปกรณ์สำนักงานอัตโนมัติ และที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยก็คือ คอมพิวเตอร์ ซึ่งได้ถูกนำไปใช้งานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานของกิจการ และเมื่อธุรกิจเติบโตขึ้นย่อมหมายความว่า ปริมาณขายหรือการให้บริการมากขึ้น อันเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องการแสดงออกถึงความสามารถในการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้องมีข้อมูลธุรกิจเป็นเครื่องมือชี้แนะ ในธุรกิจขนาดเล็กการประมวลผลข้อมูลด้วยมือ ย่อมไม่เป็นปัญหาแต่เมื่อการดำเนินงานไปถึงจุดหนึ่งที่ปริมาณงานมากจนไม่สามารถจะบริการลูกค้าได้ตามเวลา ความจำเป็นที่จะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ก็จะเกิดขึ้น ปัญหาที่เห็นได้ชัดเจน คือ สินค้าคงเหลือไม่ถูกต้อง บัญชีลูกหนี้รายวันบันทึกไม่ทัน การเก็บเงินจากลูกหนี้ล่าช้า ไม่สามารถจัดการประมวลผลข้อมูลให้ผู้บริหารได้ตรงเวลา ผู้บริหารไม่มีข้อมูลในการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องตัดสินใจนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้เพื่อลดปัญหาความยุ่งยากให้หมดไป (วันเพ็ญ กฤตผล. 2537 : 330)

ประโยชน์ของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชี

1. ทำงานได้รวดเร็ว และได้ทันตามความต้องการ ลดความซ้ำซ้อน ลดขั้นตอนในการทำงานสามารถผ่านรายการไประบบอื่น ๆ ได้โดยง่าย
2. มีความถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพสูง ลดความผิดพลาดในการบันทึกรายการและการคำนวณตัวเลข
3. เก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก ลดปัญหาการจัดเก็บเอกสาร ช่วยในการค้นหาตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงรายการที่บันทึกผิดได้ง่าย รวดเร็ว
4. ช่วยลดต้นทุนในการจัดเก็บข้อมูล ไม่ต้องมีสมุดบัญชีหลายเล่ม
5. ช่วยในการตัดสินใจได้ทันต่อเวลา ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผนงานได้ดียิ่งขึ้น ทันต่อเหตุการณ์
6. ช่วยให้ติดต่อประสานงานกับธุรกิจอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างภาพพจน์ที่ดีของบริษัท
7. ทำให้พนักงานฝ่ายบัญชีมีเวลาเหลือ นำไปวิเคราะห์ วางแผนงาน หรือการปรับปรุงแก้ไขระบบงานของตนได้ดียิ่งขึ้น (สมเดช โรจน์คุรีเสถียร. 2539 : 188-189)

ข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์

การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้กับงานด้านบัญชี โดยปกติแล้วมักจะใช้กับงานด้านประมวลผลข้อมูล (Data Processing) โดยเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลจำนวนมาก ๆ และมีลักษณะการทำงานที่ซ้ำซาก คอมพิวเตอร์จะช่วยให้การกลั่นกรองข้อมูลมาจัดลำดับ เรียบเรียงให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อที่จะให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์สูงสุด การนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้จะทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวม จัดหมวดหมู่ ประมวลผล วิเคราะห์ สื่อสาร และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขอันมีสาระสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

ในแง่ของนักบัญชีแล้ว ข้อมูลในการบริหารส่วนใหญ่จะอาศัยข้อมูลทางบัญชี แล้วจึงจะนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลที่ควรให้ความสำคัญในการจัดทำมีดังนี้

1. บัญชีแยกประเภททั่วไป (General System)

ระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปหรือระบบบัญชีทั่วไป เป็นระบบที่รวบรวม และใช้ในการกำหนดรหัสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรหัสบัญชี รหัสธนาคาร รหัสการปิดบัญชี เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นระบบกลางที่ใช้ในการรวบรวมรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นในองค์การหรืออาจจะได้รับข้อมูลมาจากการผ่านรายการ (Post) เป็นระบบที่ช่วยในการปิดบัญชี และออกงบการเงินต่าง ๆ ได้ทันทุกสิ้นงวด ไม่ต้องเสียเวลาผ่านรายการจากสมุดรายวัน เข้าบัญชีแยกประเภท แล้วนำมาสรุปเป็นงบทดลอง และออกงบการเงิน ช่วยในการวิเคราะห์งบการเงิน วิเคราะห์ข้อมูลปัจจุบันเทียบกับงบประมาณ วิเคราะห์แนวโน้มทางการเงิน โปรแกรมนี้เชื่อมโยงกับโปรแกรมอื่น ๆ ได้ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

1.1 การกำหนดโครงสร้างบัญชี

1.1.1 บันทึกและจัดเก็บผังบัญชีไว้ โดยมีระดับของหมวดบัญชีและกลุ่มบัญชีต่าง ๆ โดยผังบัญชียังจะต้องมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรองรับกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของธุรกิจในอนาคต

1.1.2 สามารถปฏิบัติงานในลักษณะเป็นบริษัทย่อย โดยสามารถระบุบริษัทหรือหน่วยธุรกิจได้

1.1.3 แก้ไขผังบัญชีได้เองโดยผู้ใช้ระบบตลอดเวลาและโดยสะดวก อีกทั้งไม่กระทบกับข้อมูลและการปิดบัญชี

1.2 การบันทึกรายการ

1.2.1 บันทึกรายการจากระบบต่าง ๆ โดยอัตโนมัติ

1.2.2 สามารถตรวจสอบรายการประจำวันที่ไม่ Balance ได้ง่าย

1.2.3 สามารถกำหนด/บันทึกระยะเวลาบัญชีได้ไม่จำกัด Period ใน 1 ปี

1.3 การผ่านรายการ

1.3.1 การลงบัญชีแยกประเภทได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้งในการผ่านรายการและสามารถผ่านรายการในเวลาใดก็ได้โดยไม่ต้องรอให้หมดข้อมูลประจำวันก่อน

1.3.2 ทดสอบการผ่านบัญชีก่อนการผ่านบัญชีจริงได้

1.3.3 ปรับปรุงรายการบัญชีที่ผิดพลาดได้

1.4 รายงานที่ต้องการ

1.4.1 งบทดลอง

1.4.2 งบกำไรขาดทุน

1.4.3 งบดุลและงบดุลเปรียบเทียบ รายเดือน รายไตรมาส รายปี

1.4.4 สอบตามข้อมูลบัญชีแยกประเภทแต่ละรายการ

2. ระบบขาย (Sales System)

เป็นระบบที่ควบคุมเรื่องการขายตั้งแต่การทำใบเสนอราคา และการทำส่งเสริมการการขายต่าง ๆ ในระบบขายจะเป็นระบบที่มีการเชื่อมโยงกับระบบลูกหนี้ เพราะมีการใช้ข้อมูลร่วมกัน โดยมีกระบวนการและขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

2.1 การควบคุมการขาย

2.1.1 ตรวจสอบยอดสินค้าคงเหลือก่อนการอนุมัติการขายได้ จากระบบควบคุมสินค้า

คงคลัง

2.1.2 สามารถตรวจสอบความสามารถในการชำระเงินโดยส่งข้อมูลไปตรวจสอบกับฐาน

ข้อมูลลูกหนี้

2.2 การบันทึกการขาย

2.2.1 บันทึกยอดลูกหนี้รายตัวโดยส่งข้อมูลไปยังระบบบัญชีลูกหนี้โดยอัตโนมัติ

2.2.2 บันทึกภาษีขายและบัญชีขายไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปโดยอัตโนมัติ

2.2.3 กำหนดส่วนลดให้ลูกหนี้ได้

2.3 รายงานที่ต้องการ

2.3.1 รายงานการขายสินค้าแยกตามประเภทสินค้า ลูกค้า

2.3.2 รายงานการรับคืนสินค้าแยกตามประเภทสินค้า ลูกค้า

2.3.3 รายงานการขายสินค้าแบบให้ส่วนลด

2.3.4 รายงานภาษีขาย

3. ระบบบัญชีลูกหนี้ (Accounts Receivable System)

ระบบลูกหนี้ เป็นระบบที่เชื่อมโยงมาจากระบบขายโดยการนำข้อมูลการขาย เช่น ลูกค้า สินค้าที่ส่งขาย ปริมาณ จำนวนเงิน ระยะเวลาการเรียกเก็บเงิน ส่วนลดต่าง ๆ มาตั้งเป็นยอดลูกหนี้ ทำหน้าที่จัดการควบคุมเกี่ยวกับการเป็นหนี้ของลูกหนี้การค้าแต่ละราย โดยจะรายงานยอดหนี้ที่ค้างให้ทราบตลอดเวลา รวมทั้งรายงานไปส่งสินค้าที่ถึงกำหนดชำระ ช่วยให้ชำระได้ครบตามจำนวนและตรงตามกำหนด โอกาสในการเกิดหนี้สูญให้น้อยลงและมีการวิเคราะห์อายุลูกหนี้ที่เกินกำหนด และเป็นระบบที่ช่วยควบคุมเกี่ยวกับเช็ค

3.1 การบันทึกยอดบัญชีลูกหนี้

3.1.1 รับการบันทึกหนี้จากระบบ

3.1.2 ตรวจสอบและป้องกันการบันทึกหนี้ซ้ำ

3.1.3 สอบถามรายการหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย

3.1.4 ปรับปรุงยอดลูกหนี้

3.1.5 ส่งยอดลูกหนี้ให้ระบบบัญชีแยกประเภทเพื่อลงบัญชีโดยอัตโนมัติ

3.1.6 ควบคุมเรื่องการชำระหนี้เป็นเช็คลงวันที่ล่วงหน้า

3.1.7 มีระบบ ตรวจสอบเช็คลูกหนี้ที่เกินกำหนดชำระเงิน

3.2 รายงานที่ต้องการ

3.2.1 รายงานยอดลูกหนี้รายตัวประจำงวด

3.2.2 รายงานยอดลูกหนี้ต้นงวด

3.2.3 รายงานยอดการชำระหนี้และหนี้ค้างตามลูกหนี้

3.2.4 รายงานยอดหนี้คงค้างตามกำหนดชำระ

4. ระบบเงินสดรับ (Cash Receipts System)

นำข้อมูลของลูกค้าที่ถึงกำหนดชำระมาทำการเรียกเก็บและบันทึกการรับเงินซึ่งอาจจะเป็นการรับเงินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินสด บัตรเครดิต เช็ค (ล่วงหน้า, ต่างจังหวัด) ถ้าเป็นเช็คลงวันที่ล่วงหน้าก็จะมี การบันทึกในทะเบียนคุมเช็คไว้ด้วย

4.1 การบันทึกเงินสดรับ

4.1.1 รับข้อมูลจากระบบเรียกเก็บเงิน

4.1.2 ตรวจสอบข้อมูลของสินค้าที่ขายจากระบบควบคุมสินค้าคงคลัง ข้อมูลการขายจากระบบขาย ข้อมูลการเก็บเงิน จากระบบการเรียกเก็บเงิน

4.1.3 ตัดบัญชีลูกหนี้รายตัวและยอดรวมโดยอัตโนมัติ

4.1.4 ส่งข้อมูลเงินสดรับไปยังบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติ

4.1.5 พิมพ์ใบเสร็จรับเงินแยกและรวมได้กรณีมีการชำระเป็นงวด

4.1.6 ควบคุมเช็คลงวันที่ล่วงหน้า

4.2 รายงานที่ต้องการ

4.2.1 รายงานการรับเงินสดจากการขายแยกตามลูกหนี้แต่ละราย

4.2.2 รายงานการรับเงินสดที่เป็นเช็คลงวันที่ล่วงหน้าแยกตามลูกหนี้แต่ละราย

4.2.3 รายงานยอดเงินคงเหลือ

4.2.4 รายงานการนำเงินเข้าบัญชีแยกตามธนาคาร

5. ระบบการจัดซื้อและรับของ (Purchasing & Receiving System)

มักจะเริ่มต้นที่การขอซื้อจากฝ่ายต่าง ๆ แล้วดำเนินการอนุมัติเพื่อจัดซื้อคราวเดียวเพื่อประโยชน์ใน ด้านส่วนลด และเมื่อรับของจะมีการเรียกดูข้อมูลที่เคยบันทึกในการสั่งซื้อไว้แล้ว บันทึกข้อมูลที่ได้รับไว้ ซึ่งจะ ตัดยอดกันไป ส่วนที่ยังเหลืออยู่จะใช้ในการเร่งรัดการส่งของต่อไป

5.1 การขอซื้อของแผนกต่าง ๆ

5.1.1 ติดตามรายการซื้อของทุกแผนกโดยแต่ละแผนกเสนอขอซื้อผ่านคอมพิวเตอร์ใน แผนก

5.1.2 ควบคุมติดตามว่ารายการใดของการซื้อที่ยังไม่ได้สั่งซื้อสินค้าหรือยังไม่รับ สินค้าหรือยังรับสินค้าไม่ครบ

5.1.3 สอบถามรายละเอียดการซื้อแต่ละใบได้

5.1.4 แจ้งผลการซื้อไปยังแผนกที่ซื้อได้

5.2 การดำเนินการสั่งซื้อและรับสินค้า

5.2.1 เก็บข้อมูลบริษัทผู้ขายประเภทสินค้าและราคาล่าสุดที่เสนอขาย

5.2.2 คัดเลือกบริษัทผู้ขายให้กับสิ่งของที่ต้องการสั่งซื้อให้ได้โดยอัตโนมัติหรือกำหนด บริษัทฯ ผู้ขายโดย Manual ได้

5.2.3 จัดพิมพ์ใบสั่งซื้อแยกตามบริษัทผู้ขาย

5.2.4 บันทึกผลการสั่งซื้อพร้อมราคาและเงื่อนไขการสั่งซื้อและกำหนดการส่งของ

- 5.2.5 สอบถามรายละเอียดการสั่งซื้อแต่ละรายได้
- 5.2.6 สามารถตรวจสอบรายการสินค้าที่บริษัทผู้ขายส่งมอบกับรายการที่สั่งซื้อว่าจำนวน ราคา ถูกต้องหรือไม่
- 5.2.7 บันทึกยอดการรับสินค้า วันที่รับสินค้า และจำนวนที่ตรวจรับ
- 5.2.8 ตรวจสอบยอดการส่งสินค้าของใบสั่งซื้อแต่ละใบได้
- 5.2.9 เก็บข้อมูลภาษีซื้อโดยอัตโนมัติ
- 5.2.10 ส่งข้อมูลการรับสินค้าโดยอัตโนมัติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนกที่ซื้อซื้อแผนกบัญชี เป็นต้น
- 5.3 รายงานที่ต้องการ
  - 5.3.1 รายงานสถิติการซื้อของแผนกต่าง ๆ
  - 5.3.2 รายงานสรุปยอดการออกไปสั่งซื้อและที่ได้สั่งซื้อแล้วของรายการซื้อต่าง ๆ
  - 5.3.3 รายงานแสดงสถิติของราคาที่จัดซื้อแยกตามประเภทสินค้า
  - 5.3.4 รายงานแสดงสถิติของราคาที่จัดซื้อแยกตามประเภทสินค้าตามบริษัทผู้ขาย
  - 5.3.5 รายงานยอดการรับสินค้าและยอดคงเหลือของใบสั่งซื้อแต่ละใบ
  - 5.3.6 รายงานสถานะของการสั่งซื้อ รับสินค้าและการแจ้งหนี้ของรายการต่าง ๆ ของการสั่งซื้อแยกตามบริษัทผู้ขาย
  - 5.3.7 รายงานสรุปการแจ้งหนี้ของบริษัทผู้ขายประจำวัน หรือประจำสัปดาห์
  - 5.3.8 รายงานเปรียบเทียบงบประมาณที่ตั้งไว้กับยอดที่ใช้จริง

6. ระบบบัญชีเจ้าหนี้ (Accounts Payables System)

ระบบเจ้าหนี้ เป็นระบบที่จัดการควบคุมกระบวนการจัดซื้อ และจัดการเกี่ยวกับการเป็นหนี้ของกิจการให้สามารถชำระหนี้ได้ครบและได้ส่วนลด เมื่อมีการบันทึกการรับของแล้วข้อมูลจะถูกส่งมายังระบบเจ้าหนี้เพื่อตั้งยอดหนี้

- 6.1 การบันทึกยอดการแจ้งหนี้
  - 6.1.1 รับข้อมูลจากระบบจัดซื้อโดยอัตโนมัติ หรือรับการบันทึกยอดการแจ้งหนี้เข้าโดยตรงได้
  - 6.1.2 สอบถามรายการหนี้ของเจ้าหนี้แต่ละรายได้
  - 6.1.3 รายการหนี้ที่ชำระเงินแล้วจะไม่รับการแจ้งซ้ำ หากมีการแจ้งหนี้ซ้ำจะบันทึกการแจ้งหนี้ซ้ำไม่ได้
  - 6.1.4 ส่งยอดเจ้าหนี้ให้ระบบบัญชีแยกประเภทเพื่อลงบัญชีโดยอัตโนมัติ
  - 6.1.5 สามารถกำหนดระยะเวลาการชำระเงินได้มากกว่า 1 แบบ สำหรับเจ้าหนี้แต่ละราย
  - 6.1.6 กำหนดหมายเลขบัญชีของธนาคารที่ทำการจ่ายเงิน
  - 6.1.7 สามารถระบุการจ่ายเงินของใบแจ้งหนี้
- 6.2 รายงานที่ต้องการ
  - 6.2.1 รายงานยอดหนี้ต้นงวด ยอดชำระหนี้ ยอดเจ้าหนี้ใหม่และยอดหนี้สิ้นงวด (Aging Analysis)

6.2.2 รายงานยอดการชำระหนี้และหนี้คงค้างแยกตามบริษัทผู้ขาย

6.2.3 รายงานการจ่ายเช็คตาม Payment Voucher (Cash Requirement Report)

7. ระบบเงินสดจ่าย (Cash Payments System)

เป็นระบบที่รับข้อมูลจากระบบจัดซื้อ รับของและระบบเจ้าหนี้เพื่อบันทึกการส่งจ่ายและตัดยอดเจ้าหนี้

7.1 การบันทึกเงินสดจ่าย

7.1.1 บันทึกข้อมูลจากระบบจัดซื้อและรับของได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบถึงปริมาณจำนวนเงินของสินค้าที่สั่งซื้อและรับของไว้

7.1.2 ตรวจสอบข้อมูลของสินค้าที่ซื้อและข้อมูลการบันทึกเจ้าหนี้จากระบบบัญชี

เจ้าหนี้

7.1.3 ตัดบัญชีเจ้าหนี้รายตัวและยอดรวมโดยอัตโนมัติ

7.1.4 ส่งข้อมูลเงินสดจ่ายไปยังบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติ

7.1.5 ควบคุมการจ่ายเงินด้วยการพิมพ์เช็คโดยอัตโนมัติ

7.1.6 บันทึกการรายการเงินสดจ่ายแบบต่าง ๆ ได้

7.1.7 ระบบสามารถระบุ/ยกเลิกการจ่ายเงินได้ในทันที

7.2 รายงานที่ต้องการ

7.2.1 รายงานการจ่ายเงินสดชำระหนี้แยกตามเจ้าหนี้แต่ละราย

7.2.2 รายงานยอดเงินคงเหลือแยกตามธนาคาร

7.2.3 รายงานการจ่ายเช็คแยกตามธนาคาร

7.2.4 รายงานยอดเงินที่ต้องจ่าย รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส

8. ระบบบัญชีทรัพย์สินถาวร (Fixed Assets System)

เป็นระบบที่ควบคุมทรัพย์สินถาวรทั้งหมด ตั้งแต่การบันทึกรับเป็นทรัพย์สินขององค์กร ตลอดจนการโอนย้ายไปยังหน่วยงานอื่น ๆ การจำหน่ายเมื่อทรัพย์สินหมดสภาพหรือต้องการขายออกไป

8.1 การควบคุมทรัพย์สิน

8.1.1 บันทึกการรับทรัพย์สินถาวรที่เข้ามาใหม่และกำหนดหมายเลขประจำตัวทรัพย์สิน

8.1.2 ควบคุมการสูญหายและการตัดจำหน่ายของทรัพย์สินออกจากทะเบียนทุกชั้น ติดตามที่เก็บการโอนย้ายและใช้งานของทรัพย์สิน และผู้รับผิดชอบดูแลทรัพย์สินนั้น ๆ

8.1.3 ควบคุมการคิดค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินโดยใช้แบบเส้นตรงหรือแบบอื่นที่ต้องการ

8.1.4 คำนวณค่าเสื่อมราคาเป็นรายเดือน

8.1.5 สามารถลงบัญชีแยกประเภททั่วไปได้โดยอัตโนมัติ

8.1.6 บันทึก/ควบคุมอายุการประกันของทรัพย์สิน

8.1.7 สามารถสอบถามข้อมูลทรัพย์สินแต่ละตัวได้

8.2 รายงานที่ต้องการ

8.2.1 รายงานการรับทรัพย์สินประจำงวดแยกตามหน่วยงาน

8.2.2 รายงานสรุปยอดมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดแยกตามหน่วยงาน

8.2.3 รายงานค่าเสื่อมราคาเป็นรายเดือน แยกตามประเภททรัพย์สิน

8.2.4 รายงานทรัพย์สินรายตัว

9. ระบบเงินรองจ่าย (Petty Cash System)

เป็นระบบที่ใช้สำหรับการเบิกจ่ายเงินสดในกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วน เพื่อสำรองค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่มี
อาจารย์ให้มีการจ่ายเป็นเช็คที่เกิดจากระบบเงินสดจ่ายได้

9.1 การบันทึกเงินรองจ่าย

9.1.1 ส่งข้อมูลการเบิกเงินรองจ่ายไปยังระบบเงินสดจ่ายโดยอัตโนมัติ

9.1.2 ส่งข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และเงินรองจ่ายไปยังบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติ

9.1.3 กำหนดยอดเงินรองจ่ายในมือได้

9.1.4 ตัดยอดเงินรองจ่ายในมือได้โดยอัตโนมัติเมื่อมีการบันทึกและแสดงยอดเงิน

คงเหลือ

9.1.5 บันทึกรายการเงินรองจ่ายได้ถึงแม้ว่ายอดเงินรองจ่ายในมือไม่พอ

9.2 รายงานที่ต้องการ

9.2.1 รายงานการจ่ายเงินรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายแยกตามหน่วยงานต่าง ๆ

9.2.2 รายงานยอดเงินรองจ่ายคงเหลือ

9.2.3 รายงานยอดเงินรองจ่ายที่ขอเบิกเพิ่มเติม

9.2.4 รายงานยอดเงินรองจ่ายที่ต้องจ่ายในกรณีเงินรองจ่ายในมือไม่พอจ่าย

10. ระบบการเรียกเก็บเงิน (Credit Control System)

เป็นระบบที่ใช้ข้อมูลจากระบบลูกหนี้เพื่อนำข้อมูลของลูกหนี้แต่ละรายมาทำการเรียกเก็บยอดที่เป็น
หนี้

10.1 การตรวจสอบเครดิตลูกค้า

10.1.1 รับข้อมูลการขายจากระบบขาย

10.1.2 สอบถามข้อมูลการค้างชำระได้

10.2 การเรียกเก็บเงิน

10.2.1 พิมพ์ใบแจ้งหนี้ตาม Invoice ที่ค้างชำระ

10.2.2 พิมพ์ Statement ของลูกค้า

10.3 รายงานที่ต้องการ

10.3.1 รายงานการตรวจสอบเครดิต ของลูกค้ารายตัวและทั้งหมด

10.3.2 รายงานการแจ้งหนี้แยกตามลูกค้า ตาม Invoice

10.3.3 รายงานประวัติลูกค้า

11. ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT System)

เป็นระบบที่รับข้อมูลมาจากทั้งระบบจัดซื้อ รับของและระบบขาย ซึ่งจะเป็นการคำนวณและบันทึกแบบอัตโนมัติ

- 11.1 การบันทึก
  - 11.1.1 รับการบันทึกภาษีซื้อโดยอัตโนมัติ
  - 11.1.2 รับการบันทึกภาษีขายโดยอัตโนมัติ
- 11.2 รายงานที่ต้องการ
  - 11.2.1 รายงานภาษีซื้อ
  - 11.2.2 รายงานภาษีขาย

12. ระบบควบคุมสินค้าคงคลัง (Inventory Control System)

เป็นระบบที่ควบคุมการรับจ่ายเงินของสินค้าคงคลังพร้อมทั้งการควบคุมปริมาณของสินค้าที่เพียงพอต่อการผลิตในกรณีที่เป็นกิจการผลิตสินค้าและเพียงพอต่อการขายในกรณีที่เป็นกิจการซื้อมาขายไปเพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนที่เกิดขึ้น

- 12.1 การควบคุมคงคลัง
  - 12.1.1 ควบคุมการรับ-จ่ายสินค้าคงคลังของคลังสินค้า
  - 12.1.2 เชื่อมโยงกับระบบการจัดซื้อในการออกไปสั่งซื้อได้
  - 12.1.3 กำหนดปริมาณสูงสุด ต่ำสุดและจุดสั่งซื้อของพัสดุแต่ละตัว
- 12.2 ราคาต้นทุน การปรับราคาต้นทุนของพัสดุสามารถปรับได้หลายแบบ เช่น FIFO, LIFO หรือ AVERAGE
- 12.3 การสอบถามค้นหา
  - 12.3.1 สอบถามสถานะสินค้าคงคลังที่มีอยู่
  - 12.3.2 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคงเหลือ ราคา ส่วนลด ผู้ขายและหมายเหตุต่าง ๆ
- 12.4 รายงานที่ต้องการ
  - 12.4.1 รายงานสถิติการใช้สินค้าคงคลัง แต่ละชนิด เช่น ปริมาณการใช้วันต่อวันในแต่ละเดือน พักสต็อกที่ไม่มีการเคลื่อนไหว
  - 12.4.2 รายงานสถานะสินค้าคงเหลือ

13. ระบบบัญชีเงินเดือน (Payroll System)

เป็นการดำเนินการจ่ายเงินเดือนและการคำนวณภาษี หัก ณ ที่จ่าย

- 13.1 การจ่ายเงินเดือน
  - 13.1.1 ทำใบแจ้งเงินเดือน (Pay Slip) และจ่ายเงินเดือนผ่านธนาคาร
  - 13.1.2 คำนวณภาษี หัก ณ ที่จ่าย
- 13.2 รายงานที่ต้องการ
  - 13.2.1 รายงานการจ่ายเงินเดือนประจำเดือน
  - 13.2.2 รายงานหักเงินสมทบ เงินสะสมของพนักงานแต่ละคน
  - 13.2.3 รายงานการจ่ายเงินเดือนผ่านธนาคาร

14. ระบบบัญชีงบประมาณ (Budgeting System)

เป็นการจัดทำงบประมาณโดยให้ฝ่ายต่าง ๆ เป็นผู้จัดทำงบประมาณเองแล้วมีการรวมเป็นงบประมาณขององค์กร

14.1 การจัดทำงบประมาณ

14.1.1 กำหนดให้แต่ละฝ่าย/แผนกจัดทำงบประมาณในฝ่ายที่รับผิดชอบเองได้ โดยคอมพิวเตอร์จะให้รหัสงบประมาณนั้น ๆ โดยอัตโนมัติ

14.1.2 รวมข้อมูลเป็นงบประมาณขององค์กร

14.1.3 เรียกดูข้อมูลงบประมาณได้ทันที

14.2 การปรับปรุงงบประมาณ

14.2.1 แก้ไข/ยกเลิก งบประมาณได้ตามรหัสงบประมาณนั้น ๆ

14.2.2 เปลี่ยนแปลงงบประมาณเพิ่มเติมโดยให้รหัสใหม่อัตโนมัติ

14.3 การเก็บข้อมูลงบประมาณ

14.3.1 เก็บข้อมูลงบประมาณตามรหัสงบประมาณ

14.3.2 เก็บข้อมูลงบประมาณตามประเภท เช่น งบประมาณขาย งบประมาณการจัดซื้อ

14.3.3 เก็บข้อมูลงบประมาณตามฝ่าย/แผนก

14.3.4 ติดตามงบประมาณกับการใช้จ่ายจริงได้

14.4 รายงานที่ต้องการ

14.4.1 รายงานงบประมาณแยกตามรหัสงบประมาณตามประเภทตามฝ่าย/แผนก

14.4.2 รายงานงบประมาณที่ไม่เป็นไปตามงบประมาณ

14.4.3 รายงานงบประมาณที่เป็นไปตามงบประมาณ แต่จำนวนเงินไม่ตรงตามงบประมาณ รวมทั้งผลต่างที่เกิดขึ้น

14.4.4 รายงานงบประมาณสรุปยอดการใช้งบประมาณแสดงได้ทั้ง Actual และ Budget ของทั้งหมดหรือแยกตามฝ่าย/แผนก

14.4.5 รายงานงบประมาณเฉพาะสำหรับรายการที่มีจำนวนเงินมาก

14.4.6 สามารถออกรายงานงบประมาณเปรียบเทียบในงบการเงินได้

15. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อผู้บริหาร (Accounting Executive Information System)

เป็นการนำเอาข้อมูลที่เกิดขึ้นมาสรุปรวบรวมเป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารในรูปแบบต่าง ๆ

15.1 แหล่งข้อมูลระบบสารสนเทศ ข้อมูลระบบบัญชีทุกระบบทั้งในอดีตและปัจจุบัน

15.2 ข้อมูลระบบสารสนเทศ

15.2.1 ข้อมูลทางการบัญชีเปรียบเทียบ Actual กับ Budget ซึ่งแสดงรายละเอียดหรือยอดรวมระหว่างปี ระหว่างเดือน ระหว่างช่วงเวลาหรือช่วงเวลาเดียวกันแต่คนละปี

15.2.2 ข้อมูลการขายแยกตามสินค้า

15.2.3 ข้อมูลค่าใช้จ่ายแยกตามฝ่าย ตามแผนก

15.2.4 ข้อมูลสินทรัพย์ถาวรแยกตามประเภท

15.2.5 ข้อมูลทางด้านภาษี

15.2.6 ข้อมูลทางการเงิน (การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน)

15.3 การนำเสนอข้อมูล

15.3.1 ทางจอคอมพิวเตอร์

15.3.2 แสดงผลแบบ Text Mode

15.3.3 แสดงผลแบบ Graphic Mode

15.3.4 แสดงผลทางเครื่องพิมพ์ (อรรถพล ตรีตานนท์. 2539 : 63-9 ;

นันท์ ศรีสุวรรณ. 2538 : 112-138)

โครงสร้างของระบบบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์

1. องค์ประกอบของข้อมูลทางการบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ ระบบงานบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ยังคงมีวงจรร้อยหรือระบบงานย่อยหลาย ๆ ระบบรวมกันเกี่ยวข้องในการทำงาน เพื่อประมวลผลข้อมูลทางการเงินและบัญชีขององค์กร เช่น ระบบการขาย ระบบการจัดซื้อ ระบบเงินสด ระบบเงินเดือน ระบบพัสดุ เป็นต้น

2. ขั้นตอนการทำงานในการทำบัญชีโดยใช้คอมพิวเตอร์ ขั้นตอนการทำงานทางการบัญชีของระบบงานย่อยต่าง ๆ ยังคงเป็นไปเช่นเดิม การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ประมวลผลสามารถเข้ามาทดแทนการทำงานได้เพียงบางขั้นตอนเท่านั้น ซึ่งมีผลให้วิธีการปฏิบัติงานที่เคยปฏิบัติด้วยมือในขั้นตอนนั้นๆ เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากกระบวนการประมวลผลทางคอมพิวเตอร์จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกระบวนการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

กระบวนการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์มีขั้นตอนการทำงานที่สำคัญประกอบด้วย

1. การนำข้อมูลเข้า เป็นการนำข้อมูลจากที่บันทึกไว้ในเอกสารเข้าไปในระบบ และบันทึกไว้ในสื่อที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ เช่น เทปแม่เหล็ก ดิสก์ เป็นต้น

2. การประมวลผล เป็นการประมวลผลข้อมูลที่นำเข้ามาจากเอกสาร ตามคำสั่งที่มีไว้ในโปรแกรม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

3. ผลลัพธ์ เป็นผลลัพธ์ที่ออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์หลังจากได้ประมวลผลข้อมูลแล้ว อาจเป็นรายงานหรือแฟ้มข้อมูลใหม่อยู่ในสื่อคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการทำงานครั้งต่อไป รายงานต่าง ๆ ที่ได้จากคอมพิวเตอร์ก็จะจัดส่งให้ผู้รับรายงานสำหรับใช้งานต่อไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2534 : 454-455)

ตาราง 2 ขั้นตอนการปฏิบัติงานในการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชี

ขั้นตอนการทำงาน	ปฏิบัติงานด้วยคน/คอมพิวเตอร์
1. การจัดทำเอกสารทางบัญชี 1.1 การรวบรวมเหตุการณ์ทางการเงิน 1.2 วิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเงินและจัดทำเอกสารทางบัญชีรวมทั้งการตรวจความถูกต้องของเอกสาร	บุคคลเป็นผู้พิจารณา บุคคลเป็นผู้จัดทำ
2. การอนุมัติเอกสารทางการเงิน	บุคคลเป็นผู้อนุมัติรายการ
3. การนำข้อมูลจากเอกสารทางการเงินเข้าไปในสื่อที่คอมพิวเตอร์อ่านได้	บุคคลเป็นผู้ป้อนข้อมูล ผ่านอุปกรณ์ที่ใช้นำเข้าข้อมูลเข้าระบบ
4. การบันทึกบัญชี - สมุดบัญชีขั้นต้น - บัญชีแยกประเภทย่อย - บัญชีแยกประเภท - ตรวจความถูกต้อง	- บุคคลเป็นผู้สั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงาน - คอมพิวเตอร์ทำหน้าที่บันทึกข้อมูล (Update) จากสื่อคอมพิวเตอร์ลงในแฟ้มข้อมูล (File) ที่เกี่ยวข้องตามคำสั่งในโปรแกรม - บุคคลเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของการทำงาน
5. การจัดทำรายงาน - งบทดลอง - งบกำไรขาดทุน - งบดุล - รายงานอื่น	- บุคคลเป็นผู้สั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงาน - คอมพิวเตอร์ทำหน้าที่คำนวณและจัดพิมพ์รายงานตามที่กำหนดโดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ จากแฟ้มข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - บุคคลเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของรายงานเหล่านั้นก่อนส่งให้ผู้รับรายงาน

ที่มา: สุโขทัยธรรมาราช. 2534 : 455-456.

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทุกระบบงาน และทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานบัญชี ครอบคลุมถึง สภาพ ปัญหาและผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานบัญชี

ปัญหาที่พบในการจัดทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบงานบัญชีโดยทั่วไป จะมีดังนี้

1. ความผิดพลาดของข้อมูลที่จะป้อนเข้าสู่ระบบ ผู้ใช้ต้องมีความมั่นใจว่า ข้อมูลที่ป้อนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เป็นข้อมูลที่ถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ จึงจะทำให้ได้ข้อสนเทศที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อธุรกิจ ดังนั้นความล้มเหลวของธุรกิจส่วนหนึ่งจึงมาจากข้อมูลที่ผิดพลาดนั่นเอง

2. ความผิดพลาดของชุดคำสั่งงานที่ป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ในบางครั้งขั้นตอนชุดคำสั่งงานอาจจะมีข้อผิดพลาดทำให้ไม่สามารถประมวลผลข้อมูลได้ถูกต้อง ถึงแม้ว่าข้อมูลที่ป้อนเข้าสู่ระบบจะถูกตั้งก็ตามแต่บางครั้งชุดคำสั่งงานอาจผิดพลาดในลักษณะที่มองไม่เห็น ไม่สามารถที่จะประมวลผลต่าง ๆ โดยให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องได้ ถ้าข้อมูลที่นำมาประมวลผลนั้นมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากข้อมูลชุดอื่น ๆ ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้จะทำให้เกิดปัญหาที่ร้ายแรงตามมา

3. ความไม่เข้าใจระหว่างผู้ใช้ (Users) กับผู้เชี่ยวชาญ (Computer professionals) สาเหตุใหญ่ที่ทำให้การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงานภายในธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจเท่าที่ควร เนื่องมาจากความไม่เข้าใจกันระหว่างบุคลากร หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์กับผู้ใช้ชาวสาร หรือข้อสนเทศว่าแต่ละฝ่ายต้องการอะไร ในบางครั้งผู้ใช้ไม่มีความเข้าใจเพียงพอว่า คอมพิวเตอร์สามารถทำงานอะไรบ้าง และไม่สามารถทำอะไรบ้าง ในขณะที่เดียวกันผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์ก็ไม่เข้าใจลักษณะและระบบธุรกิจได้ดีพอ จึงไม่ทราบว่านำคอมพิวเตอร์ไปช่วยงานธุรกิจให้ดีที่สุดได้อย่างไร จึงจะทำให้ธุรกิจของผู้ใช้ประสบความสำเร็จในการทำงานได้มากที่สุด ปัจจุบันนี้ได้มีการสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ศึกษาวิจัยโครงการทางธุรกิจ เพื่อวิจัยดูว่าทำอย่างไรจึงจะลดช่องว่างระหว่างผู้ใช้ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์ให้ลดลงได้

4. ขาดการควบคุมและการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม ในปัจจุบันได้มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานมากขึ้นตามลำดับ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมและมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมมากขึ้น ควรมีมาตรการที่ควบคุมป้องกันมิให้ผู้ที่ไม่มีความจำเป็นเข้าไปใช้เครื่อง แต่ธุรกิจส่วนใหญ่มักจะเพิกเฉย และมักจะไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว หรือให้ความสำคัญน้อยมาก ผลที่ได้รับตามมาก็คือ ทำให้ข้อมูลผิดพลาดไปจากความเป็นจริง ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจหรือตั้งใจที่จะทุจริตก็ได้

5. ขาดความเป็นมาตรฐาน สาเหตุสืบเนื่องมาจากวงการคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ความเป็นมาตรฐานยังค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เพราะว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ของแต่ละบริษัท แต่ละรุ่นผู้ผลิต มักจะสร้างให้มีสิ่งพิเศษเฉพาะตัวและวิวัฒนาการทางด้านคอมพิวเตอร์ได้รวดเร็วไปรวดเร็วมาก แต่การพัฒนาในเรื่องการรักษามาตรฐานของเครื่องยังค่อนข้างช้า และในบางครั้งโปรแกรมยังไม่เป็นมาตรฐานอีกด้วยทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมสำเร็จรูปบางตัวสามารถนำไปใช้งานกับคอมพิวเตอร์ชนิดใดชนิดหนึ่งเท่านั้น แต่ไม่สามารถนำไปใช้กับคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นได้ และแม้กระทั่งแนวความคิดในการเขียนชุดคำสั่ง เพื่อทำงานใดงานหนึ่งของโปรแกรมเมอร์แต่ละคนก็ยังแตกต่างกันด้วย

6. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานไม่คงที่ และไม่แน่นอน คอมพิวเตอร์จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าระบบงานนั้นมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คงที่แน่นอน และไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์ต่าง ๆ

7. ผู้ใช้มีความกลัวและต่อต้านการเปลี่ยนแปลงระบบ โดยข้อเท็จจริงแล้วผู้ใช้ควรจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการออกแบบ และนำระบบงานด้านคอมพิวเตอร์ไปทดสอบใช้งาน เพราะว่าถ้าขาดผู้ใช้แล้วการจัดทำระบบข้อมูลก็จะไม่บรรลุผลสำเร็จลงไปได้ ทั้งนี้เพราะว่าผู้ใช้เป็นผู้กำหนดและให้ข้อมูลของระบบงาน

ทั้งหมด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้และบุคลากรทางด้านคอมพิวเตอร์จะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกันและไม่ขัดแย้งกัน เพื่อให้การจัดทำระบบใหม่ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ประสบความสำเร็จตามที่ธุรกิจต้องการ (สุพัตรา บุญมาก. 2539 : 10-11)

ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการประมวลผลข้อมูลของธุรกิจ มิได้มีผลกระทบโดยตรงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในธุรกิจ ลักษณะของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นยังคงเหมือนเดิม ได้แก่

- ข้อมูลที่บันทึกไว้ผิดพลาด
- วิธีการบัญชีที่ไม่เหมาะสม
- การดำเนินงานหยุดชะงัก
- การตัดสินใจบริหารงานผิดพลาด
- การถูกฉ้อโกงและทุจริต
- การถูกลงโทษทางกฎหมาย
- ค่าใช้จ่ายและรายได้น้อย
- ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย
- เสียเปรียบคู่แข่ง

การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยปกติจะมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงลักษณะของต้นเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหาย และความถี่ของความเสียหายที่เกิดขึ้น เช่น เดิมความผิดพลาดในการคำนวณเกิดจากบุคคลผู้ปฏิบัติงานซึ่งอาจเกิดขึ้นได้หลายครั้งในหนึ่งวัน ในขณะที่ความผิดพลาดชนิดเดียวกันนี้ ถ้าคำนวณด้วยคอมพิวเตอร์ อาจไม่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นเลยหรือถ้าเกิดขึ้นก็คงน้อยมากอาจเพียงปีละหนึ่งครั้ง ในอีกกรณีหนึ่งถ้าคอมพิวเตอร์ได้รับข้อมูลผิดตั้งแต่ต้น ก็จะทำให้การประมวลผลที่ใช้ข้อมูลนั้นเกิดความผิดพลาดทุกครั้งที่ทำงานแต่ถ้าบุคคลเป็นผู้ปฏิบัติงาน ความผิดพลาดอาจไม่เกิดขึ้นทุกครั้ง ลักษณะความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลสูญหาย ข้อมูลเป็นทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการดำเนินงานของธุรกิจ ให้สามารถดำเนินการต่อไป ข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่จะเก็บไว้ในสื่อคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถอ่านหรือมองเห็นด้วยตาได้ เช่น เทปแม่เหล็ก ดิสก์หรือออปติคัล เป็นต้น ข้อมูลในสื่อคอมพิวเตอร์เหล่านี้อาจสูญหายหรือเสียหายได้ง่าย เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วไม่สามารถทราบได้ทันทีเนื่องจากไม่สามารถมองเห็นด้วยตาได้
2. ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจไม่ถูกต้อง การคำนวณหรือการจัดการข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ จะใช้คำสั่งให้โปรแกรมดำเนินการให้ ดังนั้น ต้องแน่ใจว่าโปรแกรมที่นำมาใช้งานสามารถทำงานได้ถูกต้องตามความต้องการรวมทั้งข้อมูลที่นำเขาระบบจะต้องแน่ใจว่าถูกต้องด้วย จึงจะทำให้การประมวลผลทั้งระบบได้ ข้อมูลที่ถูกต้องสำหรับการใช้งาน หากโปรแกรมหรือข้อมูลอันใดอันหนึ่งไม่ถูกต้อง จะมีผลให้ข้อมูลในระบบไม่ถูกต้อง การจัดทำรายงานต่าง ๆ ที่ส่งให้ฝ่ายบริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของธุรกิจนั้นย่อมไม่ถูกต้องตามไปด้วยทำให้การตัดสินใจผิดพลาด อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจอย่างมาก
3. การใช้คอมพิวเตอร์ในทางที่ผิด ระบบคอมพิวเตอร์ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ และนับวันจะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การทำงานของคอมพิวเตอร์ก็ไม่อาจเห็นได้ด้วยตา ดังนั้นจึงเสมือนเปิดโอกาสให้ผู้ที่มิเจตนามิชอบใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการทุจริตหรือฉ้อโกงซึ่งความเสียหายใน

ลักษณะนี้หากเกิดขึ้นมักเกิดความเสียหายกับธุรกิจมากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานด้วยระบบมือ

4. ความลับรั่วไหล ข้อมูลหลายประเภทของธุรกิจอาจเก็บไว้ในคลังข้อมูลเดียวกัน และมีผู้ใช้งานหลายคน หากมิได้มีการป้องกันการเรียกใช้ข้อมูลไว้อย่างรัดกุมข้อมูลที่เป็นความลับอาจรั่วไหลไปยังบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือคู่แข่งทางธุรกิจได้ อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจ

5. การดำเนินงานหยุดชะงัก คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์เครื่องมือชนิดหนึ่งอาจเสียหรือเกิดข้อบกพร่องบางประการที่ไม่สามารถประมวลผลได้ อันเนื่องจากตัวอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เอง ระบบไฟฟ้าเสียหรือเกิดภัยธรรมชาติ หากไม่มีการเตรียมการให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์เหล่านี้ การดำเนินงานขององค์กรอาจหยุดชะงักได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2534 : 456-457)

การวางแผนป้องกันความเสียหาย

การใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานควรมีมาตรการป้องกันความเสียหายเพื่อให้การประมวลผลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. กำหนดระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อให้การประมวลผลเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีปฏิบัติซึ่งได้รับอนุมัติโดยผู้บริหาร การรักษาความปลอดภัย หมายรวมถึง วิธีการรักษาความปลอดภัยพื้นฐาน เช่น การจำกัดพื้นที่ควบคุมสำหรับระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สื่อสาร การใช้ระบบป้องกันภัยประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การใช้รหัสเปิดปิดประตูห้องคอมพิวเตอร์ หรือการใช้เครื่องอ่านรหัสในการเปิดปิดประตูในพื้นที่ควบคุม ควรมีนโยบายเรื่องการรักษาความปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การสร้างสำเนาให้กับบุคลากรในองค์กรในเรื่องการรักษาความปลอดภัย เช่น การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์นั้นเพื่อประโยชน์ในการทำงานเท่านั้น โดยข้อมูลและโปรแกรมคำสั่งงานเป็นสมบัติของกิจการ การล่วงละเมิดถือเป็นความผิด

1.2 การใช้รหัสผ่านสำหรับบุคลากรทุกระดับในการเข้าถึงแฟ้มข้อมูลหรือโปรแกรมคำสั่งต่าง ๆ โดยมีปัจจัยสำคัญ ดังนี้ คือ

- รหัสผ่าน (Password) เป็นรหัสส่วนบุคคลที่แสดงสิทธิการเข้าถึงข้อมูลหรือโปรแกรมคำสั่งงานตามที่ได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจ

- รหัสผ่านที่ดีควรมีความยาวไม่เกิน 6 ตัวอักษร โดยการตั้งรหัสผ่านนั้นควรใช้อักษร (A, B, C) ตัวเลข (1, 2, 3) หรือตัวเครื่องหมายพิเศษ (\$, *) ผสมกัน

- รหัสผ่านที่ดีไม่ควรเป็นชื่อตัว ชื่อเล่น วัน เดือน ปี เกิดของตน หรือบุคคลใกล้ชิด ซึ่งสามารถเดาได้ง่าย นอกจากนี้ ผู้ใช้ระบบไม่ควรเขียนรหัสผ่านของตนไว้ตามที่ต่าง ๆ ซึ่งบุคคลอื่นสามารถนำไปใช้โดยปราศจากร่องรอย

- รหัสผ่านควรมีการเปลี่ยนเป็นครั้งคราว เช่น ทุกเดือน ทุกไตรมาส ทุกหกเดือน เป็นต้น สำหรับความถี่ในการเปลี่ยนรหัสผ่านนั้นขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของการใช้ระบบงานนั้น ๆ

1.3 การกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลและโปรแกรมคำสั่งงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ใช้ ตลอดจนการแบ่งแยกหน้าที่ที่เหมาะสมในระบบงานต่าง ๆ

2. การสำรอง (Backup) ข้อมูลและโปรแกรมคำสั่งงานของระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งรวมถึงชุดคำสั่งงาน โดยการจัดเก็บชุดสำรองดังกล่าวไว้ทั้งภายในและภายนอกกิจการ เพื่อประโยชน์ในการที่จะนำมาเรียก

คืนในกรณีที่เพิ่มข้อมูล หรือโปรแกรมคำสั่งงานที่ใช้อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์มีปัญหา นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ในศูนย์คอมพิวเตอร์ยังควรจัดทำทะเบียนคุมแผ่นดิสต์เก็ต (Diskette) ที่จัดเก็บไว้ในและนอกสถานที่ เพื่อควบคุมความครบถ้วนของการสำรองและให้แน่ใจว่า เมื่อเกิดความเสียหายกิจการจะสามารถเรียกใช้ข้อมูลจากการสำรองดังกล่าวได้

3. กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานฉุกเฉิน (Contingency Procedures) ซึ่งประกอบด้วย รายละเอียดที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

3.1 รายชื่อ ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ หรือวิทยุติดตามตัวของบุคลากรที่รับผิดชอบในส่วนงานต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานฉุกเฉินตลอดจนหน้าที่และความรับผิดชอบ

3.2 รายการสำรองเพิ่มข้อมูลหรือชุดคำสั่งงานที่สำคัญและจำเป็นตลอดจนสถานที่จัดเก็บ

3.3 รายชื่อสถานที่ภายนอกกิจการซึ่งเก็บข้อมูลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำรองไว้ (Offsite Storage) ตลอดจนผู้รับผิดชอบที่นั่น

3.4 การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์สำรองไว้ภายนอกกิจการ (กรมทะเบียนการค้า. 2540 : 12-14)

ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทอย่างสูงกับการดำเนินงานทางธุรกิจปัจจุบัน การแข่งขันกันด้านเวลา และกลยุทธ์ทางการดำเนินงาน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ การบันทึกผลการใช้ทรัพยากรและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันเมื่อคอมพิวเตอร์ยิ่งพัฒนาขีดความสามารถของเครื่องให้ทำงานได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และยังคงติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยกันได้ ก็ยิ่งทำให้คอมพิวเตอร์มีบทบาทในการประมวลผลข้อมูลและสารสนเทศในวงการธุรกิจทั้งด้านการเงิน การบัญชี และการบริหารสูงมาก จนกล่าวว่ายุคสมัยนี้เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร และธุรกิจมีระบบข้อมูลข่าวสารที่ดี จะเป็นธุรกิจผู้นำของธุรกิจประเภทนั้น จนกล่าวกันว่า "Communication is Power"

อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่าการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ประมวลผลข้อมูลด้านการเงิน การบัญชีจะเป็นเรื่องที่ทำได้ง่าย ๆ โดยปราศจากการศึกษา วางแผน และเตรียมการในด้านนี้เพียงพอและเมื่อธุรกิจใดเกิดปัญหาในด้านนี้แล้ว จะเสียเงินซ้ำซ้อนในการจัดการแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์ ที่มีปัญหานั้น รวมทั้งการขาดขวัญกำลังใจต่อพนักงานในช่วงของการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นธุรกิจใดที่ต้องการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ ต้องมีการวางแผนอย่างเพียงพอ ในการเปลี่ยนแปลงนี้ ต้องทำความเข้าใจกับคอมพิวเตอร์ ประโยชน์และข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์ วิธีการที่จะเลือกและใช้คอมพิวเตอร์ให้ถูกต้องกับสภาพงาน เพราะเครื่องคอมพิวเตอร์มีมากมายหลายประเภทหลายขนาด และที่สำคัญคือการเลือกซื้อหรือพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชี ไม่ว่าจะป็นระบบสินค้า เงินเดือน รายได้รายจ่าย บัญชีแยกประเภท ฯลฯ ที่สามารถประมวลผลบัญชีได้ตามที่กิจการต้องการ ต้องจัดการให้มีระบบควบคุมและปฏิบัติงานที่ถูกต้องเชื่อถือได้ รวมทั้งกิจการต้องมีบุคลากรที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ จึงจะทำให้การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในธุรกิจนั้นประสบผลสำเร็จ (กรมทะเบียนการค้า. 2540 : 33-34)

ข้อเสนอแนะในการซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

จากผลสำรวจของ Johnstone (57) พบว่า “องค์กรส่วนใหญ่ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังขาดระบบจัดการด้านการบัญชีและการบริหารที่ดีพอสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน” รวมทั้งจากงานวิจัยชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นในจุดเดียวกัน ดังนั้นการจัดหาหรือจัดซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญซึ่งต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ สามารถทำงานได้ถูกต้องตรงตามความต้องการ และสามารถที่จะปรับปรุงเพิ่มเติมระบบได้ในอนาคต ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอคือ จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ (วิชัย พัชรุ่งโรจน์. 2540 : 116)

ปัจจัยที่ควรพิจารณาในการเลือกซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี (วิชัย พัชรุ่งโรจน์. 2540 : 116-117 ; Windows Magazine. 2542 : 102-103.)

1. ให้พิจารณาจากบริษัทผู้แข่งว่า ระบบคอมพิวเตอร์ที่บริษัทคู่แข่ง หรือบริษัทที่อยู่ในธุรกิจประเภทเดียวกันที่ประสบความสำเร็จใช้นั้นเป็นระบบใด แต่ถ้าไม่สามารถหาข้อมูลจากบริษัทคู่แข่งได้ ให้ทำการสำรวจข้อมูลจากพนักงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น นักบัญชี พนักงานฝ่ายปฏิบัติการ) เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าต้องการให้คอมพิวเตอร์ทำอะไรให้บ้าง และอะไรคือผลลัพธ์ที่ต้องการจากระบบ (แต่อย่าถามว่าต้องการที่จะซื้อโปรแกรมอะไร) จากนั้นให้รวบรวมความต้องการทั้งหมดและเชิญให้บริษัทที่เป็นผู้นำทางด้านโปรแกรมระบบบัญชีต่าง ๆ มาสาธิตผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สามารถพิจารณาเปรียบเทียบและศึกษาว่าตรงตามความต้องการทั้งหมดหรือไม่

2. ให้เลือกซื้อโปรแกรมที่เป็นระบบเปิด (Open System) เท่านั้น เนื่องจากเป็นระบบมาตรฐานที่สามารถปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมตามความต้องการในภายหลังได้

3. ให้เลือกซื้อโปรแกรมจากบริษัทที่มีฐานะทางการเงินที่ดี เพราะหลังจากที่ซื้อแล้วสิ่งที่ต้องลงทุนต่อมาและเป็นส่วนสำคัญมาก คือ การฝึกอบรมผู้ใช้ การขอรับบริการหลังการขาย การปรับปรุงโปรแกรม และการขอความช่วยเหลือในกรณีที่โปรแกรมมีปัญหา หรือต้องการคำปรึกษาด้านเทคนิค ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้ทำให้ต้องเลือกบริษัทที่มีความมั่นคง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าบริษัทจะยังคงอยู่เสมอตลอดอายุการใช้งานของโปรแกรม

4. ให้หลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีที่ยังไม่ได้รับการตรวจสอบหรือยังไม่ได้มาตรฐาน (Bleeding Edge Technology) ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกใช้เทคโนโลยีใดก็ตาม จะต้องตอบสนองความต้องการที่มีอยู่ได้ โดยไม่จำเป็นจะต้องใช้เทคโนโลยีที่ใหม่ที่สุดและทำงานได้เร็วที่สุด ดังนั้น การเลือกโปรแกรมจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างความใหม่ของโปรแกรมและความต้องการทางธุรกิจ

5. การเตรียมการในการเพิ่มขีดความสามารถ หรือยกระดับ (Upgrade) โปรแกรม ในกรณีที่ได้พิจารณาแล้วว่าการยกระดับจะสามารถตอบสนองความต้องการทางธุรกิจทั้งหมดได้ จะต้องไม่อยู่บนความต้องการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายคอมพิวเตอร์ เพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้ส่วนใหญ่จะสนใจและต้องการจะใช้ระบบที่ดีที่สุด เป็นเทคโนโลยีใหม่ล่าสุด และสามารถทำงานได้เร็วที่สุด ดังนั้น จุดสำคัญคือจะต้องรักษาความสมดุลระหว่างความต้องการของฝ่ายคอมพิวเตอร์และความต้องการทางธุรกิจ

6. การยกระดับโปรแกรมต้องมั่นใจได้ว่าจะสามารถย้ายข้อมูลจากระบบเดิมมายังระบบใหม่ และในขณะเดียวกันต้องมั่นใจว่าข้อมูลที่ย้ายมานั้นสามารถย้ายกลับไปยังระบบเดิมได้ในกรณีที่เกิดข้อผิดพลาดในการยกระดับ

7. ควรเลือกซื้อโปรแกรมที่จัดจำหน่ายครบชุด (Completely Integrated Package) และหลีกเลี่ยงการซื้อโปรแกรมแยกระบบจากผู้ขายต่างราย เนื่องจากจะทำให้เกิดปัญหาความเข้ากันไม่ได้สำหรับแต่ละระบบ และไม่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มที่

8. กรณีที่โปรแกรมเหล่านั้นไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการขององค์กรได้ทั้งหมด และผู้จำหน่ายสัญญาว่าจะแก้ไขเพิ่มเติมให้ ในการซื้อจะต้องระมัดระวังให้ดีเนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนสำคัญจะทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และยังทำให้โครงการล่าช้าออกไป

9. ความยากง่ายในการใช้งาน โปรแกรมระบบบัญชีนั้นควรง่ายต่อการใช้งาน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และควรมีส่วนช่วยเหลือ (Help) เพื่อช่วยให้ทำงานง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยประหยัดเวลาในการทำงานได้มาก

10. มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และข้อกำหนดของกรมสรรพากร

11. ความปลอดภัยของข้อมูล ข้อมูลทางบัญชีถือว่าเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมาก จึงต้องมีระบบรักษาความปลอดภัย โดยกำหนดเป็นลำดับขั้นของการเข้าถึงข้อมูล และสามารถกำหนดได้หลายระดับ การเลือกซื้อซอฟต์แวร์ต้องเหมาะสมกับความต้องการในการใช้งานภายในธุรกิจ ตัวอย่างของโปรแกรมบัญชี ได้แก่

1. ACCPAC for Windows บริษัท ภัทรโปรเกรส จำกัด

เป็นโปรแกรมนำเข้าจากต่างประเทศ ที่พร้อมสำหรับงานด้านบัญชี และเหมาะสมสำหรับธุรกิจขนาดกลางไปจนถึงขนาดใหญ่ รองรับรูปแบบดาต้าเบส ทั้ง Microsoft SQL Server และ Btrieve ใช้งานได้บนวินโดวส์เอ็นที และโนเวลเน็ตแวร์ ACCPAC for Windows ประกอบด้วย

System Manager 3.0 โปรแกรมที่ใช้ควบคุมการทำงานและการใช้ข้อมูลของ ACCPAC ทั้งระบบ
General Ledger 3.0 เป็นระบบบัญชีพื้นฐาน โปรแกรมมีความคล่องตัวในการออกแบบทางด้านงบการเงิน ดูรายงานเปรียบเทียบได้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สร้างรายงานงบการเงินได้ตามความต้องการ กำหนดบริษัทและสกุลเงินได้ไม่จำกัด

Accounts Receivable 3.0 ระบบบัญชีลูกหนี้ที่จัดการเกี่ยวกับข้อมูลของลูกค้า และกำหนดกลุ่มของลูกค้าได้ ทำรายการตั้งหนี้และชำระหนี้ได้สะดวกง่ายดาย และยังวิเคราะห์บัญชีได้สะดวก รวดเร็ว

Accounts Payable 3.0 ระบบบัญชีเจ้าหนี้ที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้บริหารการเงินได้อย่างรวดเร็ว ทำรายการ การตั้งหนี้และการจ่ายชำระ รองรับทั้งการจ่ายชำระเจ้าหนี้และค่าใช้จ่ายทั่วไป และสามารถรองรับการทำงานหลายสกุลเงินตรา

Inventory Control 3.0 รองรับการจัดการกับสินค้าที่เป็นแบบหลายคลังสินค้า โปรแกรมจะคอยติดตามความเคลื่อนไหวของสินค้าทุก ๆ ชั้น

Order Entry 3.0 เป็นโปรแกรมการจัดการ การจองสินค้าจากลูกค้า การออกไปแจ้งหนี้ ใบลดหนี้ ใบยืนยันการสั่งซื้อ ใบเบิกสินค้า และพิมพ์ใบปะหน้าจดหมาย จำนวนคอมมิชชั่น และเก็บข้อมูลคอมมิชชั่น และ Purchase Order 3.0 เชื่อมโยงกับโมดูล Inventory Control และ Account Payable รองรับการทำรายงานด้วยสกุลเงินตราต่างประเทศ

2. Advanced Accounting Version 5.11 (TH) บริษัทคอมพิวเตอร์ คอนเซ็ปต์ จำกัด

เป็นโปรแกรมบัญชีระดับกลางจากสหรัฐอเมริกาที่ใช้ได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถทำงานกับโอเอสอย่าง NT, Novell Netware โปรแกรมมีความยืดหยุ่นสูง มีระบบการคิดภาษีที่ใช้ได้กับประเทศไทย เป็นสแตนด์อโลนและมัลติยูสเซอร์ สามารถรับงานบัญชีได้ไม่จำกัดจำนวนบริษัท ภายในโมดูล

จะมีคำสั่งย่อยซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน แต่ละคำสั่งจะทำงานเชื่อมโยงกัน จากการกำหนดรหัสบัญชี ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกกำหนดใน Module-System Maintenance ใช้งานง่าย ต่อเนื่องไม่สับสน มี Help และคู่มือเป็นภาษาอังกฤษที่ละเอียดมาก Advanced Accounting Version 5.11 ประกอบด้วยระบบบัญชีแยกประเภท บัญชีเจ้าหนี้ บัญชีลูกหนี้ บัญชีซื้อ บัญชีขาย บัญชีค่าแรง ระบบสินค้าคงคลัง บัญชีต้นทุน โครงการ บัญชีวัตถุดิบการผลิต ระบบขายหน้าร้าน มีระบบรักษาความปลอดภัย โดยผู้ใช้โปรแกรมจะมีพาสเวิร์ดส่วนตัว และสามารถกำหนดให้ผู้ใช้แต่ละคนมีระดับการมองเห็นโปรแกรมไม่เหมือนกัน ทำงานได้ไม่เท่ากัน แต่ละฝ่ายไม่สามารถก้าวก้าวกัน โปรแกรม Advanced Accounting 5.11 ได้รับการตรวจสอบแล้วว่าไม่มีปัญหา Y2K

3. All-IN-ONE PRO 4.5 บริษัทซอฟต์แวร์ โซลูชั่น จำกัด

เป็นโปรแกรมระบบบัญชีครบวงจร ครอบคลุมทุกระบบภายในบริษัท โปรแกรมนี้มีการส่งข้อมูลถึงกันโดยอัตโนมัติ ทำให้ลดขั้นตอนในการทำงานได้ เพียงแต่บันทึกข้อมูลรายวัน การซื้อ และขายเท่านั้น โปรแกรมก็จะนำข้อมูลไปปรับปรุงในระบบที่เกี่ยวข้องให้โดยอัตโนมัติ โปรแกรมนี้ออกแบบหน้าจอบันทึกข้อมูลโดยจำลองงานจากเอกสารจริง ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และใช้งานง่าย ครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ เช่น การเก็บบันทึกราคาเก่าสุดของลูกค้าและผู้จำหน่าย และสามารถเรียกใช้ได้ตามต้องการ และนอกจากจะใช้โปรแกรมทำบัญชีแล้ว ในโปรแกรมยังสร้างและออกแบบฟอร์มได้ด้วยตัวเอง และไม่จำกัดจำนวน มีระบบช่วยเหลือ พร้อมคำอธิบายอย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนมีระบบในการค้นหาข้อมูลได้ง่าย และรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีระบบทะเบียนสินทรัพย์ถาวร ช่วยให้งานทะเบียนทรัพย์สินได้และรวดเร็ว สามารถส่งข้อมูลจากทุกรายงานไปยังโปรแกรมเอ็กเซล หรือโลตัส 123 ได้ จึงทำให้จัดรูปแบบหรือสร้างกราฟได้อย่างสวยงาม

4. Alpha Plus for Windows 8.0 บริษัทแอลฟาซอฟท์ จำกัด

เป็นซอฟต์แวร์บัญชีจากต่างประเทศ ออกแบบมาสำหรับวินโดวส์ 95, วินโดวส์ 98 และเอ็นที ครอบคลุมระบบบัญชีแยกประเภท บัญชีลูกหนี้ บัญชีเจ้าหนี้ ระบบสินค้าคงคลัง ระบบการจัดซื้อสินค้า ระบบการขายสินค้า และระบบการผลิต เหมาะสำหรับธุรกิจทุกประเภท สามารถลดขั้นตอนในการทำงานที่ซ้ำซ้อน สามารถบันทึกรายการที่หน้าจอดีเหมือนกันได้ทันที โดยไม่ต้องเข้า-ออกหลายหน้าจอ โปรแกรมมีการส่งข้อมูลโดยอัตโนมัติในขั้นตอนเดียวของการทำรายการ ทำให้ตรวจสอบรายงานการเงินได้ทันที ใช้งานง่าย เพราะเป็นโปรแกรมที่พัฒนาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ สามารถเข้าใจได้ง่าย มีเมนูช่วยในกรณีที่ต้องการค้นหาหมายเลขบัญชี รายชื่อเจ้าหนี้และลูกหนี้ ทำให้การค้นหาสะดวกและง่ายขึ้น เมนูของโปรแกรมมีให้เลือก 3 ภาษา คือภาษาไทย อังกฤษ และภาษาจีน สามารถโอนรายการบัญชีออกไปยังฮาร์ดดิสก์ และโอนรายการบัญชีเข้ามายังไดเรกทอรีหลักที่ต้องการ และรวมข้อมูลเข้าด้วยกัน มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลจะแบ่งระดับการทำงานของผู้ใช้ได้ถึง 5 ระดับ ตามลักษณะของผู้ใช้งาน โดยการใช้ PIN ซึ่งจะเป็นหมายเลขประจำตัวของผู้ใช้งาน และแต่ละ PIN นี้ เป็นการควบคุมผู้ใช้งานให้เข้าสู่ระบบงานของตนเองได้เท่านั้น สามารถพิมพ์รายงานได้ทั้งภาษาไทย อังกฤษ และจีน สำหรับการบริการหลังการขายนั้น AlphaSoft ได้ฝึกอบรมการใช้งานอย่างละเอียด ช่วยจัดระบบบัญชีของบริษัทเข้าสู่ระบบบัญชีแอลฟาพลัส บริการติดตั้งระบบบัญชีแอลฟาพลัสฟรี และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับระบบบัญชีแอลฟาพลัสทั้งทางโทรศัพท์ แฟกซ์ และอีเมลล์

5. Coda Financials บริษัทก้อปปีไรท์ จำกัด

เป็นโปรแกรมระบบบัญชีจากประเทศอังกฤษ ที่มีความยืดหยุ่นสูงอีกโปรแกรมหนึ่ง สามารถจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ตรงตามความต้องการของกฎหมาย ข้อบังคับของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ยังสนับสนุนการทำงานของบริษัทที่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ สกูลเงินหลากหลาย สามารถทำงานได้หลายแพลตฟอร์ม เป็นระบบบัญชีที่ใช้งานได้ง่าย ผู้ใช้สามารถกำหนดผังบัญชีใหม่ใน Coda Financials ให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับผังบัญชีเดิมที่ใช้อยู่ ทุกสิ่งเกี่ยวกับระบบการกำหนดได้โดยผู้ใช้อย่างเดียว รวมถึงการรายงานเพื่อส่งสรรพากร หรือเพื่อเป็นรายงานส่งผู้บริหารตรวจสอบก็ออกแบบได้เองโดยผู้ใช้นั้นๆ ด้านการออกแบบระบบเป็นฐานข้อมูลเดียว ทำให้ผู้ใช้ระบบบัญชีแยกประเภท บัญชีลูกค้า บัญชีเจ้าหนี้ ระบบงบประมาณ ระบบควบคุมโครงการ และการออกแบบรายงาน สามารถเห็นข้อมูลระบบ ที่ทันต่อเหตุการณ์ที่สุดโดยไม่จำเป็นต้องมีการโอนค่าระหว่างระบบ ช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน และยังช่วยให้ผู้บริหารได้เห็นข้อมูลล่าสุดและถูกต้องที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจต่อไป

6. Easy-ACC บริษัท บิซิเนส ซอฟต์แวร์ จำกัด

เป็นซอฟต์แวร์บัญชีของเมืองไทย ที่ใช้งานง่าย โดยแบ่งเป็น Accounting System, Payroll และ Point of Sale โปรแกรมทุกตัวสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากันได้โดยอัตโนมัติ ผู้ใช้สามารถเลือกใช้โปรแกรมที่มีความจำเป็นต้องใช้งานโปรแกรมที่เหมาะสมกับกิจการก็ได้ ไม่จำเป็นต้องซื้อโปรแกรมทั้งหมดทีเดียว ซึ่ง Easy-Acc นั้น ประกอบด้วย Accounting System เป็นโปรแกรมระบบบัญชีที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยจัดระเบียบในการทำงาน สามารถตรวจสอบได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็เอกสารใบสำคัญต่าง ๆ โปรแกรมนี้ประกอบด้วยระบบบัญชีแยกประเภท ระบบสินค้าคงคลัง บัญชีเจ้าหนี้ บัญชีลูกหนี้ ระบบขายสินค้า ระบบซื้อสินค้า Payroll เป็นโปรแกรมระบบบัญชีเงินเดือนและค่าแรง ใช้ได้ทุกรูปแบบทั้งพนักงานรายเดือน รายวันและอื่น ๆ ครอบคลุมวงจการจ่ายทุกประเภท สามารถคำนวณภาษีเงินได้ หรือรายการหักต่าง ๆ พร้อมพิมพ์รายงานเป็นแบบ Pull down Menu ภาษาไทย มีส่วนช่วยเหลือทุกขั้นตอนเหมือนมีคู่มือฉบับย่ออยู่กับตัว ช่วยให้ทำงานได้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องฝึกอบรม และ Point of Sale เป็นโปรแกรมขายปลีก ณ จุดขาย โปรแกรมทำงานแบบฟรอมออฟฟิศ ออกแบบให้มีลักษณะเดียวกับเครื่องเก็บเงินสด สามารถบันทึกการชำระเงินจากลูกค้าได้ทั้งเงินสด และบัตรเครดิต กำหนดสินค้าราคาพิเศษ ราคาสินค้าโปรโมชั่น หรือลดราคาจากราคาขายปกติ เมื่อเกินเวลาที่ตั้งไว้โปรแกรมคิดราคาตามปกติทันที ใช้ได้ทั้งกิจการแบบที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและไม่อยู่ในระบบ บันทึกเงินรวมของสินค้าแทนการบันทึกจำนวนสินค้า และกำหนดเงื่อนไขการทำงานของโปรแกรมได้หลายรูปแบบ เพื่อความเหมาะสมของกิจการ กำหนดรหัสสินค้าได้ไม่จำกัดจำนวน มีระบบพาสเวิร์ด 2 ชั้น เพื่อป้องกันการลักลอบใช้เครื่อง พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตของผู้ใช้แต่ละคน

7. Express บริษัทเอ็กเพรสซอฟต์แวร์ กรุ๊ป จำกัด

เป็นโปรแกรมบัญชีที่ทำงานอยู่ภายใต้ระบบดอส แต่ทำงานบนระบบวินโดวส์ 95, 98 และเอ็นที ได้รวบรวมระบบบัญชีถึง 11 ระบบไว้ด้วยกันเป็นโปรแกรมเดียว ได้แก่ ระบบบัญชีแยกประเภท ระบบควบคุมสินค้าคงคลัง ระบบการขาย ระบบลูกหนี้ ระบบการซื้อ ระบบเจ้าหนี้ ระบบควบคุมเช็คและเงินสด ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ระบบวิเคราะห์การขาย ระบบวิเคราะห์การซื้อ โดยข้อมูลจะเชื่อมโยงถึงกันโดยอัตโนมัติ ทำให้ช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน เพียงแต่บันทึกข้อมูลรายวันการซื้อและการขายเท่านั้นเอง ต่อจากนั้นโปรแกรมจะนำข้อมูลไปปรับปรุงในแต่ละระบบที่เกี่ยวข้องให้เองโดยอัตโนมัติ และสามารถพิมพ์รายงานต่าง ๆ ได้

ทันท่วงที รายงานแต่ละระบบต้องใช้เครื่องพิมพ์ต่อเมตริกซ์แคร์ยาวเท่านั้น ใช้งานง่ายสะดวก รวดเร็ว เข้าใจระบบการใช้งานได้ง่าย ไม่ซับซ้อน มีคำอธิบายชัดเจน ในด้านการรักษาความปลอดภัยนั้น ผู้ดูแลระบบสามารถกำหนดสิทธิการใช้งานข้อมูลของผู้ใช้งานแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ตามต้องการ กำหนดรหัสลับให้กับผู้ใช้งานแต่ละคนได้ไม่จำกัด นอกจากนี้ยังมีทีมงานให้คำปรึกษาและตอบปัญหาเกี่ยวกับโปรแกรมทางโทรศัพท์ ช่วยตรวจสอบข้อมูลที่ผิดพลาดได้โดยส่งข้อมูลหรือนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาที่บริษัท นอกจากนี้ยังมีการให้บริการตลอดอายุการใช้งาน

8. Formula Series บริษัทคริสตอลซอฟท์แวร์แพ็คเกจ จำกัด

เป็นระบบบัญชีที่แบ่งเป็นโมดูล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเลือกซื้อเฉพาะโมดูลที่ต้องการใช้บางส่วน ไม่จำเป็นต้องซื้อทั้งหมด เพื่อความเหมาะสมกับประเภทธุรกิจ โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ Formula 4 ใช้งานด้านแบ็กออฟฟิศ สามารถรองรับเอกสาร ซอร์สดอกคิวเมนต์ ซึ่งแตกต่างกันแทบทุกชนิด ที่ใช้ในระบบบัญชีมีความยืดหยุ่นสูง เป็นซูเปอร์ GL สามารถเชื่อมต่อกับฟรอนต์ออฟฟิศต่าง ๆ ได้ คีอมองย้อนกลับไปดูเอกสารต้นตอได้ ตรงตามหลักบัญชี และระเบียบสรรพากร นอกจากนี้ยังสามารถปรับรายการบันทึกที่อยู่นอกเหนือรูปแบบที่เกิดขึ้นประจำวันให้เข้ากับระบบคอมพิวเตอร์ได้อย่างไม่ติดขัด และครบถ้วน Formula 3 เป็นระบบบัญชีที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์แบบ ตั้งแต่การ Online Post, Online Update และ Online Correction ช่วยให้การดำเนินงานทั้งหมดยืนยันยอดกันอย่างถูกต้องและสะดวกสบายอย่างยิ่ง แม้กระทั่งการยกเลิกรายการ ก็จะกลับบัญชีโดยอัตโนมัติ สามารถทำงานได้อย่างเป็นอิสระ สามารถทดลองปิดงวดได้ตลอดเวลา โดยไม่ทำให้ข้อมูลถูกล้างทิ้ง

9. Geneus บริษัทไทยซอฟท์แวร์ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด

เป็นโปรแกรมบัญชีที่ใช้งานง่ายสามารถใช้ได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับธุรกิจทั่วไป นำเสนอข้อมูลในรูปแบบรายงาน และสถิติเพื่อให้การวางแผนทางด้านบัญชี สะดวก รวดเร็วและคล่องตัว เป็นโปรแกรมที่มีระบบย่อยถึง 12 ระบบด้วยกันคือ ระบบใบสั่งซื้อ ระบบคลัง สินค้า ระบบใบสั่งซื้อ บัญชีเจ้าหนี้ บัญชีแยกประเภท บัญชีเงินเดือน ระบบบันทึกเวลาการทำงาน ระบบจัดการความปลอดภัย ระบบบัญชีเงินผ่อนและเช่าซื้อ ระบบงานพัสดุ โดยระบบย่อยทุกระบบ ได้รับการออกแบบให้มีวิธีการใช้งานเป็นมาตรฐานเดียวกัน และยังมีระบบ View ช่วยในการค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถจัดเก็บข้อมูลได้หลายชุด หลายบริษัท สะดวกในการดูแลข้อมูลทางบัญชีของบริษัทในเครือ ข้อมูลจะได้รับความปลอดภัยจากผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าสู่ระบบ ด้วยการกำหนดรหัสประจำตัวผู้ใช้และรหัสผ่าน ตลอดจนกำหนดระดับสิทธิเข้าไปใช้งานหัวข้อต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้แต่ละคน

10. HappySoft บริษัทแฮปปี้ซอฟท์ จำกัด

โปรแกรมสำเร็จรูปภาษาไทย สำหรับธุรกิจทุกรูปแบบ เรียนรู้วิธีการใช้งานได้อย่างรวดเร็ว โดยมีข้อความอธิบายทุกขั้นตอนที่ใช้งานโดยมีให้เลือกทั้งระบบ Single User และ LAN โดยไม่จำกัดจำนวน ยูสเซอร์ เป็นโปรแกรมระบบบัญชีรวมที่มีระบบงานครบถ้วน ซึ่งได้แก่บัญชีแยกประเภท บัญชีสินค้าคงคลัง ระบบประกอบสินค้า ระบบขายและวิเคราะห์การขาย ระบบการจัดซื้อ บัญชีลูกหนี้การค้า บัญชีเจ้าหนี้การค้า ระบบควบคุมเงินสดและเช็ค โดยระบบงานทั้งหมดทำงานเชื่อมโยงกันอย่างสอดคล้องและสมบูรณ์แบบ โปรแกรมจะช่วยแบ่งภาระทางการบัญชีได้เป็นอย่างดี สามารถกำหนดสินค้าได้ 18 หลัก และรองรับการใช้

รหัสบาร์โค้ด TAN-8 รองรับภาษีมูลค่าเพิ่มได้อย่างละเอียด ระบบเงินสด-เช็ค มีความยืดหยุ่นสูง รองรับได้ทั้งเงินสด-เช็ค ล่วงหน้า เลือกบัญชีธนาคารได้หลายบัญชี และสามารถพิสูจน์ยอดกับแบงก์สเตทเมนต์ได้ และยัง มีระบบ Recover ในตัวเอง เพื่อช่วยเหลือผู้ใช้ให้พ้นจากการสูญเสียบัญชี เนื่องจากความผิดพลาดบางอย่าง มีความเข้ากันได้กับซอฟต์แวร์เวอร์ชันก่อน ๆ HappySoft สามารถรองรับธุรกิจได้ทุกระดับทั้งในปัจจุบัน และอนาคต และตรงตามมาตรฐานของกรมสรรพากรครบทุกประเภท มีบริการหลังการขายอย่างต่อเนื่องและ ครบวงจร โดยให้คำแนะนำในการวางระบบบัญชี และจัดเตรียมบุคลากร มีตารางการอบรม การใช้โปรแกรม เป็นขั้นต้นจนจนสามารถใช้งานได้จริง ให้บริการอบรมการใช้งาน ณ สำนักงานของลูกค้า บริการอัพเกรด โปรแกรมฟรี ภายใน 1 ปี และยังมีบริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ โมเด็ม และแฟกซ์ (Windows Magazine. 2542 : 103-109)

การพัฒนาโปรแกรมขึ้นเพื่อใช้ในงานบัญชี

หัวใจสำคัญที่สุดของโปรแกรมบัญชี คือการสร้างรายงานทางการเงินที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ ซึ่งรายงานตามมาตรฐานของโปรแกรมแต่ละโปรแกรมมักจะไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ดังนั้นสถานประกอบการธุรกิจ จึงอาจจะมีการพัฒนาโปรแกรมบัญชีขึ้นใช้งานเอง โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านระบบงานบัญชี และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดทำโปรแกรม เพื่อสนองความต้องการตามลักษณะของธุรกิจ โดยต้องมีการ ตรวจสอบว่าจำเป็นต้องใช้โปรแกรมบัญชีหรือไม่ และต้องการใช้เพื่อทำงานในเรื่องใด ดำเนินการพัฒนา โปรแกรม โดยต้องคำนึงถึงหลักการบัญชี ความถูกต้องตามหลักมาตรฐานทางการบัญชี และระเบียบกรม สรรพากร ไม่ขัดแย้งกับลักษณะของธุรกิจ มีการทดลองใช้ การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความสมบูรณ์ของ ระบบ ซึ่งการพัฒนาโปรแกรมขึ้นมาใช้งานเอง มีข้อดี คือ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ มีความยืดหยุ่นสูง แต่มีข้อเสียคือ การลงทุนสูงกว่าการซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้เวลาในการพัฒนานาน และมีโอกาสพัฒนาไม่ สำเร็จสูง ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงที่มงาน

มาตรฐานโปรแกรมบัญชีในการจัดทำรายงานด้วยคอมพิวเตอร์

เงื่อนไขที่สำคัญที่ทำให้กิจการต้องจัดทำหรือจัดหาซอฟต์แวร์บัญชี ให้มีคุณสมบัติเป็นไปตาม มาตรฐานซอฟต์แวร์ของกรมสรรพากร มีดังนี้

1. การลงรายการในรายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ รายงานสินค้าและวัตถุดิบ และรายงาน มูลค่าของฐานภาษีพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ หมายความว่า

1.1 ผู้ประกอบการจดทะเบียนใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดรายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ รายงานสินค้าและวัตถุดิบ และรายงานมูลค่าของฐานภาษีทุกรายงาน ไม่ใช่เลือกทำบางรายงาน ดังนั้นจะใช้ คอมพิวเตอร์จัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบ แต่ใช้มือคนจัดทำรายงานภาษีซื้อ รายงานภาษีขายไม่ได้ ถือว่า ขัดกับประกาศฉบับที่ 63

1.2 ผู้ประกอบการจดทะเบียนใช้คอมพิวเตอร์แทนเครื่องพิมพ์ดีด โดยนำข้อมูลมาป้อนเข้าสู่ โปรแกรมตารางกระดาษทำการ (Spread sheet เช่น Excel, Lotus) กรมสรรพากรถือว่าผู้ประกอบการจดทะเบียนใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำรายงานภาษีแล้ว เข้าเงื่อนไขตามประกาศฉบับที่ 63

2. การลงรายการในรายงานภาษีจะลงเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ หมายความว่า

2.1 ผู้ประกอบการจดทะเบียน จะลงเป็นภาษาไทยปะปนกับภาษาอังกฤษได้

2.2 ผู้ประกอบการจดทะเบียน จะลงเป็นภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาไทย และภาษาอังกฤษไม่ได้ ถ้าผู้ประกอบการที่ประสงค์จะลงเป็นภาษาอื่น ต้องขออนุญาตและได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรก่อน

มาตรฐานซอฟต์แวร์ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 63) แบ่งออกได้ 4 ชนิด คือชนิด ก. ชนิด ข. ชนิด ค. และชนิด ง. หมายความว่าผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ลงรายการในรายงานภาษีด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วจะต้องใช้ซอฟต์แวร์บัญชีที่มีคุณสมบัติสอดคล้องหรือเข้าชนิดใดชนิดหนึ่งใน 4 ชนิด ดังกล่าวเท่านั้น ถ้าซอฟต์แวร์บัญชีไม่เข้าชนิดใดชนิดหนึ่งเลย ถือว่าขัดกับประกาศ ฉบับที่ 63

ชนิด ก.

1. เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล (Data Entry) และโอนย้ายเข้าบัญชีแยกประเภท (Post) แล้วจะแก้ไขรายการนั้น ๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี หมายถึง

ก. เมื่อบันทึกข้อมูลแล้ว จะต้องโอนรายการเข้าบัญชีแยกประเภทด้วย และสามารถพิมพ์รายงานจากบัญชีแยกประเภทเพื่อตรวจสอบได้ หมายความว่า

(1) เมื่อบันทึกข้อมูลเข้าระบบคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะบันทึกข้อมูลเข้าแบบใด จะไม่มีการบันทึกข้อมูลนั้นซ้ำ หรือบันทึกใหม่ (re-entry) ไปได้ เรียกว่า เป็นการบันทึกข้อมูลครั้งเดียว (Single point entry) แล้วนำข้อมูลบันทึกไว้ผ่านรายการ หรือโอนข้อมูลที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ เข้าสู่ระบบบัญชีแยกประเภท (GL = General ledger)

(2) ระบบคอมพิวเตอร์สามารถจัดพิมพ์รายงานภาษีออกมาจากแฟ้มข้อมูลบัญชีแยกประเภทได้ทันทีเมื่อต้องการ หรือเพื่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

(3) ระบบบัญชีแยกประเภทต้องสามารถเชื่อมโยง (link) ได้กับระบบการจัดทำรายงานภาษี

(4) ทั้งระบบรายงานภาษีและระบบบัญชีแยกประเภทต้องจัดทำด้วยคอมพิวเตอร์

ข. การแก้ไขรายการไม่ให้ใช้วิธีลบทิ้งหรือล้างรายการออก แต่ให้ใช้วิธีบันทึกรายการปรับปรุงเพิ่มเข้าไป เพื่อแสดงรายการก่อนปรับปรุงหลังปรับปรุงให้เห็น หมายความว่า

(1) การแก้ไขรายการข้อมูลหลังจากที่โอนเข้าบัญชีแยกประเภทแล้วต้องมีร่องรอยการตรวจสอบให้เห็น

(2) การแก้ไขรายการข้อมูลในแฟ้มข้อมูลรายการ (Journal file) ก่อนการโอนข้อมูลเข้าแฟ้มบัญชีแยกประเภทจะมีหรือไม่มีร่องรอยการตรวจสอบให้เห็นก็ได้ตามประกาศฉบับที่ 63 แต่เพื่อระบบควบคุมภายในที่ควรจะมีร่องรอยการตรวจสอบให้เห็น

(3) การแก้ไขรายการ ห้ามใช้วิธีลบทิ้งและห้ามใช้วิธีล้างรายการเดิมที่ผิดพลาดโดยปราศจากร่องรอยการตรวจสอบให้เห็น

(4) การแก้ไขรายการ ให้ใช้วิธีบันทึกการปรับปรุงเพิ่มเข้าไปซึ่งตามหลักการบัญชีมีอยู่ 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 บันทึกการกลับรายการบัญชีเดิมที่ผิดพลาด (reversing entry) และบันทึกการบัญชีใหม่ที่ถูกต้องเข้าไป วิธีนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากในทางปฏิบัติ วิธีที่ 2 บันทึกการปรับปรุงแก้ไขจากรายการบัญชีเดิมที่ผิด ให้เป็นรายการบัญชีที่ถูกต้องเลยทีเดียว วิธีนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากในทางทฤษฎี ไม่ว่าจะ

จะเลือกใช้วิธีใดก็ตามจะทำให้เห็นถึงรายการก่อนปรับปรุง (ที่ผิดพลาด) และรายการหลังปรับปรุง (ที่ถูกต้อง) เป็นร่องรอยการตรวจสอบได้

ค. สามารถแสดงรายการแก้ไขปรับปรุงรายการ (Audit trail) โดยอัตโนมัติ ซึ่งต้องระบุต้นตอของเอกสาร เช่น Document number หรือ Reference number พร้อมทั้งแสดงวันที่ เวลาที่เกิดรายการ รหัสประจำตัวของผู้ทำรายการแต่ละรายการ และจำนวนรายการที่มีการแก้ไขปรับปรุงด้วย หมายความว่า

(1) ซอฟต์แวร์จะต้องแสดงร่องรอยการตรวจสอบทุกครั้งที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐานและจัดเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มแก้ไข (Log file) หรือพิมพ์ออกเป็นรายงานแก้ไขปรับปรุงรายการ (Error and correction report)

(2) ข้อมูลที่ต้องมีอยู่ในรายงานแก้ไขปรับปรุงรายการ มีดังนี้

- เลขที่ของเอกสารที่ใช้ในการแก้ไขข้อมูลและผ่านการอนุมัติหรือเลขที่อ้างอิงของรายการแก้ไข

- วันที่และเวลาที่เกิดหรือบันทึกการแก้ไขรายการปรับปรุง
- รหัสประจำตัวของผู้จัดทำรายการปรับปรุง (User ID)
- จำนวนรายการที่มีการแก้ไขปรับปรุงทั้งหมด

ง. ปฏิเสธการทำรายการปกปิดหรือซ่อนรายการรายงานแก้ไขปรับปรุงรายการ (Hide audit trail) ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หมายความว่า

- (1) ซอฟต์แวร์ ต้องบันทึกและเปิดเผยให้เห็นถึงรายการแก้ไขปรับปรุงที่เกิดขึ้น
- (2) ซอฟต์แวร์ ต้องเปิดเผยให้เห็นถึงรายการแก้ไขปรับปรุงทั้งหมดที่เกิดขึ้น

2. เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้หลีกเลียงภาษี ถ้าเป็นโปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source Code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น

ก. เขียนขึ้นตามเงื่อนไขกฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดตามประมวลรัษฎากร หมายความว่า

- (1) รายการขาย ได้คำนวณภาษีขาย ในอัตราร้อยละ 7 หรือ 1.5 หรือ 0 ได้อย่างถูกต้อง
- (2) รายการซื้อ ได้รวมภาษีซื้อที่สามารถนำมาหักออกจากภาษีขาย ไม่นับรวมภาษีซื้อ

ต้องห้าม

(3) รายการรับ-จ่าย วัตถุดิบและสินค้า บันทึกตรงตามวันที่เกิดรายการ บันทึกจำนวนรับ-จ่าย จำนวนยอดคงเหลือถูกต้อง

ข. ไม่สามารถกำหนดหรือเลือกวิธีการประมวลผลข้อมูล เช่นกำหนดเงื่อนไขให้ยอดขายสินค้าชนิดเดียวกันบางรายการนำไปเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม บางรายการไม่ต้องนำไปเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

โปรแกรม ไม่เปิดโอกาสให้กิจการสามารถเลือกปฏิบัติ ละเว้น หรือหลีกเลียงการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายภาษีอากรได้

ค. สามารถแสดงยอดรวมและเปรียบเทียบยอดเพื่อตรวจนับความครบถ้วนของข้อมูลขณะทำการประมวลผล หมายความว่า

(1) โปรแกรมต้องมีการควบคุมยอดรวม (Control total) เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลได้ ว่าก่อนการประมวลผลมีจำนวนรายการ หรือจำนวนเงินรวมทั้งหมดเท่าใด หลังการประมวลผลมีจำนวนรายการหรือจำนวนเงินเท่าใด ถูกต้องหรือไม่อย่างไร

(2) โปรแกรมต้องไม่เปิดโอกาสให้กิจการละเว้นหรือเลือกรายการที่จะผ่านเข้าไปยังระบบบัญชีแยกประเภท

ง. สามารถตรวจนับจำนวนรายการ (Transaction) ที่มีอยู่ในแฟ้มข้อมูล (File) ว่าอยู่ครบถ้วนหรือไม่ และสามารถสอบยันกับจำนวนรายการที่นำเข้ามาว่าตรงกันหรือไม่ หมายความว่า

(1) โปรแกรมต้องมีการนับจำนวนรายการ (Record count) ก่อนการป้อนข้อมูลและหลังการป้อนข้อมูล แล้วนำมากระทบยอดกันว่าถูกต้องกันหรือไม่

(2) โปรแกรมต้องมีการนับจำนวนรายการก่อนการประมวลผลและหลังการประมวลผล แล้วนำมากระทบยอดกันว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่

จ. กรณีงบการเงินมีงบประกอบหรืองบย่อย ต้องสามารถแสดงรายละเอียดของงบประกอบหรืองบย่อยซึ่งเป็นที่มาของงบการเงินรวม (Consolidate) เป็นรายงานด้วย หมายความว่า

(1) สำนักงานใหญ่ใช้โปรแกรมจัดทำงบการเงินรวมกับสาขาซึ่งมีงบย่อยแล้วนำงบการเงินรวมหรือรายงานภาษียื่นต่อกรมสรรพากร โปรแกรมจะต้องมีรายละเอียดของงบย่อยที่นำมาประกอบขึ้นเป็นงบการเงินรวมนั้น

(2) สำนักงานใหญ่ที่ใช้โปรแกรมที่เขียนหรือพัฒนาขึ้นเอง แล้วนำโปรแกรมนี้ไปให้สาขาของตนใช้ ถือว่าสำนักงานใหญ่เป็นซอฟต์แวร์แฮกซ์ ต้องขอเลขประจำตัวซอฟต์แวร์แฮกซ์ด้วย

ฉ. สามารถบวกลบรายการทำงบบการเงินเพื่อการคำนวณกำไรสุทธิที่ต้องเสียภาษีและมีรายงานซึ่งระบุที่มาของรายการ เช่น Document number ด้วยหมายความว่า

(1) โปรแกรมต้องสามารถแสดงรายการบวกลบหรือหักออกจากรายการในงบการเงิน เพื่อให้แสดงรายการตามเงื่อนไขของกรมสรรพากร เพื่อนำไปคำนวณภาษีต่อไป

(2) รายการบวกลบหรือหักออกจะต้องมีการระบุแหล่งที่มาอย่างชัดเจนโดยอ้างอิงเลขที่ของเอกสาร

ช. ไม่สามารถ Post sale ได้โดยไม่ Post ภาษีมูลค่าเพิ่มพร้อมกัน หมายความว่า

โปรแกรมต้องมีการโอนหรือผ่านรายการยอดขายไปพร้อม ๆ กับภาษีขาย จะเลือกผ่านรายการยอดขายไปพร้อม ๆ กับภาษีขาย จะเลือกผ่านรายการยอดขายอย่างเดียวโดยไม่ผ่านรายการภาษีขายไม่ได้

อนึ่งถ้าเป็นโปรแกรมที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้รหัสต้นทางไปกับซอฟต์แวร์นั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียน (ผู้ซื้อ) แก้ไขเปลี่ยนแปลงรหัสต้นทางให้ผิดไปจากเดิม แต่ถ้าผู้ขายซอฟต์แวร์ได้ให้รหัสต้นทางไป จะถือว่าผู้ประกอบการจดทะเบียน (ผู้ซื้อ) เป็นผู้พัฒนาโปรแกรมนั้นขึ้นเอง

3. เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่านหรือแก้ไขข้อมูลได้

ก. สามารถแสดงภาพการทำงานรวมของระบบ (System flowchart) หมายความว่า

โปรแกรมต้องสามารถแสดงผังระบบงานได้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปจอภาพหรือรูปรายงานที่พิมพ์ออกมาจากเครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์

ข. ให้แสดงระดับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่หน้าจอ โดยระบุจำนวนและระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่านหรือแก้ไขข้อมูลได้ หมายความว่า

โปรแกรมต้องแสดงระดับการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ทุกคนได้ว่า รหัสประจำตัวพนักงาน ชื่อพนักงาน ระดับการเข้าถึง (แบบบันทึกได้อย่างเดียว แบบอ่านได้อย่างเดียว หรือแบบแก้ไขได้) พร้อมทั้งแสดงจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละระดับการเข้าถึง

ค. โปรแกรมและแฟ้มข้อมูลมีการควบคุมโดยใช้รหัสผ่าน (Password) และการตั้งรหัสผ่านสำหรับผู้แก้ไข ต้องตั้งเพิ่มแยกต่างหากจากส่วนอื่น หมายความว่า

โปรแกรมต้องมีการใช้รหัสผ่านเพื่อควบคุมการเข้าถึง (Access) โดยเฉพาะการเข้าถึงระดับแบบแก้ไขข้อมูลนั้นต้องแยกต่างหากจากระดับอื่น

ง. มีรายงานบันทึกการใช้รหัสผ่าน (Password) ในการทำงาน โดยระบุให้ทราบถึงรหัสประจำตัวของผู้ปฏิบัติงาน งานที่ทำ และวันเวลาที่ปฏิบัติงาน สำหรับรายการแก้ไข ต้องระบุให้ทราบถึงรหัสประจำตัวของผู้ปฏิบัติงาน จำนวนและรายละเอียดของรายการที่มีการแก้ไขปรับปรุง หมายความว่า

โปรแกรมต้องมีการจัดบันทึกร่องรอยการตรวจสอบ หรือการทำงานกับแฟ้มข้อมูลและโปรแกรมคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ไว้ในแฟ้ม Computer log แล้วจัดพิมพ์ออกเป็นรายงานบันทึกการใช้งานได้ โดยแสดงข้อมูลรายละเอียดดังกล่าว ชำรงต้น

จ. ถ้าแฟ้มข้อมูลมีการควบคุมโดยการ Encryption เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูล ถ้ามีการทำ Decrypting ต้องบันทึกหลักฐานไว้ทุกครั้ง เพื่อทำรายงานได้ หมายความว่า

เมื่อโปรแกรมมีการเข้ารหัสลับสำหรับข้อมูลที่สำคัญและเป็นความลับแล้ว ทุกครั้งที่มีการถอดรหัสลับ จะต้องบันทึกร่องรอยตรวจสอบเก็บไว้เพื่อจัดพิมพ์ออกมาเป็นรายงานได้ในภายหลัง

4. เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชีเป็นไปตามหลักบัญชีคู่ (Double Entry Accounting) หมายความว่า

(1) การบันทึกบัญชีใช้ระบบบัญชีคู่ กล่าวคือทุกรายการค่าจะต้องมีการเดบิตบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชี และการเครดิตอีกหนึ่งหรือหลายบัญชีโดยยอดรวมจำนวนเงินทางด้านเดบิตต้องเท่ากับยอดรวมจำนวนเงินทางด้านเครดิตเสมอ

(2) การบันทึกบัญชีต้องบันทึกรายการค้าลงในแฟ้มรายการเบื้องต้น (Journal file) ก่อนเรียงลำดับตามวันและเวลาที่เกิดรายการ ต่อจากนั้นจึงผ่านรายการ (Post) ไปยังแฟ้มบัญชีแยกประเภททุกสิ้นงวด (ปกติทุกวันสิ้นเดือน) เก็บยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท จัดทำบทดลองออกมาเพื่อจัดทำงบการเงินต่อไป

ชนิด ข.

1. เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล (Data Entry) และโอนย้ายเข้าบัญชีแยกประเภท (Post) แล้วจะแก้ไขรายการนั้น ๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี

2. เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้หลีกเลี่ยงภาษี ถ้าเป็นโปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source Code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น

3. เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่านหรือแก้ไขข้อมูลได้

4. เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชีเป็นไปตามหลักบัญชีคู่ (Double Entry Accounting)

(1-4 เนื้อหาและรายละเอียดเช่นเดียวกับชนิด ก)

5. เป็นโปรแกรมที่ถ้ามีระบบซอฟต์แวร์ในระบบใด ระบบซอฟต์แวร์นั้นทุกระบบ เช่น ระบบขาย ระบบพัสดุฯ บันทึกเข้าระบบบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติและแก้ไขโดยไร้ร่องรอยไม่ได้ หมายความว่า ซอฟต์แวร์มีระบบบัญชีอื่นบางระบบเข้ามาเสริมเชื่อมโยงเพิ่มเติม เช่นระบบลูกหนี้ ระบบสินทรัพย์ถาวร ระบบบัญชีเหล่านี้ต้องบันทึกเข้าระบบบัญชีแยกประเภท เช่นเดียวกับซอฟต์แวร์ ชนิด ก.

ชนิด ค.

1. เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล (Data Entry) และโอนย้ายเข้าบัญชีแยกประเภท (Post) แล้วจะแก้ไขรายการนั้น ๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี
2. เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้เกิดความเสี่ยงภาษี ถ้าเป็นโปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source Code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น
3. เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่านหรือแก้ไขข้อมูลได้
4. เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชีเป็นไปตามหลักบัญชีคู่ (Double Entry Accounting)
(1-4 เนื้อหาและรายละเอียดเช่นเดียวกับชนิด ก.)
5. เป็นโปรแกรมที่ระบบงานทุกระบบใช้คอมพิวเตอร์ และลงบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติและแก้ไขโดยไร้ร่องรอยไม่ได้ หมายความว่า ซอฟต์แวร์ มีระบบบัญชีทุกระบบที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันและระบบบัญชีเหล่านี้ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับซอฟต์แวร์ ชนิด ก.

ชนิด ง.

1. เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล (Data Entry) และโอนย้ายเข้าบัญชีแยกประเภท (Post) แล้วจะแก้ไขรายการนั้น ๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี
2. เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้เกิดความเสี่ยงภาษี ถ้าเป็นโปรแกรมที่ใช้กับ PC ผู้ขายซอฟต์แวร์ไม่ได้ให้ Source Code ไปกับซอฟต์แวร์นั้น
3. เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่านหรือแก้ไขข้อมูลได้
4. เป็นโปรแกรมที่การบันทึกบัญชีเป็นไปตามหลักบัญชีคู่ (Double Entry Accounting)
5. เป็นโปรแกรมที่ระบบงานทุกระบบใช้คอมพิวเตอร์ และลงบัญชีแยกประเภทโดยอัตโนมัติและแก้ไขโดยไร้ร่องรอยไม่ได้

(1-5 เนื้อหาและรายละเอียดเช่นเดียวกับชนิด ค.)

6. มีรหัสที่แจ้งไว้ที่กรมสรรพากรซึ่งทำให้สามารถผ่านรหัส Security ต่าง ๆ ทั้งสิ้นได้ ใส่ของปิดผนึกซึ่งกรมสรรพากรจะไม่เปิด ยกเว้นต่อหน้าผู้ประกอบการ หมายความว่า

ผู้ประกอบการส่งมอบรหัสผ่านต่าง ๆ ของระบบปลอดภัยทั้งหมดที่มีอยู่ในซอฟต์แวร์ เรียกว่า กุญแจหลัก (Master Key) เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรสามารถเข้าถึงแฟ้มข้อมูลและแฟ้มโปรแกรมคำสั่งงานได้ทั้งหมดในทุกกรณี ข้อมูลกุญแจหลักนี้จัดเก็บไว้ในแผ่นดิสก์เกิด บรรจุของปิดผนึกอย่างแน่นหนา ส่งมอบให้ผู้อำนวยความสะดวกบริหารงานตรวจสอบภาษีอากร กรมสรรพากร จัดเก็บไว้ โดยกรมสรรพากรจะไม่เปิดของนี้ออก จนกว่าจะใช้ตรวจสอบและจัดทำต่อหน้าผู้ประกอบการด้วย

ทั้งนี้ ผู้จำหน่ายซอฟต์แวร์ได้ระบุไว้ที่หน้าจอเดียวกับชื่อโปรแกรมและได้ระบุไว้บนภาชนะบรรจุซอฟต์แวร์ดังกล่าว ซึ่งข้อความดังต่อไปนี้

“ซอฟต์แวร์นี้เขียนขึ้นโดย.....ซึ่งมีเลขประจำตัวซอฟต์แวร์แฮร์ เลขที่.....เป็นซอฟต์แวร์เลขที่.....และเป็นซอฟต์แวร์ตามมาตรฐานซอฟต์แวร์เพื่อภาษีสรรพากรชนิด.....กล่าวคือ.....(ระบุคุณสมบัติข้างต้น).....”

ความใน 1 ถึง 3 ของมาตรฐานซอฟต์แวร์ชนิด ก ชนิด ข ชนิด ค หรือชนิด ง ข้างต้น มีดังต่อไปนี้

1. เป็นโปรแกรมที่เมื่อบันทึกข้อมูล (Data Entry) และโอนเข้าบัญชีแยกประเภท (Post) แล้วจะแก้ไขรายการนั้น ๆ โดยไร้ร่องรอยไม่ได้ ถ้าจะแก้ไขก็ต้องทำการปรับปรุงตามหลักบัญชี หมายความว่า

ก. เมื่อบันทึกข้อมูลแล้วจะต้องโอนรายการเข้าบัญชีแยกประเภทด้วยและสามารถพิมพ์รายงานจากบัญชีแยกประเภทเพื่อการตรวจสอบได้

ข. การแก้ไขรายการไม่ให้ใช้วิธีการลบทิ้งหรือล้างรายการออก แล้วให้ใช้วิธีบันทึกรายการปรับปรุงเพิ่มเข้าไป เพื่อแสดงรายการก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุงให้เห็น

ค. สามารถแสดงรายงานการแก้ไขปรับปรุงรายการ (Audit Trail) โดยอัตโนมัติ ซึ่งต้องระบุต้นตอของเอกสาร เช่น Document Number หรือ Reference Number พร้อมทั้งแสดงวันที่ เวลาที่เกิดรายการ รหัสประจำตัวของผู้ทำรายการแต่ละรายการ และจำนวนรายการที่มีการแก้ไขปรับปรุงด้วย

ง. ปฏิเสธการทำรายการปกปิดหรือซ่อนรายการรายงานการแก้ไขปรับปรุงรายการ (Hide Audit Trail) ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

2. เป็นโปรแกรมที่ช่วยไม่ให้หลีกเลี่ยงภาษี หมายความว่า เป็นโปรแกรมที่

ก. เขียนขึ้นตามเงื่อนไขกฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดตามประมวลรัษฎากร

ข. ไม่สามารถกำหนดหรือเลือกวิธีการประมวลผลข้อมูล เช่น การกำหนดเงื่อนไขให้ยอดขายสินค้าชนิดเดียวกันบางรายการนำไปเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม บางรายการไม่ต้องนำไปเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ค. สามารถแสดงยอดรวมและเปรียบเทียบยอดเพื่อตรวจนับความครบถ้วนของข้อมูลขณะทำการประมวลผล

ง. สามารถตรวจนับจำนวนรายการ (Transaction) ที่มีอยู่ในแฟ้มข้อมูล (File) ว่าอยู่ครบหรือไม่ และสามารถสอบย้อนกับจำนวนรายการที่นำเข้ามาว่าตรงกันหรือไม่

จ. กรณีงบการเงินมีงบประกอบหรืองบย่อย ต้องสามารถแสดงรายละเอียดของงบประกอบหรืองบย่อยซึ่งเป็นที่มาของงบการเงินรวม (Consolidate) เป็นรายงานด้วย

ฉ. สามารถบวกกลับรายการทำงบบการเงิน เพื่อการคำนวณกำไรสุทธิที่ต้องเสียภาษี และมีรายงานซึ่งระบุที่มาของรายการ เช่น Document Number ด้วย

ช. ไม่สามารถ Post Sale ได้โดยไม่ Post ภาษีมูลค่าเพิ่มพร้อมกัน

3. เป็นโปรแกรมที่มีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลได้โดยต้องระบุระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน หรือแก้ไขข้อมูลได้ หมายความว่า

ก. สามารถแสดงภาพการทำงานรวมของทั้งระบบ (System Flowchart)

ข. ให้แสดงระดับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่หน้าจอ โดยระบุ จำนวน และระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถบันทึก อ่าน หรือแก้ไขข้อมูลได้

ค. โปรแกรมและแฟ้มข้อมูลที่ควบคุมโดยใช้รหัสผ่าน (Password) และการตั้งรหัสผ่านสำหรับผู้แก้ไข ต้องตั้งเพิ่มแยกต่างหากจากส่วนอื่น

ง. มีรายงานบันทึกการใช้รหัสผ่าน (Password) ในการทำงานโดยระบุให้ทราบถึง รหัส ประจำตัวของผู้ปฏิบัติงาน งานที่ทำ และวัน เวลาที่ปฏิบัติงาน สำหรับรายงานการแก้ไข ต้องระบุให้ทราบถึงรหัสประจำตัวของผู้ปฏิบัติ จำนวนและรายละเอียดของรายการที่มีการแก้ไขปรับปรุง

จ. ถ้าเพิ่มข้อมูลมีการควบคุมโดยการ Encryption เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูล ถ้ามีการทำ Decrypting ต้องบันทึกหลักฐานไว้ทุกครั้ง เพื่อทำรายงานได้

โทษที่ได้รับถ้าไม่ปฏิบัติตามประกาศฉบับที่ 63

ผู้ไม่ประกอบการจดทะเบียนไม่ปฏิบัติตามประกาศ ฉบับที่ 63 จะถูกปรับรายงานละ 2,000 บาท ต่อ 1 ครั้ง ที่เข้าตรวจสอบ และจะถูกเจ้าหน้าที่สรรพากรตรวจสอบมากขึ้น หรือบ่อยครั้งขึ้น (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ. 2541 : 35-41)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ชาลีสรี (กรมทะเบียนการค้า. 2540 : 39 ; อ้างอิงจาก Charles R. Necco. 1989 : 42-43 *Journal of information system Management*) ได้สรุปถึงสาเหตุที่กิจการล้มเหลวในการพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ไว้ว่า เกิดจากผู้บริหารระดับสูงไม่สนับสนุน หรือไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและกิจการไม่มีคณะกรรมการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (Steering Committee) ในการพัฒนาระบบงาน การเปลี่ยนความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของระบบงาน การเลือกเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ล้าสมัยเกินกว่าที่พนักงานจะเข้าใจ การขาดคู่มือหรือวิธีการพัฒนาระบบงานให้เป็นขั้นตอน อย่างเป็นมาตรฐาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบมีไม่เพียงพอ และได้รับการฝึกอบรมที่ไม่เพียงพอ

ดูบาร์ด (Dubard. 1993 : 212) ได้ศึกษากระบวนการคอมพิวเตอร์แบบพกพาในองค์กรกฎหมาย : ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ใช้ คุณลักษณะของผู้ใช้และความล้มเหลว เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ใช้ กับความพึงพอใจในการนำระบบคอมพิวเตอร์พกพาเข้ามาใช้ในองค์กรทางกฎหมาย พบว่าความกลัวในการใช้คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความกลัวการสูญเสียการควบคุมเมื่อนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ ประสพการณ์ทางคอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความกลัวการใช้คอมพิวเตอร์ และมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความเชื่อในประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้คอมพิวเตอร์

ไซมอน (Simon. 1994 : 273) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้สารสนเทศในการรับรู้ ความเข้าใจ และการแลกเปลี่ยนทักษะ ในด้านระบบคอมพิวเตอร์ให้ถ่ายทอดการใช้งาน และมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ กลายเป็นสิ่งสำคัญในขณะท้องกรธุรกิจต่าง ๆ ประสพปัญหาผู้ใช้ขาดประสพการณ์ และปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์มีมากขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

จิตตภัทร เกรือวรรณ (2536 : 31-35) ได้ทำการวิจัยเรื่องการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานของรัฐ พบว่า มีการแบ่งปัญหาเป็น 5 กลุ่มคือ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรได้แก่ เรื่องขาดแคลนผู้ปฏิบัติงาน ผู้ฝึกอบรมให้ความรู้ และผู้วางแผนระบบงานคอมพิวเตอร์ รวมทั้งผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ การไม่เข้าใจระบบคอมพิวเตอร์ ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ในเรื่องความล่าช้าในการอนุมัติงบประมาณ ชื่อเครื่องที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาเกี่ยวกับระบบ/ระเบียบราชการ ในเรื่องความล่าช้าในการดำเนินการจัดซื้อที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ในเรื่องการใช้งานไม่เต็มที่ ทั้งในแง่ของประสิทธิภาพและเวลา รวมทั้งคอมพิวเตอร์มีหลายระบบ ทำให้เป็นภาระในการที่จะดูแลรักษาและการต่อเชื่อมระบบที่แตกต่างนี้เข้าด้วยกัน และปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูล ในด้านการขาดการประสานงานกันด้านข้อมูล ไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ดี ข้อมูลที่จัดเก็บมีความล้าสมัย ผู้ปฏิบัติงานขาดความเข้าใจในเรื่องของระบบข้อมูล และข้อมูลที่เก็บไม่สนองความต้องการ

พิเชษฐ ตั้งสงฆ์ไพบูลย์ (2536 : 151-152) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประยุกต์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับระบบบัญชีสหกรณ์ร้านค้าในสถานศึกษา พบว่ามีการนำคอมพิวเตอร์ประยุกต์ใช้ในระบบงานด้านสมาชิก ได้แก่ ทะเบียนหุ้น ยอดซื้อของสมาชิก การคำนวณเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน ระบบงานด้านการจัดการสินค้า ได้แก่ การควบคุมสินค้าคงคลัง การหาระยะเวลาที่ควรสั่งซื้อสินค้า ระบบงานด้านบัญชีต่าง ๆ ได้แก่ บัญชีลูกหนี้ บัญชีเจ้าหนี้ บัญชีเงินเดือนพนักงานและบัญชีแยกประเภททั่วไป การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในระบบบัญชีสหกรณ์ ช่วยให้การปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้น

ธนิต เจริญจันทร์ (2539 : 124-126) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการควบคุมและการวางแผนสำหรับสำนักงานสอบบัญชี เป็นการทดสอบการทำงานของระบบให้ครบตามเงื่อนไขที่ต้องการ เช่นการรับงานระหว่างปี การสร้างแผนการตรวจสอบ เป็นต้น หลังจากการนำข้อมูลพื้นฐานเข้าสู่ระบบจึงทำการทดสอบการทำงานทั้งหมดในทุก ๆ เมนู และทดสอบการสืบค้นข้อมูล รวมทั้งทดสอบการปรับปรุงให้ทันสมัยและทดสอบการแก้ไขข้อมูล ผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ สามารถทำงานได้ถูกต้องตามที่ต้องการ ในการทดสอบการจัดพิมพ์รายงานนั้นได้ทำการสั่งพิมพ์รายงานโดยใช้เครื่องเลเซอร์ซึ่งพบว่าสามารถพิมพ์รายงานได้ถูกต้องตามที่ได้ออกแบบไว้ และตรงกับกรพิมพ์ที่สามารถเรียกดูได้จากทางหน้าจอ ในระบบการรักษาความปลอดภัย พบว่ามีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดีเพียงพอ กล่าวคือพนักงานไม่สามารถแก้ไขข้อมูลที่ไม่สิทธิแก้ไขรวมทั้งไม่สามารถใช้งานในเมนูที่ตนไม่มีสิทธิเข้าใช้ได้

การเปลี่ยนการควบคุมและการวางแผนจากระบบมือ (Manual) มาเป็นคอมพิวเตอร์ ดังนั้นจึงต้องมีการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์โดยเฉพาะสำหรับพนักงานและผู้บริหารของสำนักงานบางส่วนที่ไม่เคยชินกับระบบคอมพิวเตอร์ จากการปฏิบัติงานพบว่าความเร็วในการทำงานยังไม่เร็วเท่าที่ควร เนื่องจากเครื่องมีหน่วยความจำน้อย

นภาพร ณ เชียงใหม่ และคณะ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบต่อส่วนราชการ ไทย จากการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานด้านบัญชี-การเงินและแนวทางในการบริหารองค์การ พบว่า เป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ครอบคลุมงานบัญชีของส่วนราชการไทย ซึ่งสามารถออกรายงานข้อมูลพื้นฐานได้ตรงตามที่ทางราชการกำหนด แต่ละโปรแกรมทำงานเป็นเอกเทศตามงาน ที่แต่ละคนรับผิดชอบ หน่วยราชการสามารถเลือกใช้โปรแกรมให้เหมาะสม กับสมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ ของแต่ละหน่วยงานได้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้งานที่สำคัญ ได้แก่

1. ความไม่เชื่อมั่นในโปรแกรมว่าเป็นโปรแกรมที่ถูกต้องตามระเบียบราชการ ที่กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และหน่วยงานที่ต้นสังกัดอนุญาตให้ใช้ได้ จึงทำให้ไม่ยอมใช้อย่างต่อเนื่อง
2. พนักงานระดับปฏิบัติงานจะต้องทำงานทั้งสองระบบพร้อมกันทำให้งานหนักเกินไป
3. ไม่เชื่อมั่นในโปรแกรมบัญชีว่าจะทำงานได้เหมือนระบบมือแบบดั้งเดิมที่เคยทำ
4. เครื่องคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานใช้ทำงานพิมพ์เอกสารและงานอื่น จึงไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จะทำงานบัญชี

ศุภโชค วณิชชากรกุล (2539 : 89 - 91) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาระบบงานสารสนเทศหลักทรัพย์สำหรับบริษัทสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์ พบว่าเป็นระบบสารสนเทศที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นแบบผู้ใช้คนเดียว ควรจะมีการปรับปรุงระบบให้สามารถใช้งานในแบบผู้ใช้หลายคน เพื่อระบบจะสามารถทำงานได้ถูกต้อง สำหรับลูกค้าบัญชีเงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ ในระบบที่ได้พัฒนาขึ้น จะมีการคิดดอกเบี้ยลูกค้าทุกสิ้นเดือน ถ้าลูกค้าจะชำระดอกเบี้ยก่อน ระบบไม่สามารถที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ควรจะมีการพัฒนาในระบบนี้เพิ่มขึ้น ระบบเงินปันผลและสิทธิลูกหุ้น ระบบที่พัฒนาขึ้นนี้จะต้องให้ผู้ใช้งานมาทำการป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบเพื่อนำไปคำนวณหาสิทธิให้แก่ลูกค้า ควรจะมีการพัฒนาต่อ เพื่อให้สามารถดึงข้อมูลภายนอก เช่นอยู่ในรูปของเท็กซ์ไฟล์ เพื่อความสะดวกในการใช้งาน การพัฒนาโปรแกรมพิจารณาจากความต้องการสารสนเทศเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งประยุกต์ใช้กระบวนการในการวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ การออกแบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์เพื่อให้ได้ระบบสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้มากที่สุด อย่างไรก็ตามก็ยังคงเป็นไปได้ที่จะจัดสร้างระบบสารสนเทศที่จะครอบคลุมความต้องการให้ครบถ้วน และรองรับความต้องการที่เพิ่มเติมของการดำเนินธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นหากมีการนำระบบสารสนเทศที่จัดสร้างขึ้นนี้เพื่อติดตั้งใช้งาน ควรจะมีการพิจารณาเพิ่มเติมในเรื่องของความต้องการปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปในแต่ละบริษัทสมาชิก รวมถึงการพิจารณาซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งาน

วิชัย พัวรุ่งโรจน์ (2540 : 19-23) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการบัญชี พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากเลือกใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือระบบที่ใช้ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมสำหรับธุรกิจประเภทซื้อมา-ขายไปเท่านั้น จึงไม่สามารถที่จะรองรับงานของระบบบัญชีสำหรับโรงพิมพ์ได้ ก่อให้เกิดปัญหาในการออกแบบเอกสารต่าง ๆ ทางการบัญชี ความถูกต้องของข้อมูล การจัดเก็บประวัติข้อมูล รวมถึงการสืบค้นข้อมูลทางการบัญชี นอกจากนั้นแล้ว ยังพบว่ามีงานที่นักบัญชีต้องทำด้วยมือในปริมาณมาก ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการทำงาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน ความไม่น่าเชื่อถือของข้อมูล ความซ้ำซ้อนของข้อมูล และเกิดอุปสรรคในการทำงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในบริษัท

ข้อดีของระบบคือ เป็นระบบที่มีฟังก์ชันการทำงานครอบคลุมระบบงานบัญชีครบวงจร ซึ่งมีประโยชน์เมื่อต้องการใช้ระบบคอมพิวเตอร์สอดคล้องกันทั้งองค์กร เป็นระบบที่มีวิธีการใช้งานเป็นมาตรฐานเหมือนกันหมด ทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้ และช่วยให้จดจำวิธีการใช้งานได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถเก็บรายงานเป็นไฟล์ข้อความ (Text File) ซึ่งสามารถนำไฟล์เหล่านี้ ไปดัดแปลงในรูปแบบอื่น ๆ ได้ เช่น Excel, Word, Foxbase เป็นต้น ปัญหาของระบบ คือเป็นระบบที่ไม่สามารถเชื่อมโยงระบบบัญชีเงินเดือน (Payroll) เข้ากับระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปได้ เป็นระบบที่ใช้ได้กับเฉพาะระบบปฏิบัติการ Dos และใช้ได้กับข่ายงานบริเวณเฉพาะที่ (Lan) ที่ใช้ Novell NetWare เป็นระบบปฏิบัติการเท่านั้น และเป็นระบบคลังสินค้าไม่เหมาะสมสำหรับระบบธุรกิจที่ผลิต ระบบบัญชีเจ้าหนี้ และระบบบัญชีลูกหนี้ไม่สนับสนุนระบบภาษีซื้อและภาษีขาย ไม่สามารถโอนรายการจากระบบบัญชีเจ้าหนี้ และระบบบัญชีลูกหนี้เข้าไปยังระบบบัญชีแยกประเภทโดยตรง ระบบเงินเดือนไม่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับระบบบัญชีแยกประเภท

พัชรี จิตต์ผ่อง (2540 : 53-54) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป MIMS ในระบบสารสนเทศด้านการเงินและงบประมาณที่เหมืองแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป MIMS มีส่วนช่วยในการสนับสนุนการตัดสินใจในด้านการได้รับข้อมูลที่รวดเร็วขึ้นในการบริหารด้านบัญชีการเงินและงานงบประมาณ โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ระดับล่างมากขึ้น กล่าวคือ ด้านระบบบัญชีเจ้าหนี้มีผลต่อการบริหารการเงินเพราะสามารถทราบสถานะหนี้และจัดการบริหารการเงินได้ทันเวลา จัดทำงบกระแสเงินสด เพื่อจัดการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ให้ได้ตามกำหนดควรมีการควบคุมเกี่ยวกับข้อมูลรายละเอียดของผู้ขายหรือเจ้าหนี้ สามารถกระจายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและลงบัญชีในทันทีที่เกิดรายการ

ระบบบัญชีแยกประเภททั่วไปที่ใช้ระบบ MIMS สามารถเรียกใช้ข้อมูลระบบออนไลน์ (On-line) และเก็บข้อมูลครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น สามารถจัดเก็บและประมวลข้อมูลเชิงสถิติระบบการจัดฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ มีข้อมูลเพื่อจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานเปรียบเทียบรายได้อัตราใช้จ่ายจริงกับงบประมาณ งบวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายงวดปัจจุบันเทียบกับงวดก่อนหรือเทียบกับงบประมาณ วิเคราะห์แนวโน้มและอัตราส่วนต่าง ๆ

ระบบบัญชีต้นทุนมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตเพราะหลักเกณฑ์การรับค่าใช้จ่ายเข้าเป็นต้นทุน เมื่อมีการเบิกของสำรองคลังหรือเมื่อมีการจ่ายเงินแล้วเปลี่ยนเป็นรับรู้ค่าใช้จ่ายเข้าเป็นต้นทุนเมื่อมีการเบิกของสำรองคลัง

ระบบบัญชีทรัพย์สินถาวรสนับสนุนข้อมูล เพื่อวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน และความสามารถในการบริหารงานต่อทรัพย์สินถาวรที่มีอยู่

ระบบงบประมาณเป็นการกระจายอำนาจ และหน้าที่ในการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น โดยเป็นหน้าที่ของผู้จัดการในระดับต่าง ๆ ที่ตั้งงบประมาณ และเบิกใช้งบประมาณเองตามรหัสบัญชีศูนย์ต้นทุนและประเภทกิจกรรมที่ปฏิบัติงานอยู่

ระบบเดิมในส่วนภูมิภาคผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลส่งสำนักงานใหญ่ เมื่อพัฒนาระบบใหม่ ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จึงขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในการประมวลผลข้อมูลทางการเงิน อีกทั้งความถูกต้องของข้อมูลขึ้นอยู่กับความระมัดระวังและการเอาใจใส่ในการนำข้อมูลเข้าของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ

กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน บางกลุ่มเห็นว่าการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีมีส่วนช่วยในการทำงานที่รวดเร็วขึ้นและต้องใช้ความรู้ความสามารถมากขึ้นไปในการพัฒนางานที่รับผิดชอบอยู่ให้สอดคล้องกับโปรแกรมและ

ระบบการทำงานที่เปลี่ยนไป บางกลุ่มเห็นว่าการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป MIMS ยังไม่สามารถให้รายละเอียดได้ตามต้องการเหมือนข้อมูลที่เคยได้รับจากสำนักงานใหญ่และขาดข้อมูลที่เป็นภาษาไทย รายงานที่ใช้ปฏิบัติงานไม่ตรงกับความต้องการและแก้ได้ยาก อีกทั้งการอบรมการใช้โปรแกรมในช่วงเริ่มแรกมีเวลาในการศึกษาประมาณ 2-3 เดือน ประกอบกับที่ปรึกษาชาวต่างประเทศไม่คุ้นเคยกับระบบการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องศึกษาและค้นคว้าเอง เพื่อประยุกต์โปรแกรมกับระบบงานที่ปฏิบัติเดิม จึงขาดความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ปัญหาจากการใช้โปรแกรม MIMS มาใช้มีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการนำข้อมูลเข้าโปรแกรมจึงมีผลกระทบต่อระบบงานที่ต้องเปลี่ยนตาม เป็นการเพิ่มวิธีการปฏิบัติงาน เช่น การตรวจสอบเอกสารการจ่ายเงินต้องตรวจเอกสารแบบเดิมและตรวจสอบในระบบเพิ่มขึ้น การทำบัญชีเกี่ยวกับภาษีไม่สามารถตอบสนองการรายงานต่อกรมสรรพากรจึงต้องทำระบบเดิมควบคู่กับระบบใหม่

ข้อมูลของแต่ละหน่วยงานที่เคยอิสระต่อกันเมื่อมีการเชื่อมโยงใช้ฐานข้อมูลเดียวกันเกิดการขัดแย้งกัน ถ้าความต้องการใช้ข้อมูลไม่ตรงกันแต่ต้องกำหนดรูปแบบการใช้ฐานข้อมูลเดียวกันอีกทั้งการประมวลผลที่รวดเร็ว ถ้าข้อมูลที่นำเข้าผิดพลาดจะส่งผลให้การตัดสินใจของผู้บริหารผิดพลาดได้ทันที

รายงานที่ออกโดยโปรแกรม MIMS ต้องใช้โปรแกรมอื่น เพื่อปรับปรุงรายงานเพราะรายงานตามมาตรฐานของโปรแกรมไม่ตอบสนองการใช้งานและสิ้นเปลืองกระดาษในการออกรายงานเพิ่มขึ้น เกิดการทำงานซ้ำซ้อน กรณีต้องการรายงานภาษาไทย เช่นรายงานภาษี เพื่อนำส่งกรมสรรพากร รายละเอียดรายตัวของบัญชีเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และรายงานงบการเงินต่าง ๆ เช่น งบดุล งบกำไรขาดทุน โปรแกรมจะสามารถออกรายงานสิ้นสุดที่งบทดลองเท่านั้น

ผู้ปฏิบัติงานคิดว่าการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์มาใช้งาน จะทำให้มีการลดบุคลากรจึงเกิดความกังวลในระบบงานที่เปลี่ยนแปลงและในช่วงการเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานบางส่วนที่เคยชินกับระบบเดิมนาน จะเกิดการต่อต้านการใช้ระบบใหม่ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับระบบคอมพิวเตอร์

สุพรรณิ อำนาจมงคล (2540 : 77-78) ได้ทำการวิจัยเรื่องการออกแบบวัตถุประสงค์สำหรับระบบบัญชีแยกประเภท พบว่ามีข้อจำกัดของโปรแกรม คือเป็นระบบบัญชีแยกประเภทที่พัฒนาขึ้นเป็นระบบผู้ใช้คนเดียว (Stand alone) ไม่สามารถทำรายงานภาษีซื้อและภาษีขายซึ่งเป็นฟังก์ชันงานในระบบบัญชีย่อย เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นสำหรับบริษัทเดียว และจำกัดความยาวของข้อมูลในระบบบัญชีแยกประเภท จำกัดจำนวนรายการค้าและสมุดรายวัน

กรรณิกา ตั้งวานิชพงษ์ (2540 : 61-72) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานข้อมูลข่าวสารของบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดขอนแก่น พบว่าสภาพปัญหาด้านการใช้คอมพิวเตอร์ คือเครื่องคอมพิวเตอร์มีปริมาณไม่เพียงพอ ขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง โปรแกรมการใช้งานไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์มีข้อจำกัดในการประมวลผลข้อมูล มีขนาดหน่วยความจำน้อย เป็นสาเหตุที่ทำให้การทำงานล่าช้า ไม่ทันสมัยและขาดความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ทำให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือในการนำไปใช้ประโยชน์ ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้งโปรแกรมสำเร็จรูปที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เฉพาะงานและโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้โดยทั่วไป รวมทั้งบุคลากรไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้ด้านคอมพิวเตอร์

ประภากร แก้ววรรณ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุด วิทยาลัยเทคนิคในประเทศไทย พบว่า ปัญหาการใช้คือประสิทธิภาพของเครื่องไม่ดีพอ โปรแกรมที่ใช้อยู่ใช้ได้ เฉพาะงานใดงานหนึ่ง ขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และมีงบประมาณจำกัด

ประสิทธิ์ มูลเพี้ย (2541 : 64) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานของบุคลากร กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในด้านเครื่องช่วยคอมพิวเตอร์ ไม่มีบุคลากรในหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือเมื่อเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์มีปัญหา หรือเกิดขัดข้อง จำนวนเครื่องไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ และเครื่องมีขีดความสามารถต่ำ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ สรุปได้ว่าการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานต่าง ๆ มีสภาพความพร้อมในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้งาน และบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานและส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี
2. ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี สามารถแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ
  - 2.1 ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์
  - 2.2 ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป
  - 2.3. ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี
3. ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
  - 3.1 ด้านการปฏิบัติงาน
  - 3.2 ด้านค่าใช้จ่าย
  - 3.3 ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตภาคใต้ จำนวน 3 จังหวัด คือ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื่องจากจังหวัดดังกล่าวเป็นศูนย์กลางของธุรกิจ ในเขตภาคใต้ตอนบน โดยประชากร ได้แก่

- 1.1 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป
- 1.2 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจบริการ
- 1.3 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป
- 1.4 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจบริการ

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตภาคใต้ จำนวน 3 จังหวัด คือ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ดังนี้

- 2.1 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 10 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 3 คน รวม 18 คน
- 2.2 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจบริการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 6 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 4 คน รวม 19 คน
- 2.3 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 46 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 24 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 16 คน รวม 86 คน

2.4 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจบริการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 61 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 7 คน รวม 77 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-List) จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในเรื่องการสร้างแบบสอบถาม

3. สสำรวจสภาพ ปัญหา และผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ โดยการสัมภาษณ์จากผู้ปฏิบัติงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

4. นำผลการศึกษาจากข้อ 1, 2 และ 3 มาสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมาย ดังนี้คือ

4.1 สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี จำนวน 12 ข้อ

4.2 ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการ

ธุรกิจ

4.2.1 ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จำนวน 13 ข้อ

4.2.2 ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป จำนวน 15 ข้อ

4.2.3 ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี จำนวน 13 ข้อ

4.3 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

4.3.1 ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 15 ข้อ

4.3.2 ด้านค่าใช้จ่าย จำนวน 10 ข้อ

4.3.3 ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี 13 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติม

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำนวน 4 ท่าน คืออาจารย์อัปสร อนันต์อักษรกุล อาจารย์สุดใจ ขอเสริมศรีคุณราตรี เสียงใส และคุณนิพา เพชรดำ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ และนำมาปรึกษากับคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อปรับปรุงตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อมาขายไปหรือธุรกิจบริการ และผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจประเภทบริษัท จำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อมาขายไปหรือธุรกิจบริการ ในเขตจังหวัดภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และชุมพร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อด้วยสถิติการทดสอบค่าที่ แล้วเลือกข้อที่มีค่าที่ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แบบสอบถามดังนี้

7.1 ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ได้จำนวน 35 ข้อ

7.1.1 ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จำนวน 10 ข้อ

7.1.2 ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป จำนวน 15 ข้อ

7.1.3 ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี จำนวน 10 ข้อ

7.2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ได้จำนวน 35 ข้อ

7.2.1 ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 15 ข้อ

7.2.2 ด้านค่าใช้จ่าย จำนวน 10 ข้อ

7.2.3 ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี จำนวน 10 ข้อ

8. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อมาขายไปหรือธุรกิจบริการ และผู้ปฏิบัติงานบัญชีของสถานประกอบการประเภทบริษัท จำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อมาขายไปหรือธุรกิจบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ คือ ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ได้ความเชื่อมั่น .94 และความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ได้ค่าความเชื่อมั่น .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 3 มีนาคม – 20 มีนาคม 2543 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้จัดการบริษัทและห้างหุ้นส่วนที่ประกอบธุรกิจชื่อมาขายไปและที่ธุรกิจบริการ ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตจังหวัดภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และชุมพร จำนวน 67 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยื่นต่อผู้จัดการบริษัทและห้างหุ้นส่วน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานบัญชี และนำแบบสอบถามให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กรอกข้อมูล จำนวน 200 ฉบับ พร้อมเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน เมื่อกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดจำนวน 200 ฉบับ มาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS PC
2. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ คิดเป็นค่าร้อยละ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ คิดเป็นค่าร้อยละ
4. ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นได้ใช้มาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	5 คะแนน
มีปัญหามาก	4 คะแนน
มีปัญหปานกลาง	3 คะแนน
มีปัญหาน้อย	2 คะแนน
มีปัญหาน้อยที่สุด	1 คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 8-11)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นได้ใช้มาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

มีผลกระทบมากที่สุด	5 คะแนน
มีผลกระทบมาก	4 คะแนน
มีผลกระทบปานกลาง	3 คะแนน
มีผลกระทบน้อย	2 คะแนน
มีผลกระทบน้อยที่สุด	1 คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 8-11)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test และมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

7. แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาค่าคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการแจกแจงค่า t (t-distribution) โดยใช้สูตร ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 131-132)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อความ

$\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

s_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง

s_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ

n_H แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 125-126)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

- $\bar{x}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

- เมื่อ S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนยกกำลังสอง
 N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 86)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{x}_1, \bar{x}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าสองกลุ่ม ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ 7 ขั้นตอน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนด สัญลักษณ์ และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
df	แทน ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายโดยเรียงลำดับหัวข้อเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจและประเภทธุรกิจ

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน

ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจและประเภทธุรกิจ

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ จากแบบสอบถามปลายเปิด ตอนที่ 5 โดยกลุ่มที่เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 200 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 โดยใช้วิธีการนำเสนอในรูปความถี่ประกอบความเรียง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยนำเสนอในรูปความถี่และร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของผู้ปฏิบัติงานบัญชี จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	36	18.00
หญิง	164	82.00
2. ตำแหน่งงาน		
หัวหน้าแผนกบัญชี/สมุหบัญชี/ผู้จัดการ หรือรองผู้จัดการฝ่ายบัญชี	42	21.00
พนักงานบัญชี/พนักงานใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	158	79.00
3. ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี		
1-2 ปี	64	32.00
3-4 ปี	63	31.50
5 ปี ขึ้นไป	73	36.50
4. ลักษณะธุรกิจ		
ธุรกิจซื้อมาขายไป	104	52.00
ธุรกิจบริการ	96	48.00
5. ประเภทธุรกิจ		
ห้างหุ้นส่วน	37	18.50
บริษัทจำกัด	163	81.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่าในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82) ปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานบัญชี (ร้อยละ 79.00) มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 36.50) ปฏิบัติงานในธุรกิจซื้อขายไป (ร้อยละ 52.00) และปฏิบัติงานในธุรกิจที่จัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด (ร้อยละ 81.50)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยนำเสนอในรูปแบบความถี่และร้อยละ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1 อุปกรณ์คอมพิวเตอร์		
1.1 ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในฝ่ายบัญชี		
ระบบผู้ใช้คนเดียว	59	29.50
ระบบ LAN	141	70.50
1.2 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานในฝ่ายบัญชี		
1 เครื่อง	23	11.60
2 เครื่อง	44	22.10
3 เครื่อง	37	18.60
4 เครื่อง ขึ้นไป	95	47.70
1.3 คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในงานบัญชี มีการใช้งานมาแล้วเป็นระยะเวลา		
ต่ำกว่า 1 ปี	20	10.00
1-2 ปี	35	17.50
3-4 ปี	65	32.50
5 ปีขึ้นไป	80	40.00
1.4 จำนวนเครื่องพิมพ์ (Printer) ที่ใช้งานมากที่สุด ในฝ่ายบัญชี		
1 เครื่อง	61	30.50
2 เครื่อง	51	25.50
3 เครื่อง	31	15.50
4 เครื่อง ขึ้นไป	57	28.50

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1.5 เครื่องพิมพ์ (Printer) ที่ใช้งานมากที่สุดในฝ่ายบัญชี เป็นระบบ		
Dot-matrix	95	47.50
Laser Printer	76	38.00
Ink jet	29	14.50
1.6 จำนวนเครื่องจ่ายไฟฟ้าสำรอง (UPS) ในฝ่ายบัญชี		
1 เครื่อง	53	26.50
2 เครื่อง	59	29.50
3 เครื่อง ขึ้นไป	77	38.50
ไม่มี	11	5.50
2. โปรแกรมสำเร็จรูป		
2.1 โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในงานบัญชี ใช้กับระบบปฏิบัติการ		
Dos	49	24.50
Windows	151	75.50
2.2 หน่วยงานมีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี มาเป็นระยะเวลา		
1-2 ปี	36	18.00
3-4 ปี	59	29.50
5 ปี ขึ้นไป	105	52.50
2.3 โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ที่ใช้ในหน่วยงาน (เลือกตอบได้หลายข้อ)		
EASY-ACC	54	21.69
Fomula 3,4	2	.80
Geneus	19	7.63
HappySoft	0	0.00
Express	28	11.25
ADS	18	7.23
พัฒนาโปรแกรมเฉพาะตนเอง	64	25.70
อื่น ๆ	64	25.70

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
2.2 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ในการจัดทำบัญชี (เลือกตอบได้หลายข้อ)		
ระบบบัญชีแยกประเภท	124	11.03
ระบบบัญชีขาย	140	12.46
ระบบบัญชีซื้อ	123	10.94
ระบบบัญชีลูกหนี้	170	15.12
ระบบบัญชีสินค้าคงคลัง	149	13.26
ระบบบัญชีเงินเดือน	95	8.45
ระบบบัญชีเจ้าหนี้	129	11.48
ระบบบัญชีทรัพย์สิน	84	7.47
ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม	109	9.70
อื่น ๆ	1	0.09
3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชี		
3.1 การได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี		
การศึกษาในสถานศึกษา	14	7.00
ตัวแทนจำหน่าย	19	9.50
การศึกษาด้วยตัวเอง	74	37.00
ผู้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ในหน่วยงาน	62	31.00
บริษัท/ห้างหุ้นส่วน จัดอบรมให้	29	14.50
อื่น ๆ	2	1.00
3.2 เมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีวิธีการแก้ปัญหา โดย		
อ่านจากคู่มือ	21	10.50
ปรึกษาผู้ดูแลระบบ	137	68.50
ปรึกษاتัวแทนจำหน่าย	38	19.00
อื่น ๆ	4	2.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 4 พบว่าสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ส่วนใหญ่เป็นคอมพิวเตอร์ในระบบ LAN (ร้อยละ 70.50) มีจำนวนเครื่องที่ใช้งาน 4 เครื่อง ขึ้นไป (ร้อยละ 47.70) มีระยะเวลาการใช้งานมาแล้วเป็นเวลา 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 40.00) มีเครื่องพิมพ์ (Printer) จำนวน 1 เครื่อง (ร้อยละ 30.50) เครื่องพิมพ์เป็นระบบ Dot-matrix (ร้อยละ 47.50) เครื่องจ่ายไฟฟ้าสำรอง (UPS) ในฝ่ายบัญชี มีจำนวน 3 เครื่อง ขึ้นไป (ร้อยละ 38.50) โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในงานบัญชี ใช้กับระบบ Windows (ร้อยละ 75.50) มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี มาเป็นระยะเวลา 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 52.50) โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ที่ใช้มากที่สุดคือ การพัฒนาโปรแกรมเฉพาะขึ้นเอง (ร้อยละ 25.70) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ในการจัดทำระบบบัญชีลูกหนี้ (ร้อยละ 15.12) ผู้ปฏิบัติงานบัญชีได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี จากการศึกษาด้วยตัวเอง (ร้อยละ 37.00) เมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน มีวิธีการแก้ปัญหาโดยวิธีปรึกษาผู้ดูแลระบบ (ร้อยละ 68.50)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป และด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 5-8

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้โดยรวม และรายด้าน

ประเด็นปัญหา	$\bar{X}$	S	ระดับปัญหา
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.35	.69	น้อย
โปรแกรมสำเร็จรูป	2.29	.65	น้อย
ความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.68	.77	ปานกลาง
รวม	2.42	.61	น้อย

จากตาราง 5 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) โดยมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และด้านโปรแกรมสำเร็จรูป อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35, 2.29$ ตามลำดับ)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี
ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	$\bar{X}$	S	ระดับปัญหา
1. คอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลล่าช้า	2.64	.91	ปานกลาง
2. เครื่องพิมพ์ (Printer) พิมพ์งานล่าช้า	2.63	.91	ปานกลาง
3. คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเสียบ่อย	2.28	.95	น้อย
4. เมื่อคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเสีย หาซื้ออะไหล่ เปลี่ยนยาก	2.27	.93	น้อย
5. เมื่อคอมพิวเตอร์เสีย ทำให้การทำงานหยุดชะงักเพราะ ไม่มีเครื่องทดแทน	2.66	1.25	ปานกลาง
6. คอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน	2.39	1.07	น้อย
7. มีปัญหาในการแสดงผลทางเครื่องพิมพ์ เช่น การเลือกรูป แบบตัวอักษร ระยะห่างระหว่างบรรทัดและจำนวน บรรทัดต่อหน้า	2.08	.83	น้อย
8. ความไม่เหมาะสมของสถานที่ ที่ติดตั้งคอมพิวเตอร์และ อุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ	2.13	1.00	น้อย
9. ความไม่เหมาะสมของระบบการติดตั้งคอมพิวเตอร์และ อุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ	2.12	1.01	น้อย
10. ความไม่เหมาะสมของระบบการควบคุมการรักษาความ ปลอดภัยในการใช้คอมพิวเตอร์	2.27	.95	น้อย
รวม	2.35	.69	น้อย

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความ
คิดเห็นต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ คือเมื่อคอมพิวเตอร์เสีย ทำให้การทำงานหยุดชะงัก
เพราะไม่มีเครื่องทดแทน ($\bar{X} = 2.66$) คอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลล่าช้า ($\bar{X} = 2.64$) และเครื่องพิมพ์
(Printer) พิมพ์งานล่าช้า ($\bar{X} = 2.63$) ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป

ปัญหาด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	$\bar{X}$	S	ระดับปัญหา
1. ไม่สามารถแก้ไข ปรับปรุง โปรแกรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางภาษี	2.26	.97	น้อย
2. การรองรับงานมีข้อจำกัด เช่น จำกัดจำนวน สาขา แผนกรายการค่า และสมุดบัญชี	2.24	.87	น้อย
3. การจำกัดจำนวนตัวอักษรในการบันทึกบัญชี ต้องไม่เกินที่กำหนด เช่น ชื่อบัญชี คำอธิบายรายการค่า	2.37	.91	น้อย
4. ปัญหาในการกำหนดและเพิ่มรหัสบัญชี รหัสสินค้า รหัสลูกค้า	2.20	.87	น้อย
5. ปัญหาในการกำหนดจำนวนบัญชีย่อย บัญชีคุมยอด	2.20	.88	น้อย
6. ปัญหาในการสั่งพิมพ์รายงานและบัญชี เฉพาะส่วนที่ต้องการ	2.23	.80	น้อย
7. ปัญหาความไม่ถูกต้องของการแสดงงบการเงิน ตามมาตรฐานการบัญชี	2.28	.83	น้อย
8. ปัญหาในการรายงานสินค้าคงคลัง	2.41	.95	น้อย
9. ความไม่ถูกต้องของการประมวลผล	2.21	.90	น้อย
10. การใช้งานยุ่งยาก ซับซ้อน	2.28	.91	น้อย
11. ปัญหาความสามารถในการโอนข้อมูลจากโปรแกรมต่าง ๆ เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง	2.50	.95	ปานกลาง
12. ปัญหาความสามารถในการออกบิลจากโปรแกรม	2.24	.91	น้อย
13. ปัญหาความสามารถในการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ที่ครบกำหนด เช่น ใบกำกับสินค้า เช็คที่ถึงกำหนด	2.22	.83	น้อย
14. ปัญหาในการแก้ไขเมื่อมีการบันทึกบัญชีผิดพลาด	2.36	.92	น้อย
15. ปัญหาในการสำรองเพิ่มข้อมูล	2.26	.83	น้อย
รวม	2.29	.65	น้อย

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีด้านโปรแกรมสำเร็จรูป โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือปัญหาความสามารถในการโอนข้อมูลจากโปรแกรมต่าง ๆ เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.50$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

ปัญหาด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	$\bar{X}$	S	ระดับปัญหา
1. ระดับความรู้และทักษะในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน	2.62	.91	ปานกลาง
2. ความไม่ชำนาญเรื่องภาษากรอกก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน	2.56	.97	ปานกลาง
3. การมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบบัญชีของสถานประกอบการที่ปฏิบัติงานไม่ดีเพียงพอ	2.52	.93	ปานกลาง
4. การไม่มีความรู้ในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3.11	1.12	ปานกลาง
5. การอบรม แนะนำจากผู้แทนจำหน่ายไม่ละเอียดชัดเจน ทำให้ไม่เข้าใจการใช้งาน	2.80	1.04	ปานกลาง
6. การแนะนำการใช้โปรแกรมจากผู้ขายไม่ต่อเนื่อง	2.85	1.04	ปานกลาง
7. การมีความกลัวการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน	2.23	1.11	น้อย
8. การเข้า-ออกของพนักงานบัญชี ก่อให้เกิดปัญหา ในการเรียนรู้และปฏิบัติงาน	2.70	1.09	ปานกลาง
9. การแบ่งงานกันทำ ทำให้ไม่เข้าใจงานทั้งระบบ จึงไม่สามารถทำงานแทนกันได้ เมื่อมีการหยุดงาน	2.65	1.06	ปานกลาง
10. การมีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป	2.71	1.10	ปานกลาง
รวม	2.68	.77	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีอยู่ในระดับน้อย คือการมีความกลัวการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.23$)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตภาคใต้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย และด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 9-12

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน

ประเด็นผลกระทบ	$\bar{X}$	S	ระดับผลกระทบ
การปฏิบัติงาน	3.24	.84	ปานกลาง
ค่าใช้จ่าย	2.97	.85	ปานกลาง
ผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.89	.66	ปานกลาง
รวม	3.06	.73	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตาราง 9 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านการปฏิบัติงาน

ผลกระทบด้านการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S	ระดับผลกระทบ
1. ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานบัญชี	3.45	1.08	ปานกลาง
2. ช่วยเพิ่มความสะดวกในการเก็บและเรียกใช้ข้อมูล	3.49	1.15	ปานกลาง
3. ช่วยจัดทำรายงานการเงินได้อย่างรวดเร็ว	3.43	1.05	ปานกลาง
4. ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของข้อมูลในบัญชีต่าง ๆ ได้ทันทีที่บันทึกรายการ	3.41	1.07	ปานกลาง
5. ข้อมูลทางการเงินมีความถูกต้อง ชัดเจน	3.28	1.05	ปานกลาง
6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมสินค้าคงคลัง	3.31	1.10	ปานกลาง
7. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรับจ่ายเงินและเช็ค	3.11	1.09	ปานกลาง
8. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย	3.18	1.07	ปานกลาง
9. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนการปฏิบัติงาน	3.23	1.05	ปานกลาง
10. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมภายในองค์กร	3.22	1.01	ปานกลาง
11. เพิ่มความได้เปรียบทางการค้า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง	3.10	1.06	ปานกลาง
12. ข้อมูลทางการเงินรวดเร็วไหลลื่นผู้ไม่เกี่ยวข้องได้มากกว่าปกติ หากระบบการป้องกันไม่ดี	2.86	1.08	ปานกลาง
13. ข้อมูลมีความเสี่ยงต่อการสูญหายมาก หากระบบการป้องกันไม่ดี	3.02	1.13	ปานกลาง
14. การดำเนินงานหยุดชะงัก หากอุปกรณ์ชำรุด	3.25	1.18	ปานกลาง
15. การดำเนินงานหยุดชะงัก หากไฟฟ้าดับ	3.30	1.22	ปานกลาง
รวม	3.24	.84	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านค่าใช้จ่าย

ผลกระทบด้านค่าใช้จ่าย	$\bar{X}$	S	ระดับผลกระทบ
1. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี ในระยะยาว	3.23	1.02	ปานกลาง
2. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บเอกสาร	3.27	1.07	ปานกลาง
3. การเชื่อมโยงระบบที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันทำให้ลดค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานบัญชี	3.08	.98	ปานกลาง
4. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสินค้าคงคลัง	2.99	1.07	ปานกลาง
5. ช่วยลดค่าเบี่ยงปรับที่เกิดจากความผิดพลาดทางบัญชี	2.79	.91	ปานกลาง
6. ช่วยลดค่าเบี่ยงปรับที่เกิดจากการส่งรายงานไม่ทันตามเวลาที่กฎหมายกำหนด	2.78	.96	ปานกลาง
7. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากสินค้าสูญหาย	2.81	.99	ปานกลาง
8. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากหนี้สูญ	2.85	1.01	ปานกลาง
9. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากการทุจริตภายในองค์กร	2.94	1.01	ปานกลาง
10. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากการบริหารงานที่ผิดพลาด	2.93	1.01	ปานกลาง
รวม	2.97	.85	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านค่าใช้จ่าย ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน
บัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี

ผลกระทบด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	$\bar{X}$	S	ระดับผลกระทบ
1. ช่วยลดจำนวนผู้ปฏิบัติงานบัญชี	3.09	.94	ปานกลาง
2. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีต้องมีความสามารถในการเชื่อมโยง ความรู้ทางด้านบัญชี และคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน	3.39	1.00	ปานกลาง
3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีต้องพัฒนาความรู้ในระบบงานบัญชี คอมพิวเตอร์อยู่เสมอ	3.49	1.00	ปานกลาง
4. ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสใช้ความรู้ ความคิด เพื่อการตัดสินใจใน การปฏิบัติงานมากขึ้น	3.38	1.00	ปานกลาง
5. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกภูมิใจในการทำงานมากขึ้น	3.39	.97	ปานกลาง
6. ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกวิตกกังวล และมีความเครียดต่อ การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	2.73	1.02	ปานกลาง
7. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความรู้สึกว่าต้องทำงานหนักขึ้น	2.53	.87	ปานกลาง
8. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการใช้ คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	2.34	.89	น้อย
9. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความรู้สึกไม่มั่นคงในการทำงาน	2.26	.88	น้อย
10. ความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานลดลง	2.28	.90	น้อย
รวม	2.89	.66	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการ
ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีอยู่ในระดับ
น้อยมีจำนวน 3 ข้อ คือผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี
($\bar{X} = 2.34$) ความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีในหน่วยงานลดลง ($\bar{X} = 2.28$) และผู้ปฏิบัติงานบัญชีมี
ความรู้สึกไม่มั่นคงในการทำงาน ($\bar{X} = 2.26$)

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน คือด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป และด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี จำแนกตามตัวแปร เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจและประเภทธุรกิจ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังแสดงในตาราง 13-18

5.1 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันได้ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	ชาย (N=36)		หญิง (N=164)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.42	.70	2.33	.69	.64
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	2.39	.65	2.26	.65	1.10
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.84	.74	2.64	.77	1.37
รวม	2.53	.62	2.39	.60	1.21

จากตาราง 13 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชี	หัวหน้างานบัญชี (N=42)		พนักงานบัญชี (N=158)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.39	.70	2.34	.69	.39
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	2.25	.79	2.30	.61	-.42
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการ ทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.77	.82	2.65	.76	.87
รวม	2.44	.67	2.41	.59	.23

จากตาราง 14 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ตำแหน่งหัวหน้างานบัญชีและตำแหน่งพนักงานบัญชี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ ในงานบัญชี	1-2 ปี			3-4 ปี			5 ปี ขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S	ระดับ ปัญหา	$\bar{X}$	S	ระดับ ปัญหา	$\bar{X}$	S	ระดับ ปัญหา
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.44	.62	น้อย	2.38	.73	น้อย	2.24	.71	น้อย
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	2.37	.51	น้อย	2.30	.69	น้อย	2.20	.72	น้อย
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการ ทำงานของผู้ปฏิบัติงาน บัญชี	2.81	.64	ปานกลาง	2.71	.78	ปานกลาง	2.53	.84	ปานกลาง
รวม	2.52	.47	ปานกลาง	2.44	.64	น้อย	2.31	.67	น้อย

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี 1-2 ปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.52$) ผู้มีประสบการณ์ระหว่าง 3-4 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44, 2.31$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์ 1-2 ปี, 3-4 ปี และ 5 ปี ขึ้นไป ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44, 2.38, 2.24$ ตามลำดับ) ด้านโปรแกรมสำเร็จรูปอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37, 2.30, 2.20$ ตามลำดับ) ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80, 2.71, 2.53$ ตามลำดับ)

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถาน
ประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน

ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้ คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	แหล่งของความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.50	.75	1.59
	ภายในกลุ่ม	197	92.90	.47	
	รวม	199	94.40		
โปรแกรมสำเร็จรูป	ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	.55	1.31
	ภายในกลุ่ม	197	83.23	.42	
	รวม	199	84.33		
ความรู้และพฤติกรรมในการทำงาน ของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	2	2.73	1.37	2.34
	ภายในกลุ่ม	197	114.73	.58	
	รวม	199	117.46		
ปัญหารวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.62	.81	2.22
	ภายในกลุ่ม	197	71.50	.36	
	รวม	199	73.11		

จากตาราง 16 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี
แตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ 1-2 ปี, 3-4 ปี, และ 5 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน
บัญชี ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	ธุรกิจซื้อขายไป (N=104)		ธุรกิจบริการ (N=96)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.25	.63	2.45	.73	-2.08*
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	2.19	.59	2.40	.70	-2.30*
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.62	.75	2.74	.79	-1.13
รวม	2.33	.54	2.51	.66	-2.16*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือธุรกิจซื้อขายไปและธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวมและด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจบริการมีความคิดเห็นต่อปัญหาทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจซื้อขายไป ส่วนด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชีทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อปัญหาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4.1 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4.1 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานใน
 หน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ใน
 งานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถาน
 ประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะ
 ธุรกิจที่แตกต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชี	ธุรกิจซื้อขายไป (N=18)		ธุรกิจบริการ (N=19)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.22	.65	2.61	.56	-1.98
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	2.31	.78	2.65	.72	-1.40
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการ ทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	3.02	.63	2.86	.54	.79
รวม	2.49	.52	2.70	.54	-1.23

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะ
 ธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้
 คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัย
 สำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.4.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4.2 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในบริษัทจำกัดที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	ธุรกิจซื้อขายไป (N=86)		ธุรกิจบริการ (N=77)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.41	.76	2.33	.61	-1.67
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	2.34	.69	2.18	.49	-2.28*
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.68	.69	2.55	.75	-1.04
รวม	2.46	.55	2.28	.52	-1.91

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ที่มีการประกอบธุรกิจแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจซื้อขายไปมีความคิดเห็นต่อปัญหา สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจบริการ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วนโดยรวมและด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่ต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	ห้างหุ้นส่วน (N=37)		บริษัทจำกัด (N=163)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	2.41	.64	2.34	.70	.62
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	2.49	.76	2.24	.62	2.10*
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.94	.60	2.62	.79	2.76*
รวม	2.60	.55	2.38	.61	2.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่ต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยรวมและด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในห้างหุ้นส่วนมีความคิดเห็นต่อปัญหาทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีในบริษัทจำกัด ส่วนด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย และด้านผู้ปฏิบัติงาน จำแนกตามตัวแปร เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจและประเภทธุรกิจ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังแสดงในตาราง 21-24

6.1 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน

ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ ในงานบัญชี	ชาย (N=36)		หญิง (N=164)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านการปฏิบัติงาน	3.54	.68	3.18	.86	2.72*
ด้านค่าใช้จ่าย	3.25	.80	2.90	.84	2.23*
ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	3.03	.59	2.86	.67	1.43
รวม	3.31	.63	3.01	.74	2.26*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวม และด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยเพศชายมีความคิดเห็นต่อผลกระทบทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าเพศหญิง ส่วนด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชีทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน

ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ ในงานบัญชี	หัวหน้างานบัญชี (N=42)		พนักงานบัญชี (N=158)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
	ด้านการปฏิบัติงาน	3.61	.69	3.14	
ด้านค่าใช้จ่าย	3.23	.72	2.90	.86	2.29*
ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	3.04	.63	2.84	.66	1.77
รวม	3.34	.58	2.99	.75	3.30**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือตำแหน่งหัวหน้างานบัญชีและพนักงานบัญชี มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวมและด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านค่าใช้จ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในตำแหน่งหัวหน้างานบัญชี มีความคิดเห็นต่อผลกระทบทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าพนักงานบัญชี ส่วนด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชีทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อผลกระทบ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

ผลกระทบจากการใช้ คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชี	1-2 ปี			3-4 ปี			5 ปี ขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S	ระดับ ผลกระทบ	$\bar{X}$	S	ระดับ ผลกระทบ	$\bar{X}$	S	ระดับ ผลกระทบ
ด้านการปฏิบัติงาน	3.29	.77	ปานกลาง	3.18	.84	ปานกลาง	3.25	.92	ปานกลาง
ด้านค่าใช้จ่าย	3.09	.80	ปานกลาง	2.90	.81	ปานกลาง	2.92	.91	ปานกลาง
ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.99	.58	ปานกลาง	2.93	.69	ปานกลาง	2.77	.69	ปานกลาง
รวม	3.15	.64	ปานกลาง	3.03	.73	ปานกลาง	3.02	.80	ปานกลาง

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี 1-2 ปี, 3-4 ปี และ 5 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี แตกต่างกัน

ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ ในงานบัญชี	แหล่งของความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	.39	.19	.27
	ภายในกลุ่ม	197	141.62	.72	
	รวม	199	142.01		
ด้านค่าใช้จ่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.47	.73	1.03
	ภายในกลุ่ม	197	140.68	.71	
	รวม	199	142.15		
ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.80	.90	2.11
	ภายในกลุ่ม	197	84.04	.43	
	รวม	199	85.84		
ปัญหาโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.67	.33	.62
	ภายในกลุ่ม	197	105.66	.54	
	รวม	199	106.23		

จากตาราง 24 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี แตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ 1-2 ปี 3-4 ปี และ 5 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

6.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในธุรกิจที่มีลักษณะแตกต่างกัน

ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ ในงานบัญชี	ธุรกิจซื้อขายไป (N=104)		ธุรกิจบริการ (N=96)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านการปฏิบัติงาน	3.16	.91	3.33	.77	-1.50
ด้านค่าใช้จ่าย	2.91	.84	3.02	.85	-.90
ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.80	.64	2.99	.66	-2.06*
รวม	2.99	.76	3.15	.69	-1.56

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวมและด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชี ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อผลกระทบสูงกว่าธุรกิจซื้อขายไป

6.4.1 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9.1 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานใน
 ห้างหุ้นส่วนที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้
 คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถาน
 ประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วน ที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะ
 ธุรกิจที่แตกต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาน บัญชี	ธุรกิจซื้อขายไป (N=18)		ธุรกิจบริการ (N=19)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3.39	.72	3.16	.72	.61
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	3.13	.74	2.91	.76	.90
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการ ทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	3.09	.62	2.84	.52	1.35
รวม	3.23	.62	2.30	.61	1.13

จากตาราง 26 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วน ที่มีการปฏิบัติงานใน
 ลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อผลกระทบ
 จากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่าง
 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

6.4.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9.2 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในบริษัทจำกัดที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในบริษัทจำกัดที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	ธุรกิจซื้อขายไป (N=86)		ธุรกิจบริการ (N=77)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	3.37	.78	3.08	.95	-2.05*
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	3.05	.83	2.86	.89	-1.47
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี	3.00	.66	2.42	.66	-2.79**
รวม	3.17	.69	2.92	.81	-2.21*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ที่มีการประกอบธุรกิจแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยรวมและด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจซื้อขายไปมีความคิดเห็นต่อผลกระทบ สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจบริการ ส่วนด้านโปรแกรมสำเร็จรูปแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 10 ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน

ผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ ในงานบัญชี	ห้างหุ้นส่วน (N=37)		บริษัทจำกัด (N=163)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
ด้านการปฏิบัติงาน	3.26	.71	3.24	.87	.11
ด้านค่าใช้จ่าย	2.99	.73	2.96	.87	.23
ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	2.95	.57	2.87	.68	.64
รวม	3.09	.61	3.05	.76	.29

จากตาราง 28 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบจากใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ จากแบบสอบถามปลายเปิด

ตาราง 29 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

ลำดับที่	ปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ	ความถี่
ปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น		
1	จำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้า	20
2	อุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร เสียบ่อย ทำให้การทำงานล่าช้า	18
3	อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัยเนื่องจากใช้งานเป็นเวลานานหลายปี ทำให้ทำงานได้ช้า	5
4	เครื่องพิมพ์ล่าช้า ทำให้เสียเวลาในการทำงาน	2
5	เครื่องคอมพิวเตอร์มีหน่วยความจำน้อย ทำให้การทำงานผิดพลาด	2
6	อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถใช้งานกับโปรแกรมใหม่ ๆ ได้	2
7	มีปัญหาเกี่ยวกับระบบไฟฟ้า ไฟตกบ่อย ทำให้โปรแกรมและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีปัญหา	1
8	อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เสียบ่อย ทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบการจัดการภายใน	1
9	สถานที่ในการติดตั้งคอมพิวเตอร์มีอากาศร้อนจัด ทำให้เครื่องเสื่อมสภาพเร็ว	1
	รวม	52
ข้อเสนอแนะด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์		
1	ควรจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน	14
2	ควรมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย	10
3	ควรมีอุปกรณ์และวัสดุคอมพิวเตอร์สำรองไว้	4
4	ควรลบข้อมูลที่ไม่จำเป็นออกไปจากหน่วยความจำ	3
5	ควรเลือกเครื่องพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี	2
6	ควรมีฝ่ายควบคุมดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	1
7	ควรให้ผู้จำหน่ายเป็นดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	1
8	ควรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์	1
9	ควรจัดคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในห้องที่มีอุณหภูมิที่เหมาะสม	1
	รวม	37

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ	ความถี่
ปัญหาด้านโปรแกรมสำเร็จรูป และผลกระทบที่เกิดขึ้น		
1	โปรแกรมไม่สมบูรณ์ มีปัญหาในการทำงานและการประมวลผลผิดพลาด ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	11
2	โปรแกรมไม่สอดคล้องกับความต้องการของระบบธุรกิจ ทำให้ไม่สามารถจัดทำข้อมูลทางบัญชีตามที่ต้องการได้	5
3	การแก้ไขข้อผิดพลาดมีความยุ่งยาก ทำให้การแก้ไขแต่ละครั้งต้องเสียเวลามาก	4
4	การใช้โปรแกรมมีความซับซ้อน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานบางอย่างได้	2
5	การไม่ได้รับความสะดวกในการรับบริการจากตัวแทนจำหน่าย ทำให้เกิดการล่าช้าในการปฏิบัติงาน	2
6	การให้คำแนะนำจากผู้แทนจำหน่ายไม่ชัดเจนเท่าที่ควร	1
7	การพัฒนาโปรแกรมไม่สัมพันธ์กับหลักการบัญชี ทำให้ไม่ทราบแหล่งที่มาของข้อมูล การทำงานซ้ำซ้อน	1
8	ปัญหาในการสำรองแฟ้มข้อมูล ทำให้เสียเวลาในการตรวจสอบการสำรองแฟ้มข้อมูล	1
9	มีการใช้งานหลายโปรแกรม ทำให้มีความสับสนในการทำงาน	1
10	การไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบต่าง ๆ ทำให้การบันทึกข้อมูลไม่สมบูรณ์	1
	รวม	29
ข้อเสนอแนะด้านโปรแกรมสำเร็จรูป		
1	ควรเปลี่ยนโปรแกรมที่ใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพ	5
2	ควรแก้ไขโปรแกรมให้ได้มาตรฐาน	4
3	ผู้พัฒนาโปรแกรมควรมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีดีพอให้เกิดความสมบูรณ์และถูกต้องในการปฏิบัติงานจริง	2
4	ควรมีการดูแลจากผู้พัฒนาโปรแกรมอยู่เสมอ	2
5	ควรมีการประมวลผลบ่อย ๆ	1
6	ควรปรับปรุงโปรแกรมให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้งาน	1
7	ควรเลือกใช้เพียง 1 โปรแกรม และผู้ปฏิบัติงานทุกคนใช้โปรแกรมเดียวกัน	1
8	ควรมีระบบการสำรองแฟ้มข้อมูลที่ดี	1
9	ควรมีการวางระบบให้สอดคล้องกับการทำงานของแต่ละฝ่ายเพื่อเป็นการประหยัดเวลาและความสะดวกในการทำงาน	1
	รวม	18

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ	ความถี่
ปัญหาด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี และผลกระทบที่เกิดขึ้น		
1	การไม่มีความรู้และความชำนาญเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า หรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง	17
2	การไม่มีความรู้และความชำนาญ เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทำให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	10
3	การไม่มีความรู้และความชำนาญ เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	3
4	การไม่มีความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ทำให้การใช้ไม่ถูกวิธีส่งผลให้อุปกรณ์ชำรุดเสียหาย	2
5	ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ทำให้การทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ	2
6	ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ในการแก้ไข การบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขเมื่อมีปัญหาได้	2
7	การไม่มีความรู้และความชำนาญ การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ก่อให้ความไม่มั่นใจในการปฏิบัติงาน	1
8	การไม่มีความรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ ก่อให้เกิดความวิตกกังวลในการปฏิบัติงาน	1
9	การไม่เข้าใจงานทั้งระบบ ทำให้เสียโอกาสในความก้าวหน้า	1
10	การไม่เข้าใจงานทั้งระบบ ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจในการทำงานได้	1
11	การไม่เข้าใจงานทั้งระบบ ทำให้ไม่สามารถทำงานแทนกันได้	1
12	การที่ต้องรับผิดชอบงานมากเกินไป ทำให้การทำงานไม่ละเอียดรอบคอบ ผิดพลาดบ่อย	1
13	มีการเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานบ่อย ทำให้การปฏิบัติงานผิดพลาดได้ง่าย	1
14	การมีความรู้สึกรู้สึกวิตกกังวลและมีความเครียดต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทำให้ไม่มั่นใจในการทำงาน	1
15	จำนวนผู้ปฏิบัติงานมีน้อยเกิน ทำให้การทำงานหยุดชะงักได้ในกรณีที่พนักงานบัญชีหยุดงาน	1
16	ผู้จบการศึกษาด้านการบัญชีไม่เคยฝึกงานกับโปรแกรมสำเร็จรูป ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้งานนาน	1
17	ไม่ได้รับการอบรมการใช้โปรแกรม ทำให้ไม่สามารถเข้าใจระบบงานได้ทั้งหมด	1
18	ผู้ปฏิบัติงานบัญชีไม่ได้จบสาขาบัญชีโดยตรง ทำให้ไม่มีความชำนาญทางด้านบัญชี	1
	รวม	48

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ	ความถี่
ข้อเสนอแนะด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี		
1	ควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการปฏิบัติงาน	27
2	ผู้ปฏิบัติงานควรพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจกับระบบงาน	9
3	ผู้ปฏิบัติงานควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	2
4	ควรมีคู่มือในการใช้โปรแกรมแจกผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกคน	2
5	ควรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาทำงาน	2
6	ควรมีผู้มีความรู้ด้านบัญชีคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ คอยตรวจสอบดูแลการปฏิบัติงาน	1
7	ควรรอบรมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น	1
8	ควรให้หัวหน้างานของแต่ละฝ่ายเป็นผู้ทำการสอนงานให้แก่พนักงานใหม่	1
9	ควรจัดปริมาณงานให้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงาน	1
10	ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน	1
11	ควรจัดทำรีเอ็นจิเนียริงใหม่ทั้งระบบ	1
12	ควรมีการเปลี่ยนหน้าที่ ตำแหน่งงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น	1
13	การเรียนการสอนสาขาบัญชีควรต้องมีการสอนด้านโปรแกรมสำเร็จรูปให้มากขึ้น	1
14	ควรรับพนักงานที่จบสาขาบัญชีมาทำงานโดยตรง	1
	รวม	51

จากตาราง 29 แสดงว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหา ผลกระทบ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป และด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ข้อที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบมากที่สุด คือ จำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้า รองลงมาได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร เสียบ่อย ทำให้การทำงานล่าช้า และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย อันเนื่องจากการใช้งานเป็นเวลานานหลายปี ทำให้ทำงานได้ช้า ส่วนข้อเสนอแนะด้านอุปกรณ์ ที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน รองลงมาคือ ควรมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพทันสมัย และควรมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และวัสดุที่ใช้กับคอมพิวเตอร์สำรองไว้

ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ข้อที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบมากที่สุด คือ โปรแกรมไม่สมบูรณ์ มีปัญหาในการทำงานและการประมวลผลผิดพลาด ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รองลงมาได้แก่โปรแกรมไม่สอดคล้องกับความต้องการของระบบธุรกิจ ทำให้ไม่สามารถจัดทำข้อมูลทางบัญชีตามที่ต้องการได้ และการแก้ไขข้อผิดพลาดมีความยุ่งยาก ทำให้การแก้ไขแต่ละครั้งต้องเสียเวลามาก ส่วนข้อเสนอแนะด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือควรเปลี่ยนโปรแกรมที่ใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือควรแก้ไขโปรแกรมให้ได้มาตรฐาน และผู้พัฒนาโปรแกรมควรมีความรู้ และ

ประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีด้วยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และถูกต้องในการปฏิบัติงานจริง

ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ข้อที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบมากที่สุด คือการไม่มีความรู้และความชำนาญเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าหรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้บ่อย รวมทั้งไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ การไม่มีความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ทำให้การใช้งานไม่ถูกวิธี ส่งผลให้อุปกรณ์ชำรุดเสียหาย การไม่มีความรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ทำให้การทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและการไม่มีความรู้ในการแก้ไข การบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขเมื่อมีปัญหาได้ ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติงานควรพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจกับระบบงาน ควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ควรมีคู่มือในการใช้โปรแกรมแจกผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกคน และควรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาทำงาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ต้องการทราบถึงความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ที่มีต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ โดยเปรียบเทียบจากเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจและประเภทธุรกิจ เพื่อจะได้นำข้อมูลไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการตัดสินใจใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ได้ทราบถึงสภาพ ปัญหา และผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
2. ผลการวิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชีและวิชาการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านธุรกิจ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2540 สาขาวิชาการบัญชี ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตภาคใต้ จำนวน 3 จังหวัด คือ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื่องจากจังหวัดดังกล่าวเป็นศูนย์กลางของธุรกิจ ในเขตภาคใต้ตอนบน โดยประชากร ได้แก่

1. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป
2. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจบริการ
3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป

4. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจบริการ

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตภาคใต้ จำนวน 3 จังหวัด คือ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 10 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 3 คน รวม 18 คน
2. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจบริการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 6 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 4 คน รวม 19 คน
3. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 46 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 24 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 16 คน รวม 86 คน
4. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ ประเภทบริษัทจำกัด ที่ประกอบธุรกิจบริการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 61 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน และในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 7 คน รวม 77 คน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ รวม 3 ด้าน คือ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ มีคำถาม 10 ข้อ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป มีคำถาม 15 ข้อ และด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี มีคำถาม 10 ข้อ รวมทั้งหมด 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ และได้นำไปทดลองหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.94

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ รวม 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน มีคำถาม 15 ข้อ ด้านค่าใช้จ่าย มีคำถาม 10 ข้อ และด้านผู้ปฏิบัติงาน มีคำถาม 10 ข้อ รวมทั้งหมด 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ และได้นำไปทดลองหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.92

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหา ผลกระทบ และข้อเสนอแนะจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้จัดการบริษัทและห้างหุ้นส่วน ที่ประกอบธุรกิจซื้อขายไปและธุรกิจบริการ ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และชุมพร จำนวน 67 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยื่นต่อผู้จัดการบริษัทและห้างหุ้นส่วน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานบัญชี และนำแบบสอบถามให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กรอกข้อมูล จำนวน 200 ฉบับ พร้อมเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน เมื่อกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว โดยมีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม - 20 มีนาคม 2543
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความเรียบร้อย พบว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำไปคำนวณหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยใช้การคำนวณหาค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหา และผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวม และรายด้าน
3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ในแต่ละข้อ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ และผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ตามตัวแปรในแต่ละตัว คือ เพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม (t-test) สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่ม (F-test)
4. วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของข้อคำถามปลายเปิด ใช้การคำนวณหาค่าความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82) ปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานบัญชี (ร้อยละ 79.00) มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 36.50) ปฏิบัติงานในธุรกิจซื้อขายไป (ร้อยละ 52.00) และปฏิบัติงานในธุรกิจที่จัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด (ร้อยละ 81.50)

2. สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

พบว่าสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีส่วนใหญ่เป็นคอมพิวเตอร์ในระบบ LAN (ร้อยละ 70.50) มีจำนวนเครื่องที่ใช้งาน 4 เครื่อง ขึ้นไป (ร้อยละ 47.50) มีระยะเวลาการใช้งานมาแล้วเป็นเวลา 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 40.00) มีเครื่องพิมพ์ (Printer) จำนวน 1 เครื่อง (ร้อยละ 30.50) ใช้เครื่องพิมพ์เป็นระบบ Dot-matrix (ร้อยละ 47.50) มีจำนวนเครื่องจ่ายไฟฟ้าสำรอง (UPS) ในฝ่ายบัญชี จำนวน 3 เครื่อง ขึ้นไป (ร้อยละ 38.50) โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในงานบัญชี ใช้กับระบบ Windows (ร้อยละ 75.50) มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี มาเป็นระยะเวลา 5 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 52.50) โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ที่ใช้มากที่สุดคือ การพัฒนาโปรแกรมเฉพาะขึ้นเอง (ร้อยละ 25.70) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชี ในการจัดทำระบบบัญชีลูกหนี้ (ร้อยละ 15.12) ผู้ปฏิบัติงานบัญชีได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี จากการศึกษารายตัวเอง (ร้อยละ 37.00) เมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน มีวิธีการแก้ปัญหาโดยวิธีปรึกษาผู้ดูแลระบบ (ร้อยละ 68.50)

3. ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ
 ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชี ของสถาน
 ประกอบการธุรกิจ รวม 3 ด้าน คือ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป และด้านความรู้และ
 พฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

3.1 ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้
 คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย
 ($\bar{X} = 2.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ คือเมื่อ
 คอมพิวเตอร์เสีย ทำให้การทำงานหยุดชะงัก เพราะไม่มีเครื่องทดแทน ($\bar{X} = 2.66$) คอมพิวเตอร์ทำการ
 ประมวลผลล่าช้า ($\bar{X} = 2.64$) และเครื่องพิมพ์ (Printer) พิมพ์งานล่าช้า ($\bar{X} = 2.63$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาอยู่
 ในระดับน้อย

3.2 ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้
 คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} =$
 2.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือปัญหาความสามารถในการโอน
 ข้อมูลจากโปรแกรมต่าง ๆ เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 2.50$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3.3 ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมี
 ความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านความรู้และพฤติกรรม
 ในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบ
 ว่าส่วนใหญ่มีปัญหามีอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยคือการมีความกลัวการใช้คอมพิวเตอร์
 ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.23$)

**4. ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชี ของสถาน
 ประกอบการธุรกิจ**

ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชี ของ
 สถานประกอบการธุรกิจ รวม 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย และด้านผู้ปฏิบัติงาน มีผลกระทบ
 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$)

4.1 ด้านการปฏิบัติงาน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้
 คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ
 ปานกลาง

4.2 ด้านค่าใช้จ่าย พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์
 ในงาานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านค่าใช้จ่าย ทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

4.3 ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้
 คอมพิวเตอร์ในงาานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี โดยรวม อยู่ในระดับ
 ปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มี
 ผลกระทบอยู่ในระดับน้อยมีจำนวน 3 ข้อ คือผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการใช้

คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ($\bar{X} = 2.34$) ความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานลดลง ($\bar{X} = 2.28$) และผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความรู้สึกไม่มั่นคงในการทำงาน ($\bar{X} = 2.26$)

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

5.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงาน แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ตำแหน่งหัวหน้างานบัญชี และตำแหน่งพนักงานบัญชี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ 1-2 ปี, 3-4 ปี, และ 5 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจแตกต่างกัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อมาขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวม และด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจบริการมีความคิดเห็นต่อปัญหาทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจซื้อมาขายไป ส่วนด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชี ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อปัญหาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.4.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4.1 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วน ที่มีการประกอบธุรกิจในลักษณะที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจแตกต่างกัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วน ที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อมาขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

5.4.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4.2 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ที่มีการประกอบธุรกิจในลักษณะที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจแตกต่างกัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ที่มีการประกอบธุรกิจแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจซื้อขายไป มีความคิดเห็นต่อปัญหา สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีในธุรกิจบริการ ส่วนโดยรวมและด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ โดยรวม และด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในห้างหุ้นส่วนมีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ส่วนด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อปัญหาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้

6.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวม และด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยเพศชายมีความคิดเห็นต่อผลกระทบ ทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าเพศหญิง ส่วนด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชีทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือหัวหน้างานบัญชีและพนักงานบัญชี มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวมและด้านการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ด้านค่าใช้จ่าย ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีในตำแหน่งหัวหน้างานบัญชี มีความคิดเห็นต่อผลกระทบทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าพนักงานบัญชี ส่วนด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ แตกต่างกัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงาน

7. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ จากแบบสอบถามปลายเปิด

โดยกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 200 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 เรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้

7.1 ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ข้อที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบมากที่สุด คือ จำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานล่าช้า รองลงมาได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร เสียหาย ทำให้การทำงานล่าช้า และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย อันเนื่องจากการใช้งานเป็นเวลานานหลายปี ทำให้ทำงานได้ช้า ส่วนข้อเสนอแนะด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน รองลงมาคือ ควรซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และควรมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และวัสดุที่ใช้กับคอมพิวเตอร์สำรองไว้

7.2 ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ข้อที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบมากที่สุด คือ โปรแกรมไม่สมบูรณ์ มีปัญหาในการทำงานและการประมวลผลผิดพลาด ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รองลงมาได้แก่โปรแกรมไม่สอดคล้องกับความต้องการของระบบธุรกิจ ทำให้ไม่สามารถจัดทำข้อมูลทางบัญชีตามที่ต้องการได้ และการแก้ไขข้อผิดพลาดมีความยุ่งยาก ทำให้การแก้ไขแต่ละครั้งต้องเสียเวลามาก ส่วนข้อเสนอแนะด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือควรเปลี่ยนโปรแกรมที่ใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือควรแก้ไขโปรแกรมให้ได้มาตรฐาน และผู้พัฒนาโปรแกรมควรมีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีด้วยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และถูกต้องในการปฏิบัติงานจริง

7.3 ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ข้อที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบมากที่สุด คือการไม่มีความรู้และความชำนาญเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า หรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติ รวมทั้งไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ การไม่มีความรู้เรื่องการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ทำให้การใช้งานไม่ถูกวิธีส่งผลให้อุปกรณ์ชำรุดเสียหาย การไม่มีความรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ทำให้การทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและการไม่มีความรู้ในการแก้ไข การบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขเมื่อมีปัญหาได้ ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาคือผู้ปฏิบัติควรพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจกับระบบงาน ควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ควรมีคู่มือในการใช้โปรแกรมแจกผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกคน และควรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาทำงาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของผู้ปฏิบัติงานบัญชี มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้ คือ

1. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจโดยรวม อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ สถานประกอบการธุรกิจ ได้มีการวางแผนการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงความจำเป็น ประโยชน์และข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์ กำหนดวิธีการที่จะเลือกและใช้คอมพิวเตอร์ให้ถูกต้องกับสภาพงาน (กรมทะเบียนการค้า. 2540 : 34) มีการเตรียมความพร้อมในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีเป็นอย่างดี ทั้งในด้านของบุคลากร การวางระบบบัญชี อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน รวมทั้งต้องมีจำนวนเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ในด้านบุคลากรมีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจน โดยก่อนการปฏิบัติงานจริง มีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน เป็นการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน รวมทั้งต้องมีการพัฒนา ฝึกอบรมในระหว่างดำเนินการจริงควบคู่ไปด้วย (นภาพร ณ เชียงใหม่. 2539 : บทคัดย่อ) สำหรับในงานด้านบัญชีจะต้องมีการวางระบบบัญชีที่ดี กำหนดแบบฟอร์มเอกสารที่จะใช้กับระบบงานคอมพิวเตอร์ให้สมบูรณ์และครบถ้วน เพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของเอกสาร รวมทั้งต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกับผังทางเดินของเอกสารสำหรับงานที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาก่อนที่จะมีการปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้สถานประกอบการธุรกิจอาจจะมีการทดลองนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชี โดยการปฏิบัติงานแบบคู่ขนานกับการจัดทำบัญชีด้วยมือในสมุดบัญชี เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจริง และการทดสอบโปรแกรมคำสั่งว่าเป็นไปตามหลักการ หรือมีความถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ และมีการประเมินผลโปรแกรมก่อนใช้งานจริง (พัฒนา บุญสุข. 2542 : 97) เมื่องานบัญชีในระบบมีความพร้อม จึงดำเนินการเปลี่ยนมาใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำ รวมทั้งมีการบำรุงรักษาระบบอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงพัฒนาระบบงาน เพื่อให้โปรแกรมสอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจอยู่เสมอ จึงส่งผลให้มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี เป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาข้อที่มีปัญหา คือเมื่อคอมพิวเตอร์เสีย ทำให้การทำงานหยุดชะงักเพราะไม่มีเครื่องทดแทน อันอาจจะเนื่องมาจากสถานประกอบการธุรกิจ มีจำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์จำกัด ไม่มีอุปกรณ์สำรอง ดังนั้น เมื่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์เสียหรือเสื่อมสภาพจึงทำให้การทำงานหยุดชะงัก ซึ่งตามหลักการวางแผนการป้องกันความเสียหายและการปฏิบัติงานฉุกเฉิน ควรมีการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำรองไว้ สามารถนำมาใช้ได้ทันทีที่มีปัญหา (กรมทะเบียนการค้า. 2540 : 12) ส่วนปัญหาเรื่องคอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภากร แก้ววรรณ (2540 : 21) ศึกษาพบว่า วิวัฒนาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลให้คอมพิวเตอร์มีการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมาก จึงทำให้คอมพิวเตอร์ที่ใช้อยู่ล้าสมัยเร็ว และมีขีดความสามารถไม่เพียงพอต่อการขยายงานในอนาคต เช่น ความเร็ว ความจุสำรองไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ไม่สามารถใช้ได้ดีกับโปรแกรมที่มีการพัฒนาขึ้นมาใหม่ และ

ปัญหาเครื่องพิมพ์ (Printer) พิมพ์งานล่าช้า อันอาจเนื่องมาจากการใช้งานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เป็นเครื่องที่ล้ำสมัย รวมทั้งการซื้อเครื่องพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพไม่ตรงกับความต้องการในการใช้งานทางบัญชี ซึ่งควรจะ เป็นเครื่องพิมพ์ที่มีความเร็วสูง เพราะมีปริมาณงานและประเภทเอกสารที่ต้องพิมพ์เป็นประจำเป็นจำนวนมาก (Windows Magazine. 2542 : 112)

1.2 ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาเรื่องความสามารถในการโอนข้อมูลจากโปรแกรมต่าง ๆ เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง อันอาจจะเนื่องมาจากโปรแกรมไม่สมบูรณ์ จึงขาดการเชื่อมโยงกัน ซึ่งสอดคล้องกับสุพิชา พาณิชย์ปฐม (2535 : 25) ที่กล่าวถึงการประเมินทางเลือกโปรแกรมสำเร็จรูปว่า ไม่มีโปรแกรมสำเร็จรูปใดที่ซื้อมาแล้วจะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ธุรกิจอย่างสมบูรณ์ 100% เพราะผู้ขายมุ่งที่จะให้สนองความต้องการของลูกค้าจำนวนมาก ผลที่เกิดขึ้นคือ ผู้ใช้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโปรแกรมได้เต็มที่ หรือบางครั้งอาจจะได้โปรแกรมที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย พ่วงโรจน์ (2540 : 19-23) พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติงานทางด้านบัญชีเกิดจากการเลือกใช้ระบบบัญชีที่ไม่เหมาะสม ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย อันอาจจะเนื่องมาจาก ปัจจุบันมีผู้พัฒนาโปรแกรมบัญชีจำหน่ายในท้องตลาดมากขึ้น มีการแข่งขันกันสูงขึ้น โปรแกรมรุ่นใหม่จึงง่ายต่อการใช้งาน สอดคล้องกับคุณสมบัติของโปรแกรมที่น่าสนใจของ EASY Product Acc. (2543 : 1) ซึ่งสรุปได้ว่าโปรแกรมบัญชีควรทำความเข้าใจได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และมีส่วนช่วยเหลือ (Help) เพื่อช่วยให้ทำงานได้ง่ายขึ้น การใช้งานภายในของโปรแกรมออกแบบไว้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชี จัดเรียงลำดับการทำงานไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน การทำงานของโปรแกรมโดยทั่วไปเป็นแบบ INTERACTIVE ทำให้สามารถเรียกข้อมูล หรือพิมพ์รายงานต่าง ๆ ออกมาได้ทันทีที่ต้องการ โดยไม่ต้องเสียเวลาในการประมวลผลใด ๆ ทั้งสิ้น รูปแบบและชนิดของรายงานมีความหลากหลายครบถ้วน สามารถกำหนดช่วงเวลาที่จะพิมพ์รายงานได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรายปี รายเดือน รายวัน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลสำหรับนำมาวิเคราะห์ปัญหาหรือตัดสินใจในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลกำไรของกิจการ โปรแกรมต้องมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์หรือข้อบังคับของกรมสรรพากร ฉบับที่ 63 มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี โดยมีการกำหนดเป็นลำดับขั้นของการเข้าถึงข้อมูล และสามารถกำหนดได้หลายระดับ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกหรือบุคคลที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการทำงานเรียกเข้าสู่โปรแกรม หรือเรียกดูรายงานที่ไม่ต้องการ และเนื่องจากโปรแกรมบัญชีแต่ละระบบนั้นมีราคาค่อนข้างสูง การที่สถานประกอบการธุรกิจจะตัดสินใจเลือกซื้อ นอกจากจะต้องพิจารณาลักษณะของโปรแกรมแล้ว บางครั้งต้องมีการทดลองใช้งานจากชุดทดลองสำหรับลูกค้าได้ทดลองใช้งาน เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการทำงานจริงของโปรแกรมนั้น ๆ รวมทั้งการบริการหลังการขายจากผู้แทนจำหน่ายที่คอยให้บริการแนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้โปรแกรม ดังนั้นจึงทำให้ปัญหาด้านโปรแกรมสำเร็จรูปโดยรวมน้อย

1.3 ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี พบว่า ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการไม่มีความรู้ด้านการปฏิบัติงาน เนื่องจากไม่มีความรู้ด้านระบบงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ความรู้พื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ การซ่อมบำรุงรักษา ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ มูลเพ็ญ (2541 : 64) ที่พบว่า บุคลากรไม่มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการไม่มีบุคลากรในหน่วยงานที่สามารถให้ความช่วยเหลือเมื่อคอมพิวเตอร์มีปัญหา หรือเกิดข้อขัดข้อง ซึ่งการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ด้านหลักการบัญชีที่ยอมรับกันทั่วไป มีความรู้เกี่ยวกับเอกสารธุรกิจ ต้องรู้ว่าเอกสารมีความถูกต้อง ใช้ในการบันทึกบัญชีได้หรือไม่ มีความรู้เกี่ยวกับ

กฎหมายการบัญชี กฎหมายภาษีอากร มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซัซรินทร์ จุลกะเสวี (2538 : 84) ที่พบว่านักบัญชีควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ได้จากคอมพิวเตอร์นั้นมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบ มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ จึงจะทำให้การจัดทำ และรายงานผลทางด้านบัญชีมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สุปกรณ์อุปนิชิต (2536. 25-26) ที่กล่าวไว้ว่า นักบัญชีต้องมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพของตนเองในการเสนอข้อมูลทางบัญชีที่เชื่อถือได้ มีความถูกต้องรวดเร็ว และมีประโยชน์อย่างแท้จริงในการตัดสินใจ รับผิดชอบในการวิเคราะห์ จัดหาระบบ วิธีการ และรูปแบบบัญชีที่ดี เหมาะสมและเอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นสถานประกอบการธุรกิจต้องจึงมีการอบรมผู้ปฏิบัติงานบัญชีให้มีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานที่มากขึ้น รวมทั้งมีการแบ่งแยกหน้าที่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงานหรือตำแหน่งงานนั้น ๆ เข้าใจถึงความรับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อน และความสับสนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน จึงทำให้ปัญหาด้านความรู้ และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ช่วยให้ทำงานได้อย่างรวดเร็ว ลดความซ้ำซ้อน ลดขั้นตอนในการทำงาน สามารถผ่านรายการไประบบอื่น ๆ ได้โดยง่าย มีความถูกต้องแม่นยำ และมีประสิทธิภาพสูง ลดความผิดพลาดในการบันทึกรายการ และการคำนวณเลข เก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก ลดปัญหาการจัดเก็บเอกสาร ช่วยในการค้นหาตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงรายการที่บันทึกได้ง่าย รวดเร็ว ช่วยลดต้นทุนในการจัดเก็บข้อมูล ไม่ต้องมีสมุดบัญชีหลายเล่ม สามารถใช้ข้อมูลในตัดสินใจได้ทันต่อเวลาและเหตุการณ์ ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผนงานได้ดียิ่งขึ้น ช่วยทำให้การติดต่อประสานงานกับธุรกิจอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างภาพพจน์ที่ดีของสถานประกอบการธุรกิจ สอดคล้องกับนริศรา สาริกภูติ (2541 : 8) ที่ได้กล่าวไว้ สามารถสรุปได้ว่า การใช้คอมพิวเตอร์นอกจากจะคุ้มค่างบเงินที่เสียไปแล้ว ยังมีประโยชน์อื่น ๆ ที่ควรคำนึงถึงด้วย คือ การดำเนินงานที่เป็นระบบมากขึ้น งานต่าง ๆ เป็นขั้นเป็นตอนที่เหมาะสม สามารถตรวจสอบรายละเอียดของงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะทางด้านการเงิน การใช้งบประมาณ การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ ซึ่งสำคัญต่อผู้บริหารด้านการเงิน ทำให้ทราบถึงสถานภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับหน่วยงานได้ตลอดเวลา และถูกต้องครบถ้วนตรงกับความเป็นจริงในเวลานั้นมากที่สุด ทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ เป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อันอาจจะเป็นเนื่องจากการช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การบันทึกรายการค่าในสมุดรายวัน การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทและการออกรายงานทางการเงินต่าง ๆ เมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น สามารถค้นหาได้อย่างรวดเร็ว เพราะคอมพิวเตอร์สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ทุก ๆ ขั้นตอนของการบันทึกรายการ การคิดคำนวณต่าง ๆ เช่น การคำนวณดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนลด ภาษี ฯลฯ สามารถกระทำได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

รวมทั้งการควบคุมเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง ลูกหนี้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น การประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บเอกสารทางบัญชี นำเสนอรายงานทางการเงินต่อผู้บริหารได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ซึ่งสอดคล้องกับสาเหตุที่ทำให้คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทต่อธุรกิจ (คอมพิวเตอร์เทคโนโลยีโครซิสเต็ม จำกัด. 2538 : 9) เนื่องจากคอมพิวเตอร์สามารถเก็บข้อมูลและจัดการกับข้อมูลที่มีปริมาณมาก ๆ ได้ เช่น การเก็บข้อมูลการซื้อขายสินค้าของธุรกิจ ตลอดจนคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานของคอมพิวเตอร์ถูกต้องและแม่นยำ สามารถเก็บข้อมูล รักษาข้อมูลได้เป็นอย่างดี และสามารถช่วยในการประมาณสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในอนาคตได้อย่างแม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเศษรัฐ ตั้งสงค์ไพบุลย์ (2536. 151-152) ศึกษาพบว่า การประยุกต์คอมพิวเตอร์มาใช้ในระบบบัญชีสหกรณ์ร้านค้าของสถานศึกษา ช่วยให้การปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้น

2.2 ด้านค่าใช้จ่าย ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง อันอาจจะเป็นเนื่องจากการลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ทำให้ประหยัดเวลาในการทำงาน ส่งผลให้มีการประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บเอกสาร รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร จึงทำให้ลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการทำบัญชีโดยสมุดบัญชี แต่อย่างไรก็ตามความเสียหายในสถานประกอบการธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายบางอย่างยังคงเกิดขึ้นได้เหมือนเดิม แม้ว่าจะมีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีก็ตาม เช่น การบันทึกข้อมูลผิดพลาด วิธีการบัญชีที่ไม่เหมาะสม การตัดสินใจบริหารงานที่ผิดพลาด การถูกฉ้อโกงและทุจริต รายได้น้อยลง ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย ข้อมูลสูญหาย หรือการดำเนินงานที่หยุดชะงักจากสาเหตุต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2534 : 246) รวมทั้งการเปลี่ยนระบบงานมาใช้คอมพิวเตอร์เป็นความเสี่ยงที่ต้องระมัดระวังมากเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวความคิดของกฤษณพันธ์ สุพันธ์โรจน์และกิตติ บุญนาค (2532 : 10) สรุปได้ว่าเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะคำนวณค่าใช้จ่ายที่แท้จริงได้ ความยากลำบากมิได้เกิดจากการประมาณจำนวนเงินที่ต้องจ่ายเพื่อซื้อ หรือเช่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แต่เกิดจากโปรแกรมสำเร็จรูป และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งโดยปกติจะมากกว่าราคาของตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ และต้องเสียค่าใช้จ่ายอยู่เป็นประจำตลอดเวลาของการใช้งาน

2.3 ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีด้านผู้ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง อันอาจเป็นเนื่องจากการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ได้ทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความมั่นใจ โดยให้การศึกษาใช้วิธีการฝึกอบรมสัมมนาภายใน โดยเริ่มที่พนักงานระดับสูงก่อน แล้วจึงเริ่มที่ระดับถัดมาเป็นขั้นเป็นตอน ใช้วิธีการปรึกษาหารือชี้แจง และจัดเป็นการประชุมต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบที่เป็นอยู่ว่ามีข้อดีและข้อเสียอย่างไร โดยแสดงให้เห็นประโยชน์ที่ได้รับโดยชัดแจ้ง ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการจริง ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงต่อหน้าที่การงานด้วย เพราะการปรับเปลี่ยนงานในลักษณะนี้จะเป็นกระบวนการที่ปรับวิธีการทำงานมาสู่การบริหารงานมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถมากกว่าการลดจำนวนพนักงาน (อรรถพล ตรีตานนท์. 2539 : 90-91) ขณะเดียวกันได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานบัญชีอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีโอกาสใช้ความรู้ และมีการตัดสินใจ ในขณะที่ปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี จิตต์ผ่อง (2540 : 53) ศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีโอกาสใช้ความรู้ ความคิดและการตัดสินใจในขณะที่ปฏิบัติงานมากขึ้น

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ปรากฏผล ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานบัญชีทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างมีลักษณะงานบัญชีที่ต้องจัดทำตามวงจรรเบัญชีที่เหมือนกัน ต้องใช้ความรู้ในการจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่ยอมรับเหมือนกัน มีการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่มีสภาพเหมือน ๆ กัน รวมทั้งเป็นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการธุรกิจ ซึ่งมีเป้าหมายที่ต้องการกำไรและความมั่นคงของธุรกิจเป็นสำคัญ จึงทำให้มีปัญหามากไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรพร อักษรศาสตร์ (2540 : 210) ที่ศึกษาพบว่าเพศชายและเพศหญิงต่างต้องพัฒนาตนเองทางเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ของสถานประกอบการธุรกิจของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีตำแหน่งงานต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ หัวหน้างานบัญชีและพนักงานบัญชี มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานบัญชีต้องมีความรับผิดชอบและภาระหน้าที่งานตามที่กำหนดไว้ โดยปฏิบัติงานภายใต้กรอบที่สถานประกอบการธุรกิจกำหนดไว้ หากมีปัญหที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานทางบัญชี ไม่ว่าจะป็นขั้นตอนใด หรือปัญหาจะเกิดจากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี และความรู้หรือพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชีก็ตาม ทั้งหัวหน้างานบัญชีและพนักงานบัญชีต้องรับผิดชอบในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้สามารถจัดทำข้อมูลทางบัญชีเสนอผู้บริหารประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานได้ทันตามเวลาที่ต้องการ รวมทั้งต้องจัดทำรายงานทางการเงินต่าง ๆ ได้ทันตามเวลาที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ทั้งหัวหน้างานและพนักงานบัญชีจึงมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีไม่แตกต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี แตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ 1-2 ปี, 3-4 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานบัญชีต้องปฏิบัติงานบัญชีซึ่งมีลักษณะเป็นงานประจำวัน มีลักษณะงานซ้ำ ๆ กัน ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีจะเป็นปัญหาหลักขณะที่ซ้ำ ๆ หรือคล้าย ๆ กัน จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ในการจัดทำที่เป็นระยะเวลานาน สามารถฝึก และเรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติงานได้ในช่วงระยะเวลาที่ไม่ยาวนาน รวมทั้งมีการอบรมแนะนำจากผู้ดูแลระบบในสถานประกอบการธุรกิจและจากเจ้าหน้าที่ช่วยโปรแกรมอยู่เสมอ ดังนั้นจึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีไม่แตกต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ธุรกิจซื้อขายไปและธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อ

ปัญหาโดยรวมและด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในธุรกิจบริการมีปัญหาทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้ที่มีการปฏิบัติงานในธุรกิจซื้อขายไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบบัญชีของธุรกิจบริการจะมีลักษณะการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบงานย่อยต่าง ๆ มากกว่าธุรกิจซื้อขายไป เช่น ในลักษณะงานของโรงพยาบาลเอกชน จะต้องมีการจอง การเข้าพัก การใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของโรงพยาบาล มีการจัดทำทะเบียนคนไข้ เก็บประวัติผู้ป่วย ควบคุมสต็อกยา ยาหมดอายุ หรือยาที่ใช้แทนกันได้ การวางบิล การชำระเงิน และระบบบัญชีปกติของธุรกิจที่ต้องทำ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2534 : 404) จึงอาจมีปัญหาในการเชื่อมโยงระบบทั้งหมด โปรแกรมทางบัญชีที่ใช้จึงต้องมีความสมบูรณ์ รวมทั้งต้องใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เพียงพอ และมีประสิทธิภาพเพราะงานบางส่วนต้องให้บริการกับลูกค้าโดยตรง ดังนั้นจึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจซื้อขายไป

3.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวม และด้านโปรแกรมสำเร็จรูป ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในห้างหุ้นส่วนมีปัญหาสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธุรกิจที่ดำเนินการในรูปของบริษัทจะมีขนาดใหญ่กว่าห้างหุ้นส่วน เพราะห้างหุ้นส่วนจะมีข้อจำกัดในเรื่องของเงินทุน รูปแบบการบริหาร และการจัดการของบริษัทจะเป็นรูปแบบที่ดีกว่าของห้างหุ้นส่วน โดยรูปแบบการบริหารของห้างหุ้นส่วน ส่วนมากจะเป็นลักษณะธุรกิจในครอบครัว ผู้เป็นหุ้นส่วนจะบริหารงานเอง บางครั้งจึงทำให้ขาดความรู้ความสามารถในการบริหารงาน และอาจไม่ให้ความสำคัญกับงานบัญชีมากนัก ไม่สนใจข้อมูลทางการเงินเพื่อใช้ในการบริหาร เพราะอาศัยการตัดสินใจแบบที่เคยปฏิบัติแต่เดิม คงทำบัญชีเพื่อให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น ทำให้มีผลต่อการจัดวางระบบบัญชีที่ไม่สมบูรณ์แบบ รวมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในงานบัญชีที่มีจำนวนน้อยเพียง 1-2 เครื่อง หรือบางครั้งก็ต้องใช้งานร่วมกับการใช้งานด้านอื่น ๆ ทำให้มีปัญหา คืออุปกรณ์ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน และในด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานบัญชีในห้างหุ้นส่วน ระดับการศึกษาอาจจะต่ำกว่าบริษัทและได้รับค่าจ้างในอัตราที่ต่ำกว่า และบางครั้งผู้ปฏิบัติงานบัญชีในห้างหุ้นส่วนต้องปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่อื่น ๆ ด้วย จึงส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีในห้างหุ้นส่วนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ จำแนกตามเพศ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปรากฏผลดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่เป็นเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีโดยรวม และด้านการปฏิบัติงาน ด้านค่าใช้จ่าย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีความคิดเห็นต่อผลกระทบทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก เพศชายเป็นเพศที่มีความมั่นใจ มีความกล้า และสนใจศึกษาค้นคว้า การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งมียอมรับในการใช้เทคโนโลยี หรือเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ทำให้ได้รับ

ประโยชน์และเห็นคุณค่าจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานทางบัญชีมากกว่าเพศหญิง จึงทำให้เห็นถึงผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีอยู่ในระดับสูงกว่าเพศหญิง

4.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือหัวหน้างานบัญชีและพนักงานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจโดยรวม และด้านการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านค่าใช้จ่าย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหัวหน้างานบัญชีมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ สูงกว่าพนักงานบัญชี ทั้งนี้เนื่องจาก หัวหน้างานบัญชีมีความรับผิดชอบในระดับสูงกว่าพนักงานบัญชี ต้องควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน ตรวจสอบความถูกต้องของรายงานการเงิน วางแผนนโยบายด้านบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ ดังนั้น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ จึงทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการจัดทำ การควบคุม และการตรวจสอบเอกสารรายงานการเงินต่าง ๆ ทำให้เกิดความผิดพลาดทางบัญชีน้อยลง และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กร ส่งผลถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการบริหารที่อาจลดลง ส่วนพนักงานบัญชีถึงแม้ว่าจะมีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดทำบัญชีได้รวดเร็วขึ้น แต่ภาระงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายยังคงมากอยู่ เช่นเดิม ตามหลักการบริหารธุรกิจของสถานประกอบการที่มุ่งสร้างกำไรเป็นหลัก จึงต้องใช้ประโยชน์จากบุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีแตกต่างกัน พบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในงานบัญชี แตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ 1-2 ปี, 3-4 ปี และ 5 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานมีการปฏิบัติงานบัญชีของธุรกิจที่มีลักษณะงานบัญชีเหมือนกัน มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่เหมือน ๆ กัน จึงทำให้มองเห็นคุณค่าและใช้ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชีเหมือนกัน จึงมีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ไม่แตกต่างกัน

4.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในลักษณะธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือในธุรกิจซื้อมาขายไป และธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในธุรกิจบริการ มีความคิดเห็นต่อผลกระทบสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจซื้อมาขายไป ทั้งนี้เพราะผู้ปฏิบัติงานด้านธุรกิจบริการมีระบบบัญชีที่ต้องเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบงานต่าง ๆ ในหน่วยงาน มากกว่าธุรกิจซื้อมาขายสินค้า จึงทำให้มีภาระงานที่ค่อนข้างยุ่งยาก จึงต้องมีการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ และในการเรียนการสอนในสถานศึกษาในสาขาบริหารธุรกิจหรือสาขาบัญชี จะมีการสอนที่เน้นเนื้อหาทางด้านธุรกิจซื้อมาขายไปมากกว่าธุรกิจบริการซึ่งเป็นธุรกิจเฉพาะ บางครั้งผู้ที่ปฏิบัติงานในธุรกิจเหล่านั้นอาจจะไม่เคย

ศึกษาหรือมีความรู้ในเรื่องธุรกิจบริการในสถานประกอบการที่ปฏิบัติงานมาก่อนเลย จึงทำให้ต้องมีการศึกษาพัฒนา ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการปฏิบัติงานในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน พบว่าผู้ปฏิบัติงานบัญชีในประเภทธุรกิจที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด มีความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานบัญชีต้องปฏิบัติงานบัญชีของธุรกิจที่กฎหมายกำหนดให้ต้องจัดทำเหมือนกัน รวมทั้งการอยู่ภายใต้การบริหารงานของธุรกิจที่ต้องอาศัยข้อมูลทางบัญชี เพื่อประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานเหมือนกัน จึงทำให้มองเห็นคุณค่า และประโยชน์จากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีเหมือน ๆ กัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ มีปัญหาในการใช้งานน้อย ดังนั้นสถานประกอบการธุรกิจจึงควรมีการตัดสินใจนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชี เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานให้รวดเร็ว ถูกต้อง ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย
2. สถานประกอบการธุรกิจที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ควรมีการอบรมและพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ในการปฏิบัติงาน
2. สถานประกอบการธุรกิจควรให้ความสนใจเรื่องการพัฒนาโปรแกรมบัญชีขึ้นมาใช้เอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจด้วย นอกเหนือจากการพิจารณาจัดซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีที่มีจำหน่ายอยู่ทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการกำหนดขนาดธุรกิจ ตามจำนวนเงินทุน สินทรัพย์รวม และยอดขายต่อปี ตามหลักเกณฑ์พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543
2. ควรมีการกระจายกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนใกล้เคียงกันในแต่ละประเภทธุรกิจ และลักษณะธุรกิจ
3. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ควรคำนึงถึง โปรแกรมสำเร็จรูปบัญชีที่ใช้ในสถานประกอบการธุรกิจด้วย เนื่องจากโปรแกรมที่ใช้แต่ละชนิดอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาและผลกระทบในการใช้งานที่แตกต่างกัน
4. ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีในลักษณะที่มีผลกระทบในด้านที่เพิ่มขึ้น ผลกระทบที่ลดลง และการไม่มีผลกระทบ ต่อตัวแปรต่าง ๆ
5. ควรศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์โดยมีการแยกเป็นงานบัญชีในระบบต่าง ๆ
6. ควรศึกษาถึงคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี ของสถานประกอบการธุรกิจ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมทะเบียนการค้า. (2540). *การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำและตรวจสอบบัญชี*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- กรรณิกา ตั้งวานิชกพงษ์. (2540). *การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานข้อมูลข่าวสารของบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษณพันธ์ สุพันธ์โรจน์ และกิตติ บุญนาถ. (2532). *การสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์อักษรไทย.
- กิตติลปี่ แดระกุล และพวงรัตน์ พวงทิพย์. (2537). *การบัญชีกับคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ : The Power Station Co., Ltd.
- คอมพิวเตอร์เทคโนโลยีโครซิสเต็ม จำกัด. (2538). *การประยุกต์คอมพิวเตอร์ด้านการเงินและการบัญชี (ระบบสินค้าคงคลัง)*. กรุงเทพฯ : บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น (มหาชน) จำกัด.
- “คุณสมบัติของโปรแกรมที่น่าสนใจ,” (2543, มีนาคม). *EASY Product ACC*. (Online). แหล่งที่มา : E-mail : <http://www.businesssoft.com>.
- จิตตภัทร เครือวรรณ. (2536). *รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่องการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชรินทร์ จุลกะเสวี. (2538). *สมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายบัญชีตามความต้องการของสถานประกอบการอุตสาหกรรมส่งออก*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (ครุศาสตร์อุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- “ท่านจะเตรียมตัวอย่างไร?...เมื่อ...พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ....ผ่านขั้นตอนเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว,” (2543, มีนาคม-เมษายน). *จุลสาร...สื่อนักบัญชี*. 3(003) : 11.
- “ทำอะไรถ้าต้อง...เลือก ซอฟต์แวร์บัญชี,” (2542, สิงหาคม). *Windows Magazine*. 7(73) : 102-109.
- ธนิต เจริญจันทร์. (2539). *การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมและวางแผนสำหรับสำนักงานสอบบัญชี*. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. (วิศวกรรมคอมพิวเตอร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธานี หิรัญรัมย์. (2533). *การบัญชีเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2538). *การบัญชีห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด*. กรุงเทพฯ : บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- นภาพร ณ เชียงใหม่ และคณะ. (2539). *รายงานการวิจัย เรื่อง ผลกระทบต่อส่วนราชการไทยจากการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานด้านบัญชี – การเงิน และทางออกในการบริหารองค์กร*. เชียงใหม่ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นริศรา สาริกภูติ. (2541). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความตัดสินใจซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- นันท์ ศรีสุวรรณ. (2538). *การบัญชีกับคอมพิวเตอร์ การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี*. กรุงเทพฯ : บริษัทศรีสง่าวิชาการ จำกัด.
- นิวัฒน์ เห็นโชคชัยชนะ. (2541, กุมภาพันธ์). *การใช้ซอฟต์แวร์บัญชีตามมาตรฐานกรมสรรพากร*. *วารสารภาษี บัญชีและกฎหมายธุรกิจ*. 4(41) : 35-41.

- ประพันธ์ ศิริรัตนธารง. (2541). *การวางระบบบัญชี*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประภากร แก้ววรรณ. (2540). *การใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคในประเทศไทย*.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- ประสิทธิ์ พูลเพ็ญ. (2541). *สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรกองบริการการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). ขอนแก่น :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พัชรี จิตต์ผ่อง. (2540). *การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป MIMS ในระบบสารสนเทศด้านการเงินและงบประมาณที่
เหมือนแม่เหาะ อำเภอแม่เหาะ จังหวัดลำปาง*. การค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). เชียงใหม่
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒนา บุญสุข. (2542). *ข้อสอบ ก.บข. พร้อมแนวคำตอบวิชาการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำและตรวจ
สอบบัญชี*. กรุงเทพฯ.
- พิเชษฐ์ ตั้งสงฆ์ไพบูลย์. (2536). *การประยุกต์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับระบบบัญชีสหกรณ์ร้านค้าในสถาน
ศึกษา*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การบัญชี). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้า.
อัดสำเนา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์เจริญอักษร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *หลักการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
สุวีรยาสาน.
- "เลือกซื้อเครื่องพิมพ์สำนักงานอย่างไรให้ถูกใจ," (2542, ตุลาคม). *Windows Magazine*. 7(75) : 112.
- วันเพ็ญ กฤตผล. (2537). *การออกแบบระบบบัญชีในธุรกิจที่ประมวลผลด้วยมือและคอมพิวเตอร์*.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย พัวรุ่งโรจน์. (2540). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการบัญชี*.
วิทยานิพนธ์ วศ.ม. (คอมพิวเตอร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "คำเฉลยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ
ที่บางครั้งก็พลาดได้," *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*. 18 (3) : 8-11.
- วิบูลย์ รัศมีไพศาล. (2539). *คู่มือระบบบัญชีและเอกสารภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด.
สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2537). *คอมพิวเตอร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (2542). *แม่บทการบัญชี*. กรุงเทพฯ : บริษัท
พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
- _____. (2543, มกราคม). *ร่างมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 401 การตรวจสอบระบบสารสนเทศที่
ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์*. (Online). แหล่งที่มา : E-mail : <http://www.icaat.or.th>.

- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (2543, เมษายน). พระราชบัญญัติการบัญชี. (Online). แหล่งที่มา : E-mail : <http://www.icaat.or.th>.
- สมเดช โรจน์คุรีเสถียร. (2536). การจัดระบบและการปรับปรุงเอกสารทางบัญชี. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด.
- _____. (2539). เทคนิคการวางระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2536). หลักการบัญชี 1. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2534). การรายงานทางการเงินและระบบสารสนเทศทางบัญชี. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2534). ประสบการณ์วิชาชีพการบัญชี. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุพรรณณี อำนางมงคล. (2540). การออกแบบวัตถุสำหรับระบบบัญชีแยกประเภท. วิทยานิพนธ์ วศ.ม (วิศวกรรมคอมพิวเตอร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒน์ อุปนิภิต. (2536). กลยุทธ์ในการทำบัญชีให้มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด.
- สุพัตรา บุญมาก. (2539). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และการประมวลผลข้อมูลทางธุรกิจด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพีชา พลธิชัยปฐม. (2535). การเลือกระบบไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยงานประมวลผลของธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนนา เตรษฐนันท์. (2540). กระบวนการจัดทำบัญชี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศุภโชค วณิชชากุล. (2539). การออกแบบและพัฒนาระบบงานของระบบสารสนเทศหลักทรัพย์ สำหรับบริษัทสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. (วิศวกรรมคอมพิวเตอร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรพร อักษรศาสตร์. (2540). การจัดดำเนินการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ตามทัศนะของข้าราชการสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถพล ตริตานนท์. (2539). ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ : แนวคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : บริษัท ไอออนิค อินเทอร์เน็ต รีซอสเซส จำกัด.
- Business Soft. (1993). *EASY-ACC ACCOUNTING SYSTEM GENERAL LEDGER USER' MANUAL*. Bangkok : Business Soft Co., Ltd.
- Crystal Software Package. (1993). *Formula 4 Accounting System*. Bangkok : Crystal Software Package Ltd.
- Dubard, John A. (1993). *Portable Computer Systems Implementation in a Law Enforcement Organization : A Study of the Relationships among User Satisfaction, User Characteristics and MIS Success*. Ph.D.diss., The Florida State University.
- O'Neil, Sharon Lund. (1992). *Office Information System Concepts and Applications*. New York : McGraw-Hill Company.

Rachmam, David J. (1990). *Business Today*. New York : Mcgraw-Hill Company.

Simon, Steven John. (1994). *The Relationship of Information System Training Methods and Cognitive Ability to End User Satisfaction*. Ph.D. diss., University of South Carolina.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ที่ ทม 1012/ 0414

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๙ กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอให้เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้จัดการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววรรณณา ชนวรรณพงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี" โดยมี อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้ผู้ปฏิบัติงานบัญชีตอบแบบสอบถามการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2543

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววรรณณา ชนวรรณพงศ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5646

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1007/0642

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโครงการขยายการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตจังหวัดตรัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววรรณณา ธนวรรณพงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี" โดยมี อาจารย์ผจงศักดิ์ หมวดสง และ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุคใจ ขอเสริมศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววรรณณา ธนวรรณพงศ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5646

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี
ของสถานประกอบการธุรกิจ ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
ในเขตภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานบัญชี

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบัญชี ในสถานประกอบการธุรกิจ ที่มีต่อสภาพ ปัญหาและผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี เพื่อนำไปทำวิจัยประกอบปริญญาโท และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ของกรมอาชีวศึกษา ด้วยเหตุนี้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์เท่านั้น ที่จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำไปวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง
2. ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยเท่านั้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด และ ข้อมูลเหล่านี้จะถือเป็นความลับ
3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
  - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
  - ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
  - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำตอบของท่านไม่มีข้อใดผิด เพราะเป็นความคิดเห็นของท่านเอง ดังนั้นขอได้โปรดตอบ คำถามทุกตอนและทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามที่ท่านพบหรือความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. ตำแหน่งหรือหน้าที่ของท่านในปัจจุบัน

☐ หัวหน้าแผนกบัญชี / สมุหบัญชี / ผู้จัดการหรือรองผู้จัดการฝ่ายบัญชี	
☐ พนักงานบัญชี / พนักงานผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี	
3. ท่านมีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี มาเป็นระยะเวลากี่ปี

☐ 1-2 ปี	☐ 3-4 ปี
☐ 5 ปีขึ้นไป	
4. สถานประกอบการที่ท่านปฏิบัติงานดำเนินกิจการในลักษณะธุรกิจใด

☐ ธุรกิจซื้อขายไป	☐ ธุรกิจบริการ
--	---------------------------------------
5. สถานประกอบการที่ท่านปฏิบัติงาน เป็นประเภทธุรกิจใด

☐ ห้างหุ้นส่วน	☐ บริษัทจำกัด
---------------------------------------	--------------------------------------

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง หน้าคำตอบ ตามความเป็นจริงและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อเพื่อประโยชน์ในการวิจัย

1. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์
  - 1.1 ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานในฝ่ายบัญชีของท่าน เป็นคอมพิวเตอร์ในระบบใด

☐ ระบบผู้ใช้คนเดียว	☐ ระบบ LAN
--	-----------------------------------
  - 1.2 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานในฝ่ายบัญชี

☐ 1 เครื่อง	☐ 2 เครื่อง
☐ 3 เครื่อง	☐ 4 เครื่อง ขึ้นไป
  - 1.3 คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในงานบัญชี มีระยะเวลาการใช้งานมาแล้วเป็นเวลากี่ปี

☐ ต่ำกว่า 1 ปี	☐ 1-2 ปี
☐ 3-4 ปี	☐ 5 ปี ขึ้นไป
  - 1.4 จำนวนเครื่องพิมพ์ (Printer) ในฝ่ายบัญชี

☐ 1 เครื่อง	☐ 2 เครื่อง
☐ 3 เครื่อง	☐ 4 เครื่อง ขึ้นไป
  - 1.5 เครื่องพิมพ์ (Printer) ที่ใช้งานมากที่สุดในฝ่ายบัญชี เป็นระบบใด

☐ Dot-matrix	☐ Laser Printer
☐ Ink jet	
  - 1.6 จำนวนเครื่องจ่ายไฟฟ้าสำรอง (UPS) ในฝ่ายบัญชี

☐ 1 เครื่อง	☐ 2 เครื่อง
☐ 3 เครื่อง ขึ้นไป	☐ ไม่มี

2. โปรแกรมสำเร็จรูป

2.1 โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในงานบัญชี ในหน่วยงานของท่านใช้กับระบบปฏิบัติการใด

Dos Windows

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.2 หน่วยงานของท่านใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี มาเป็นระยะเวลากี่ปี

1 - 2 ปี 3 - 4 ปี

5 ปี ขึ้นไป

2.3 โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีที่ใช้ในหน่วยงานของท่าน คือโปรแกรมใด

EASY-ACC Formula 3,4

Geneus HappySoft

Express ADS

พัฒนาโปรแกรมเฉพาะตนเอง อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.4 หน่วยงานของท่านมีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ในการจัดทำบัญชีประเภทใด

บ้าง (เลือกตอบได้หลายข้อ)

ระบบบัญชีแยกประเภท

ระบบบัญชีขาย

ระบบบัญชีซื้อ

ระบบบัญชีลูกหนี้

ระบบบัญชีสินค้าคงคลัง

ระบบบัญชีเงินเดือน

ระบบบัญชีเจ้าหนี้

ระบบบัญชีทรัพย์สิน

ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี

3.1 ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี โดยวิธีใดมากที่สุด

การศึกษาในสถานศึกษา ตัวแทนจำหน่าย

การศึกษาด้วยตัวเอง ผู้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ในหน่วยงาน

บริษัท/ห้างหุ้นส่วน ของท่านจัดอบรมให้ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.2 เมื่อเกิดปัญหาในการใช้งาน ท่านแก้ปัญหาโดยวิธีใดมากที่สุด

อ่านจากคู่มือ

ปรึกษาผู้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ในหน่วยงาน

ปรึกษาตัวแทนจำหน่าย

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ
คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย / ในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อปัญหาการใช้
 คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์					
1. คอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลล่าช้า					
2. เครื่องพิมพ์ (Printer) พิมพ์งานล่าช้า					
3. คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเสียบ่อย					
4. เมื่อคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงเสีย หาซื้ออะไหล่เปลี่ยนยาก					
5. เมื่อคอมพิวเตอร์เสีย ทำให้การทำงานหยุดชะงัก เพราะไม่มีเครื่องทดแทน					
6. คอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน					
7. มีปัญหาในการแสดงผลทางเครื่องพิมพ์ เช่น การเลือกรูปแบบตัวอักษร ระยะห่างระหว่างบรรทัด และจำนวนบรรทัดต่อหน้า					
8. ความไม่เหมาะสมของสถานที่ ที่ติดตั้งคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ					
9. ความไม่เหมาะสมของระบบการติดตั้งคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ					
10. ความไม่เหมาะสมของระบบการควบคุมการรักษาความปลอดภัยในการใช้คอมพิวเตอร์					
ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป					
11. ไม่สามารถแก้ไข ปรับปรุง โปรแกรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางภาษี					
12. การรองรับงานมีข้อจำกัด เช่น จำกัดจำนวน สาขา แผนก รายการค้า และสมุดบัญชี					
13. การจำกัดจำนวนตัวอักษรในการบันทึกบัญชี ต้องไม่เกินที่กำหนด เช่น ชื่อบัญชี คำอธิบายรายการค้า					
14. ปัญหาในการกำหนดและเพิ่มรหัสบัญชี รหัสสินค้า รหัสลูกค้า					
15. ปัญหาในการกำหนดจำนวนบัญชีย่อย บัญชีคุมยอด					

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. ปัญหาในการสั่งพิมพ์รายงานและบัญชี เฉพาะส่วนที่ต้องการ					
17. ปัญหาความไม่ถูกต้องของการแสดงงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี					
18. ปัญหาในการรายงานสินค้าคงคลัง					
19. ความไม่ถูกต้องของการประมวลผล					
20. การใช้งานยุ่งยาก ซับซ้อน					
21. ปัญหาความสามารถในการโอนข้อมูลจากโปรแกรมต่าง ๆ เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง					
22. ปัญหาความสามารถในการออกบิลจากโปรแกรม					
23. ปัญหาความสามารถในการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ที่ครบกำหนด เช่น ใบกำกับสินค้า เช็คที่ถึงกำหนด					
24. ปัญหาในการแก้ไขเมื่อมีการบันทึกบัญชีผิดพลาด					
25. ปัญหาในการสำรองแฟ้มข้อมูล					
ด้านความรู้และพฤติกรรมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานบัญชี					
26. ระดับความรู้และทักษะในการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน					
27. ความไม่ชำนาญเรื่องภาษีอากรก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน					
28. การมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบบัญชีของสถานประกอบการที่ปฏิบัติงานไม่ดีเพียงพอ					
29. การไม่มีความรู้ในการซ่อมบำรุง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์					
30. การอบรม แนะนำจากผู้แทนจำหน่ายไม่ละเอียดชัดเจน ทำให้ไม่เข้าใจการใช้งาน					
31. การแนะนำการใช้โปรแกรมจากผู้ขายไม่ต่อเนื่อง					
32. มีความกลัวการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน					
33. การเข้า-ออกของพนักงานบัญชี ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้และปฏิบัติงาน					
34. การแบ่งงานกันทำ ทำให้ไม่เข้าใจงานทั้งระบบ จึงไม่สามารถทำงานแทนกันได้ เมื่อมีการหยุดงาน					
35. การมีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อผลกระทบจากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถาน
ประกอบการธุรกิจ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย / ในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อผลกระทบ
จากการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี

ประเด็นผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการปฏิบัติงาน					
1. ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานบัญชี					
2. ช่วยเพิ่มความสะดวกในการเก็บและเรียกใช้ข้อมูล					
3. ช่วยจัดทำรายงานการเงินได้อย่างรวดเร็ว					
4. ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของข้อมูลในบัญชีต่าง ๆ ได้ทันทีที่บันทึกรายการ					
5. ข้อมูลทางการเงินมีความถูกต้อง ชัดเจน					
6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมสินค้าคงคลัง					
7. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรับจ่ายเงินและเช็ค					
8. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย					
9. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนการปฏิบัติงาน					
10. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมภายในองค์กร					
11. เพิ่มความได้เปรียบทางการค้า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง					
12. ข้อมูลทางการเงินรั่วไหลสู่ผู้ไม่เกี่ยวข้องได้มากกว่าปกติ หากระบบการป้องกันไม่ดี					
13. ข้อมูลมีความเสี่ยงต่อการสูญหายมาก หากระบบการป้องกันไม่ดี					
14. การดำเนินงานหยุดชะงัก หากอุปกรณ์ชำรุด					
15. การดำเนินงานหยุดชะงัก หากไฟฟ้าดับ					
ด้านค่าใช้จ่าย					
16. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชี ในระยะยาว					
17. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บเอกสาร					
18. การเชื่อมโยงระบบที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันทำให้ลดค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานบัญชี					
19. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสินค้าคงคลัง					

ประเด็นผลกระทบ	ระดับผลกระทบ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20. ช่วยลดค่าเบี้ยปรับที่เกิดจากความผิดพลาดทางบัญชี					
21. ช่วยลดค่าเบี้ยปรับที่เกิดจากการส่งรายงานไม่ทันตามเวลาที่กฎหมายกำหนด					
22. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากสินค้าสูญหาย					
23. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากหนี้สูญ					
24. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากการทุจริตภายในองค์กร					
25. ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดจากการบริหารงานที่ผิดพลาด					
ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี					
26. ช่วยลดจำนวนผู้ปฏิบัติงานบัญชี					
27. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีต้องมีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางด้านบัญชี และคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน					
28. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีต้องพัฒนาความรู้ในระบบงานบัญชีคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ					
29. ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสใช้ความรู้ ความคิด เพื่อการตัดสินใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น					
30. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกภูมิใจในการทำงานมากขึ้น					
31. ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกวิตกกังวล และมีความเครียดต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี					
32. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความรู้สึกว่าต้องทำงานหนักขึ้น					
33. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี					
34. ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความรู้สึกไม่มั่นคงในการทำงาน					
35. ความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานลดลง					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของสถานประกอบการธุรกิจ

ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ	ผลกระทบ	วิธีการแก้ไข
1. ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์.....	.....	.....
2. ด้านโปรแกรมสำเร็จรูป	.....	.....
3. ด้านผู้ปฏิบัติงานบัญชี	.....	.....

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. อาจารย์อัปสร อนันต์อักษรกุล อาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจ
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์สุดใจ ขอเสริมศรี อาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจ
โครงการขยายการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
จังหวัดตรัง
3. คุณราตรี เสียงใส เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี 5
สำนักงานสรรพากรพื้นที่ 7
กรุงเทพมหานคร
4. คุณนิพา เพชรดำ ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชี
สำนักงานเจริญธรรมการบัญชี
กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววรรณณา ธนวรรณพงศ์
วันเดือนปีเกิด	21 กันยายน 2506
สถานที่เกิด	อ. ปะทิว จ. ชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	43 หมู่ 4 ต. สะพลี อ. ปะทิว จ. ชุมพร 86230
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6 วิทยาลัยเทคนิคชุมพร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเทคนิคชุมพร อ. เมือง จ. ชุมพร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคชุมพร
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
พ.ศ. 2530	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการ) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2538	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บัญชี) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2543	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ